

การศึกษาพฤติกรรมความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

ปริญญาานิพนธ์

ของ

พีระพงษ์ จีตะสุวาน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ตุลาคม 2553

การศึกษาพฤติกรรมความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

ปริญญาานิพนธ์

ของ

พีระพงษ์ ลีตะฐาน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ตุลาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาพฤติกรรมความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

บทคัดย่อ

ของ

พระพงษ์ จิตะฐาน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ตุลาคม 2553

พีระพงษ์ ลีตะฐาน. (2553). การศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โปธิสาร.

การวิจัยนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนวัดหนึ่ง จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One-Group Pre-test Post- test Design ดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ โดยในสัปดาห์แรกดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนปกติ สัปดาห์ที่ 2-3 ทำการสอนเป็นเวลาสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 120 นาที และ สัปดาห์ที่ 4 ดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือซ้ำ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน แบบสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ สถิติที่ทดสอบ The Sign Test for Median: One Sample และ The Wilcoxon Matched – Pairs Signed – Ranks Test

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน อยู่ในระดับดี
2. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน สูงขึ้น

A STUDY ON SUPPORTIVE BEHAVIOR TOWARDS STUDENTS WITH MENTAL
RETARDATION BY USING PEER HELPING KID.

AN ABSTRACT

BY

PEERAPONG TITATIAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Special Education
at Srinakharinwirot University

October 2010

Peerapong Titatian. (2010). *A Study on Supportive Behavior Towards Students With Mental Retardation by Using Peer helping kid*. Master Thesis, M.Ed. (Special Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee, Asst Prof. Dr. Usanee Anuruthwong, Asst Prof. Dr Paitoon Pothisaan.

The purpose on this research was to study the effect on using the *Peer Helping Kit* to train regular students to assist student with mental retardation in the classroom. Participants of the study were 26 student in grade 2 who study in the same class with mental retardation at Wat Nang school. The *Peer Helping Kit* was employed to train students before integrating the student with special need into the class. The training session conducted for 20 times during regular school periods, 5 days per week. Instruments used in study were the observation form on supportive behaviors, and a set of training exercises. Statistic technique used in this study was a median. The data was analyzed by using the dependent sample The Sign Test for Median: One Sample and The Wilcoxon Matched – Pairs Signed – Ranks Test

Results of this study shown that supportive behavior of regular students towards the student with mental retardation was higher than before the experiment with statistical significant at .05 level.

Results of this study shown that supportive behavior of regular students towards the student with mental retardation was good than before the experiment with statistical significant at .05 level.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาพฤติกรรมความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

ของ

พีระพงษ์ จิตะฐาน

ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์)

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุธาวัลย์ หาญขจรสุข)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่งมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์ และอาจารย์ ดร. สุธาวัดย์ หาญขจรสุข เป็นอย่างสูง ที่กรุณาเป็นประธานและกรรมการสอบปากเปล่า พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจนทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้มีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจิตต์ อภินันท์รักต์ และ อาจารย์ สุจิตรา สุขเกษม เป็นอย่างสูงที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นจนได้เครื่องมือวิจัยที่สมบูรณ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ รักไทย ธนวุฒิกุล อาจารย์ วรรษศรี เหมือนเฝ้าพงษ์ และคณะครูโรงเรียนวัดหนึ่ง ที่อนุเคราะห์สนับสนุนให้ทำการทดลองในการวิจัยครั้งนี้

พีระพงษ์ จิตะฐาน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	12
การเรียนรู้ร่วม.....	22
กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน.....	35
เทคนิคการชี้แนะ.....	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
วิธีการทดลอง.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	67
สมมติฐานการวิจัย.....	67
วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผล.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	80
ภาคผนวก ก.....	81
ภาคผนวก ข.....	84
ภาคผนวก ค.....	87
ภาคผนวก ง.....	110
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	130

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนครั้งพฤติกรรมความช่วยเหลือนอกห้องเรียนของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะความช่วยเหลือเพื่อน.....	53
2 จำนวนครั้งพฤติกรรมความช่วยเหลือในห้องเรียนของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะความช่วยเหลือเพื่อน.....	55
3 จำนวนครั้งพฤติกรรมความช่วยเหลือในเรื่องกิจกรรมการเรียนของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะความช่วยเหลือเพื่อน.....	57
4 จำนวนครั้งพฤติกรรมความช่วยเหลืออื่นๆ ที่มีลักษณะของการให้ความช่วยเหลือของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะความช่วยเหลือเพื่อน.....	59
5 พฤติกรรมความช่วยเหลือรวมทุกด้าน การช่วยเหลือนอกห้องเรียน การช่วยเหลือในห้องเรียน การช่วยเหลือกิจกรรมการเรียน และการช่วยเหลืออื่นๆ ที่มีลักษณะของการให้ความช่วยเหลือของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะความช่วยเหลือเพื่อน รวมทุกด้านก่อนทำการทดลอง.....	61
6 เปรียบเทียบค่ามัธยฐานที่คำนวณได้ของพฤติกรรมความช่วยเหลือของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะความช่วยเหลือเพื่อนกับเกณฑ์ระดับดี.....	63
7 พฤติกรรมความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะความช่วยเหลือเพื่อน..	65
8 การประเมินความเที่ยงตรงของแบบสังเกตพฤติกรรมความช่วยเหลือ.....	84

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปแบบการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	26
2 แสดงแผนผังที่นั่งในห้องเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	42
3 ลำดับขั้นในการสร้างชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน.....	43
4 ลำดับขั้นในการสร้างแบบสังเกตการช่วยเหลือ.....	45

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในปัจจุบัน ได้มีการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในระดับต่างๆ มากขึ้น โดยจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในห้องเรียนเดียวกันกับเด็กปกติ หากความพิการเป็นอุปสรรคไม่สามารถเรียนร่วมในลักษณะดังกล่าวได้ ก็จัดเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติอาจกระทำได้ในหลายลักษณะซึ่งมีรูปแบบต่างๆ แต่การจะจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้น จะขึ้นอยู่กับสภาพความพิการและความพร้อมของเด็ก (ผดุง อารยะวิญญู, 2542: 1) การจัดชั้นเรียนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความรู้สึกว่าถูกคัดออกไปจากสังคม และเกิดความรู้สึกหัวเหว่ ช่วยไม่ให้เกิดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเกิดปมด้อย (ชนาสร นิมนวล, 2550: 2) นอกจากนี้การให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติจะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจที่ดีต่อกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (อุบล เล่นวารี, 2542: 2) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาพิเศษที่ว่า ต้องการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในสภาพแปลกแยกน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ (US Department of Education, 1975) การจัดการเรียนร่วมนำประโยชน์มาให้แก่เด็กทุกคนอย่างเสมอภาค กล่าวคือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติดีขึ้น มีเพื่อนเพิ่มมากขึ้นกว่าการเรียนกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยกัน มีสังคมที่กว้างขึ้น ส่วนเด็กปกติจะมีความคุ้นเคย และมีความเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มมากขึ้น ทำให้ขาดความกลัวและความดูหมิ่นเหยียดหยันให้หมดไป ไม่เห็นว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นมนุษย์ประหลาดที่มีท่าทางขบขันอีกต่อไป เด็กปกติจะได้เรียนรู้ถึงความต้องการความช่วยเหลือที่จะมีให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (ชนาสร นิมนวล, 2549: 2) ดังนั้นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

สำหรับการเรียนร่วมในระดับประถมศึกษา เด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในวัยนี้จะอยู่ในช่วงที่สำคัญของการเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งเด็กในวัยนี้ต้องการให้เพื่อนยอมรับและถือว่าการได้รับการยอมรับ ได้การยกย่องจากเพื่อนเป็นรางวัลที่มีค่าและสำคัญที่สุด เด็กที่เข้ากับเพื่อนได้จะเป็นเด็กที่มีสุขภาพจิตดี มีเจตคติที่ดีต่อบุคคลทั่วไป แต่ถ้าเด็กคนใดเป็นที่รังเกียจของเพื่อนๆ เด็กคนนั้นจะรู้สึกหัวเหว่ มองว่าตนไม่มีคุณค่า ไม่กล้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มและอาจหลบตัวจากสังคมไปอยู่คนเดียว (ชนาสร นิมนวล, 2549: 2) สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น การวางแผน และจัดโปรแกรม

จะช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้าไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ นั้นจะเป็นที่ยอมรับของสังคม ที่สำคัญเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องไม่ได้รับการยกเว้นจากการเรียนรู้ที่จะมีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม โดยอ้างความพิการมาเป็นข้ออ้างถึงแม้ว่าการเรียนรู้ อาจจะต้องใช้เวลา นานมากกว่า หรือ ยากกว่าก็ตาม แต่เด็กทุกคนต้องเรียนรู้เพื่อให้ตนเป็นที่ยอมรับของสังคม มิฉะนั้นเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะถูกปฏิเสธหรือเป็นที่รังเกียจของเพื่อนๆ ได้ ลีไซล์ (Lesile. 1999: 68-77) กล่าวว่า การยอมรับและความเป็นเพื่อนของเด็กวัยประถมศึกษา นั้นจะได้รับการยอมรับในระดับสูงจากการที่พวกเขามีลักษณะคล้ายกันและได้ทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนี้เบคเคอร์ (Bakker. 2003: 5) ได้ศึกษาพบว่า อัฒมโนทัศน์ของเด็กที่อยู่ในการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับของเพื่อนในชั้นเรียน และนอร์วิกกี (Norwicki. 2003: 171) พบว่า ความสามารถทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของครูที่มีต่อเด็ก การยอมรับจากเพื่อน และการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งส่งผลให้การปฏิสัมพันธ์ของเด็กกลุ่มนี้กับเพื่อนในชั้นเรียนไม่ดี

ในสังคมบุคคลจำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การสร้างปฏิสัมพันธ์จึงควรมีอยู่ทุกสถานที่และทุกสถานการณ์ การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในชีวิตนั้น ส่วนหนึ่งสาเหตุเกี่ยวข้องกับการไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ เพราะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นไปด้วยดีแล้ว อุปสรรคในการดำเนินชีวิตย่อมลดลงไปได้ และสามารถประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น (วัลลภ ปิยะมโนธรรม. 2548: 36) ซึ่งสอดคล้องกับ โบลตัน (Bolton. 1979) กล่าวว่า พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมเป็นพฤติกรรมที่บุคคลใช้วิธีการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นโดยมีจุดประสงค์ที่แน่นอนมีความสามารถในการรักษาไว้ ความเคารพในตนเองพร้อมสามารถป้องกันรักษาสิทธิและอาณาเขตของตนไว้ด้วยความยุติธรรม ไม่ข่มขู่ผู้อื่น ยึดมั่นในศักดิ์ศรี และคุณค่าส่วนบุคคลไว้ มีการแสดงออกถึงความต้องการ ค่านิยม ความคิดเห็น แนวคิดต่างๆ ของตนเองอย่างตรงไปตรงมา ด้วยวิธีการที่เหมาะสมในขณะเดียวกันก็ยึดมั่นและรักษาไว้ซึ่งคุณค่าของศักดิ์ศรีของคนอื่นด้วย ทั้งนี้การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีย่อมต้องมีเจตคติที่ดีร่วมอยู่ด้วย การมีเจตคติที่ดีนั้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ ความรู้สึก ความเข้าใจ และ พฤติกรรม ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบมีความสอดคล้องกัน และสัมพันธ์กัน เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการติดต่อสื่อสาร การทำกิจกรรมและการอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544: 241-242)

จากการประเมินผลโรงเรียนแกนนำในการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ในด้านนักเรียน (student) ปรากฏผล ดังนี้ การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป พบว่ามีโรงเรียนจำนวนร้อยละ 21.72 ยังไม่ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อม และมีโรงเรียนอีกจำนวนร้อยละ 78.28 ที่ได้เตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปแล้ว โดยในจำนวนโรงเรียนที่ดำเนินการแล้วมีโรงเรียนร้อยละ 24.98 ที่ได้ปฏิบัติแล้วได้ในระดับน้อย และมีโรงเรียนร้อยละ 18.44 ที่ได้ระดับดีมาก นอกนั้นมีโรงเรียนที่ได้ใน

ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.86 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการดำเนินงาน พบว่าส่วนใหญ่มีการดำเนินการ การอธิบายทำความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมหน้าเสาธง และใช้วิธีสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับนักเรียนพิการหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในห้องเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 72) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทหนึ่ง ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาบางคนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเล็กน้อยหรือปานกลางได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนเด็กทั้งสองกลุ่มจะได้ร่วมเรียนรู้และทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนด้วยกัน ซึ่งการที่ต้องอยู่ด้วยกันนี้ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพราะการอยู่ร่วมกันในสังคมทุกคนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากผลการวิจัย ปัญหาการเรียนรวมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นปกติ ซึ่งมีปัญหา ดังนี้ 1. ปัญหาทางด้านการเรียน พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาเกี่ยวกับไม่เข้าใจบทเรียนที่ครูสอน มีช่วงความสนใจสั้นมากจดจำเรื่องที่เรียนไปแล้วไม่ได้ ขาดความสนใจในบทเรียน 2. ปัญหาทางด้านสังคม พบว่า ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนไม่ได้ 3. ปัญหาทางด้านการช่วยเหลือตนเอง พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเองในด้านต่างๆ เช่น การรักษาความปลอดภัยของตนเอง การรับประทานอาหาร การทำตามคำสั่ง การแต่งตัวและการรักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกาย 4. ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์พบว่ามีปัญหา เกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ไม่ได้ 5. ปัญหาด้านอื่น พบว่า เกี่ยวกับครูคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่เข้าใจเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กปกติไม่เข้าใจเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และ ไม่รู้วิธีที่จะช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้ปกครองเด็กปกติไม่ยอมรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (สิริมา สิทธีวรรณ. 2544: 11)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การที่เด็กปกติมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและการยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้สัมผัสกับสังคมปกติได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการปฏิสัมพันธ์นั้นจะต้องเป็นการแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างเหมาะสมในลักษณะของความเป็นมิตรมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ซึ่งอีลี (Ehly.1986: 7) ได้กล่าวถึง หลักการพื้นฐานของการให้เพื่อนช่วยสอนว่า 1. ควรกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายการสอนให้ชัดเจน เพราะว่าเป้าหมายที่ชัดเจนทำให้เห็นโครงสร้างของเครื่องมือและวิธีการที่จะใช้ 2. การประเมินผลเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมที่ใช้กับเวลาที่หมดไป การประเมินผลขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการสอน 3. เครื่องมือและวิธีการสอนต้องมีความสัมพันธ์กับเป้าหมาย จุดมุ่งหมายและการวัดผลเป้าหมายเป็นขอบเขตทั่วไปในการควบคุมกิจกรรมจุดมุ่งหมายช่วยทำให้เห็นวิธีการเรียนชัดเจนขึ้นซึ่งสอดคล้องกับทินดอลล์ และ เกรย์ (วันเพ็ญ สมภพรุ่งโรจน์.2547: 58-59; อ้างอิงจาก Tindall; & Gray. 1985) ได้เสนอขั้นตอนการฝึกพัฒนาเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มซึ่งมีลำดับขั้นตอน

ดังนี้ 1. อธิบายลักษณะของทักษะและความสำคัญของทักษะที่จะฝึก 2. สาธิตรูปแบบของทักษะ 3. ผู้รับการฝึกเริ่มฝึกทักษะโดยผลัดเปลี่ยนบทบาทในการทำหน้าที่เพื่อให้มีความชำนาญและมีประสบการณ์ 4. ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือข้อสังเกตที่พบแก่กัน 5. ผู้รับการฝึกร่วมกันอภิปรายประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้การชี้แนะยังเป็นสิ่งเร้าที่ช่วยพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมอีกด้วย เนื่องจากการชี้แนะเป็นการให้สิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการ และการแสดงพฤติกรรมก็มีแนวโน้มที่จะได้รับการเสริมแรง ดังนั้นจึงได้สร้างชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือสำหรับนักเรียนปกติที่เรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขึ้น เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางสำหรับ ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม โดยใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนวัดหนึ่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 ห้องเรียน เลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ห้องเรียนที่มีนักเรียนปกติเรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน เป็นชุดกิจกรรมที่สร้างเพื่อใช้กับนักเรียนปกติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ ปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในสถานการณ์ต่างๆ และความสามารถของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยใช้แนวคิดกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ของ ทินดอลล์ และ เกรย์ (Tindall; & Gray. 1985) ร่วมกับเทคนิคการชี้แนะ ของ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2541) ซึ่งมีขั้นตอนการฝึกเพื่อพัฒนาเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้ 1. อธิบายลักษณะของทักษะและความสำคัญของทักษะที่จะฝึก 2. สาธิตรูปแบบของทักษะ 3. ผู้รับการฝึกเริ่มฝึกทักษะโดยผลัดเปลี่ยนบทบาทในการทำหน้าที่ เพื่อให้มีความชำนาญและมีประสบการณ์ 4. ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือข้อสังเกตที่พบ 5. ผู้รับการฝึกร่วมกันอภิปรายและสรุปประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ และใช้เทคนิคการชี้แนะทางวากากับการชี้แนะโดยแสดงท่าทางร่วมด้วยซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวได้นำมาปรับปรุงเป็นชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การอธิบายให้ความรู้ เป็นขั้นตอนการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในเรื่องปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยผ่านกิจกรรมจับคู่ใคร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้ความเข้าใจกับนักเรียนปกติในเรื่องเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในเรื่อง 1) ปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและ 2) ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ขั้นที่ 2 พัฒนาการให้ความช่วยเหลือ เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนปกติได้ทดลองฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยมีขั้นตอนการฝึก ดังนี้

2.1 การอธิบาย คือ เป็นขั้นที่ผู้ฝึกชี้แจงเรื่องที่จะทำการฝึกให้เข้าใจในขั้นตอนต่างๆ ในกิจกรรมที่กำหนดไว้

2.2 การสาธิต คือ การแสดงพฤติกรรมที่ต้องการจะฝึกให้ดูเพื่อเป็นตัวอย่างให้นักเรียนปกติสามารถเข้าใจวิธีการเพื่อนำไปฝึกปฏิบัติในขั้นต่อไป

2.3 การฝึกปฏิบัติทักษะโดยผลัดเปลี่ยนบทบาท คือ การที่นักเรียนปกติสามารถช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยการผลัดเปลี่ยนบทบาทในการทำกิจกรรมต่างๆ

2.4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ คือ เป็นการอภิปรายร่วมกันระหว่างนักเรียนปกติ เพื่อแสดงความรู้สึก คิดเห็นจากการปฏิบัติกิจกรรม

2.5 ปฏิบัติซ้ำอีกครั้ง คือ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการช่วยเหลือเพื่อนจากสถานการณ์ / โครงเรื่อง ที่กำหนดให้โดยไม่ต้องชี้แนะ

ขั้นตอนที่ 2 มีกิจกรรมดำเนินการประกอบด้วย กิจกรรมย่อย 9 กิจกรรมย่อย ดังนี้

1) กิจกรรมมาเข้าแถวกันเถอะ เป็นกิจกรรมการสอนวิธีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกี่ยวกับการกระตุ้นเตือนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญากับการเข้าแถว และ ระเบียบการเข้าแถว

2) กิจกรรมที่จะไม่ลืมอีก เป็นกิจกรรมการสอนวิธีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในเรื่องการถอดรองเท้าก่อนเข้าห้องเรียน และการเก็บรองเท้าให้เข้าที่

3) กิจกรรมอ้อยจ้ง เป็นกิจกรรมการสอนวิธีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการบกพร่องทางสติปัญญาเรื่องการกระตุ้นเตือนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกี่ยวกับการดื่มนม และการรับประทานอาหารให้เสร็จทันเวลา และนำภาชนะที่ใช้แล้วไปเก็บหรือทิ้งให้ถูกที่

4) กิจกรรมส่งหรือยัง เป็นกิจกรรมการสอนวิธีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในเรื่องการส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนด

5) กิจกรรมอย่าลืมเก็บ เป็นกิจกรรมการสอนวิธีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในเรื่องการกระตุ้นเตือนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกี่ยวกับการเก็บอุปกรณ์การเรียนหรือของเล่นเมื่อนำออกมาใช้งานเสร็จแล้ว

6) กิจกรรมอย่าทำเสียงดัง เป็นกิจกรรมการสอนวิธีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในเรื่องการไม่ทำเสียงรบกวนในชั้นเรียน

7) กิจกรรมคุณครูตัวน้อย เป็นกิจกรรมการสอนวิธีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในเรื่องการช่วยอธิบายขยายความคำสั่งต่างๆ หรือ สอนงานหรือการบ้านให้เพื่อนเมื่อเพื่อนทำไม่ได้

8) กิจกรรมหนูจะตั้งใจเรียน เป็นกิจกรรมการสอนวิธีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในเรื่องเกี่ยวกับเรื่องการเตือนเพื่อนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเมื่อเพื่อนไม่สนใจในสิ่งที่ครูกำลังสอนหรือสนใจในสิ่งอื่นนอกเหนือสิ่งที่ครูสอนในขณะที่เรียนหรือทำกิจกรรม

9) กิจกรรมเสร็จหรือยัง เป็นกิจกรรมการสอนวิธีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในเรื่องการเตือนเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย เช่น เตือนเพื่อนให้ทำงานเมื่อเวลาเพื่อนสนใจกิจกรรมอื่นนอกเหนือสิ่งที่ทำอยู่

ตัวแปรที่ศึกษา คือ พฤติกรรมการช่วยเหลือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือ หมายถึง การแสดงออกถึงพฤติกรรมของนักเรียนปกติในการใช้คำพูด หรือ การแสดงท่าทาง สนับสนุนพฤติกรรมกรรมการเรียนหรือการใช้ชีวิตในโรงเรียนเรียนร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้คำพูดและการแสดงท่าทาง เพื่อตักเตือน ชักชวน อธิบาย สอน หรือ ทำให้ดูเป็นตัวอย่างในสิ่งที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำไม่ได้หรือไม่เข้าใจ ให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำพฤติกรรมตามเป้าหมายทั้งนอกห้องเรียนในห้องเรียนและ กิจกรรมการเรียนวัดได้จากการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้

1.1 กิจกรรมนอกห้องเรียน

1.1.1 การเข้าแถว หมายถึง นักเรียนปกติให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยการกระตุ้นเตือนทางคำพูดและท่าทาง ในลักษณะพฤติกรรมต่อไปนี้

1.1.1.1 นักเรียนปกติกระตุ้นเตือนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไปเข้าแถวเมื่อถึงเวลาเข้าแถว

1.1.1.2 นักเรียนปกติกระตุ้นเตือนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้เข้าแถวให้ถูกต้อง

1.1.1.3 นักเรียนปกติกระตุ้นเตือนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้อยู่ในระเบียบแถว

1.1.2 การถอดรองเท้าและการเก็บรองเท้าก่อนเข้าที่ก่อนเข้าห้องเรียน หมายถึง นักเรียนปกติให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยการกระตุ้นเตือนทางคำพูดและท่าทาง ในลักษณะพฤติกรรม ต่อไปนี้

1.1.2.1 นักเรียนปกติกระตุ้นเตือนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาถอดรองเท้าก่อนเข้าห้องเรียน

1.1.2.2 นักเรียนปกติกระตุ้นเตือนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเก็บรองเท้าที่ถอดแล้วไว้ในที่ๆ จัดไว้

1.1.2.3 นักเรียนปกติกระตุ้นเตือนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้วางรองเท้าให้เป็นระเบียบ

1.1.3 การดื่มนมและการรับประทานอาหารกลางวัน หมายถึง นักเรียนปกติให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยการกระตุ้นเตือนทางคำพูดและท่าทาง ในลักษณะพฤติกรรม ต่อไปนี้

1.1.3.1 นักเรียนปกติกระตุ้นให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาดื่มนมหรือรับประทานอาหารให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด

1.1.3.2 นักเรียนปกติกระตุ้นเตือนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานำภาชนะที่ใช้แล้วไปทิ้งหรือเก็บไว้ในที่ๆ เขาจัดไว้ให้

1.2 กิจกรรมในห้องเรียน

1.2.1 การส่งงานที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง นักเรียนปกติให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยการกระตุ้นเตือนทางคำพูด โดยนักเรียนปกติเตือนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนดการส่งและถูกต้องตามวิชานั้นๆ

1.2.2 การเก็บอุปกรณ์การเรียน หมายถึง นักเรียนปกติให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยการกระตุ้นเตือนทางคำพูดและท่าทาง โดยนักเรียนปกติเตือนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเก็บอุปกรณ์ที่ใช้เสร็จแล้วกลับเข้าที่

1.2.3 ไม่ส่งเสียงดัง หมายถึง นักเรียนปกติให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยการกระตุ้นเตือนทางคำพูดและท่าทาง โดยนักเรียนปกติเตือนนักเรียนให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่ทำเสียงหรือส่งเสียงดังรบกวนในชั้นเรียน

1.3 กิจกรรมการเรียน

1.3.1 ช่วยอธิบายขยายความหรือสอนงานเพื่อนเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจหรือทำไม่ได้ หมายถึง นักเรียนปกติให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยการกระตุ้นเตือนทางคำพูดและท่าทาง โดย นักเรียนปกติช่วยอธิบายขยายความคำสั่งและงานต่างๆ ที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่เข้าใจให้ฟัง

1.3.2 แนะนำเพื่อนให้ตั้งใจเรียน ตั้งใจฟังครูสอน หมายถึง นักเรียนปกติให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยการกระตุ้นเตือนทางคำพูดและท่าทาง โดย นักเรียนปกติช่วยกระตุ้นเตือนเพื่อนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเมื่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสนใจกิจกรรมอื่นๆนอกเหนือสิ่งที่กำลังเรียนหรือปฏิบัติอยู่

1.3.3 กระตุ้นเตือนเวลาเพื่อนทำงานล่าช้า หมายถึง นักเรียนปกติให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยการกระตุ้นเตือนทางคำพูดและท่าทาง โดยนักเรียนปกติช่วยเตือนเพื่อนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ทำงานเวลาที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสนใจกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือสิ่งที่ทำอยู่

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนอยู่ในระดับดี
2. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน มีการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.1 ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.2 สาเหตุของความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.3 ระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.4 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.5 หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.6 เทคนิคและวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
2. การเรียนร่วม
  - 2.1 ความหมายของการเรียนร่วม
  - 2.2 ปรัชญาพื้นฐานของการเรียนร่วม
  - 2.3 รูปแบบการเรียนร่วม
  - 2.4 การเตรียมความพร้อมเพื่อการจัดการเรียนร่วม
  - 2.5 องค์ประกอบที่ช่วยให้การจัดการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ
  - 2.6 ประโยชน์ของการเรียนร่วม
  - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วม
3. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
  - 3.1 ความหมายของเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือ
  - 3.2 คุณสมบัติของผู้ให้การช่วยเหลือเพื่อน
  - 3.3 ขั้นตอนการฝึกพัฒนาเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือ
  - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพื่อนช่วยเพื่อน
4. เทคนิคการชี้แนะ
  - 4.1 ความหมายของการชี้แนะ
  - 4.2 ประเภทของการชี้แนะ
  - 4.3 หลักในการใช้เทคนิคการชี้แนะ
  - 4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการชี้แนะ

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1. ความหมายของภาวะบกพร่องทางสติปัญญา

ในทางการแพทย์องค์การอนามัยโลก ได้ให้คำนิยามภาวะบกพร่องทางสติปัญญา ตามการจัดประเภทของ “ICD”(International Classification of Disease) หมายถึง ภาวะที่สมองหยุด การพัฒนาการ จึงส่งผลกระทบต่อระดับเซาว์ปัญญาทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถทางด้านสติปัญญา ภาษา การเคลื่อนไหวและทักษะทางสังคม ทั้งที่มีความบกพร่องในเรื่องการปรับตัวและอาจมีหรือไม่มี ความผิดปกติทางกายหรือทางจิตร่วมด้วย การวินิจฉัยความบกพร่องทางสติปัญญาตาม ICD ถือตาม เกณฑ์ของความบกพร่องสองประการคือ ระดับเซาว์ปัญญาและความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้อง กับความต้องการในชีวิตประจำวันตามสภาพแวดล้อมของคนปกติ (ศรียา นิยมธรรม. 2541: 222-223)

ความหมายของสมาพันธ์อเมริกันเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (American Association on Mental Retardation : AAMR) ให้ความหมายไว้ว่าภาวะบกพร่องทาง สติปัญญา หมายถึง ภาวะที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนของการปฏิบัติงาน (Functioning) กล่าวคือ จะมีความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าปกติโดยการวัดระดับสติปัญญาได้ต่ำกว่า 70-75 ปรากฏร่วมกับ ความจำกัดของทักษะการปรับตัว (Adaptive Skill) อย่างน้อย 2 ทักษะหรือมากกว่า ทั้งนี้ต้องม ีความบกพร่องทางสติปัญญาก่อนอายุ 18 ปี ดังเกณฑ์การตัดแยกภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา คือ

1. ระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย คือ อยู่ในช่วง 70 ลงไป
2. มีความจำกัดในทักษะการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะ จากทักษะการปรับตัวต่อไปนี้
  - การสื่อความหมาย
  - การดูแลตัวเอง
  - การดำรงชีวิตประจำวันในบ้าน
  - ทักษะทางสังคม
  - การใช้สาธารณสมบัติ
  - การควบคุมตนเอง
  - สุขอนามัยและความปลอดภัย
  - การเรียนวิชาการเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวัน
  - การใช้เวลาว่าง
  - การทำงาน

ภาวะที่มีความบกพร่อง ต้องปรากฏก่อนอายุ 18 (Luckasson; et al. 1992: 2-12)

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 39) กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีพัฒนาการล่าช้ากว่าคนปกติ เมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้วปรากฏว่ามีระดับสติปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป เมื่อสังเกตจากพฤติกรรมจะพบว่าบุคคลประเภทนี้มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบุคคลปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน

ดารณี ธนะภูมิ (2542: 1) ได้ให้ความหมายของ ความบกพร่องทางสติปัญญาว่าเป็นภาวะผิดปกติของการปฏิบัติตนที่เริ่มเป็นมาตั้งแต่วัยเด็กเล็ก และแสดงให้เห็นถึงความจำกัดทั้งทางด้านสติปัญญาและทักษะทางด้านการปรับตัว ซึ่งจะสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนในระหว่างพัฒนาการตั้งแต่วัยเด็กเล็ก โดยเด็กจะมีพัฒนาการทางด้านต่างๆ ล่าช้ากว่าปกติมากหรือต่ำกว่าอายุจริง และภาวะความบกพร่องยังสะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมระหว่างความสามารถของบุคคลกับการปฏิบัติตนและสภาพแวดล้อมที่บุคคลดำรงชีวิตอยู่ หากไม่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา สังคมและอาชีพอย่างเหมาะสมก็จะมีผลต่อการพัฒนาประเทศ

ประภฤติ พูลพัฒน์ (2546: 2) ให้ความหมายว่า เด็กปัญญาอ่อน หมายถึง เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าปกติ มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้ทักษะในชีวิตประจำวันของเด็ก โดยแสดงให้เห็นก่อนอายุ 18 ปี และมีข้อจำกัดต่างๆ ด้านการรับรู้ การฝึกทักษะ ความสามารถทางสังคม และทางภาษา

วารี ธีระจิตร (2545: 11) ให้ความหมาย ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาว่า หมายถึง สภาวะที่พัฒนาการของจิตใจหยุดชะงัก หรือเจริญไม่เต็มที่ แสดงลักษณะโดยมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าหรือด้อยกว่าปกติ พัฒนาการทางกายล่าช้า ความสามารถในการเรียนรู้มีน้อย มีความสามารถจำกัดในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

สรูป เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ และมีปัญหาในด้านการปรับตัวในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ซึ่งความบกพร่องต่างๆ ต้องปรากฏก่อนอายุ 18 ปี

2. สาเหตุของความบกพร่องทางสติปัญญา

อรศรี แก้วเจริญ (2546: 25-30) ได้กล่าวถึง สาเหตุของการเป็นปัญญาอ่อน แบ่งออกเป็น สาเหตุใหญ่ๆ 2 สาเหตุ คือ

1. สาเหตุทางพันธุกรรม (Genetic Causation)
2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม (Environmental Causation) หมายถึงสาเหตุที่เกิดจากสิ่งอื่นนอกจากเซลล์ของร่างกายเด็ก ไม่เกี่ยวกับยีน หรือพันธุกรรม เป็นสภาพแวดล้อมซึ่งเกิดขึ้นโดยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

2.1 สาเหตุก่อนคลอด เนื่องจาก สภาพแวดล้อมขณะอยู่ในครรภ์มารดา เช่น มารดาได้รับโรคติดเชื้อระหว่างตั้งครรภ์ ขณะตั้งครรภ์มาดาเกิดอุบัติเหตุ

2.2 สาเหตุระหว่างคลอด เนื่องจากสภาพแวดล้อมขณะคลอด เช่น ระหว่างคลอดขาดออกซิเจน การคลอดผิดท่า การคลอดก่อนกำหนด การคลอดหลังกำหนด เป็นต้น

2.3 สาเหตุหลังคลอด เนื่องจากสภาพแวดล้อมขณะเจริญเติบโตในวัยเด็ก เช่น เกิดอาการชักบ่อย เด็กได้รับเชื้อหัดเยอรมัน เยื่อหุ้มสมองอักเสบ ได้รับการกระทบกระเทือนโดยตรงต่อสมอง เป็นต้น

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2543: 11) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการบกพร่องทางสติปัญญา แบ่งออกเป็น 3 สาเหตุ คือ

1. สาเหตุทางกรรมพันธุ์ (Genetic Factors) โดยความผิดปกติของพันธุกรรมทำให้เกิดภาวะปัญญาอ่อนร่วมกับความผิดปกติทางร่างกาย

2. สาเหตุจากชีวภาพ ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้สมองหยุดชะงักการเจริญเติบโตนับตั้งแต่

2.1 ระยะเวลาก่อนคลอด

2.2 ขณะคลอด

2.3 หลังคลอด

3. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

3.1 ครอบครัวยุ

3.2 พ่อแม่ขาดการศึกษาและขาดความรู้ในการเลี้ยงดู

3.3 ครอบครัวยุอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่จำกัด ขาดสิ่งเร้า สิ่งกระตุ้น ทำให้ขาดประสบการณ์

ในการเรียนรู้

สรุป สาเหตุของความบกพร่องทางสติปัญญา มีสาเหตุ 3 อย่างคือ สาเหตุจากด้านพันธุกรรม สาเหตุจากด้านชีวภาพ เช่น ขณะคลอด หลังคลอด ภาวะการขาดออกซิเจน และสาเหตุจากด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การเลี้ยงดู เป็นต้น

3. ระดับความบกพร่องของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

สมาคมอเมริกันว่าด้วยความผิดปกติทางสติปัญญา (The Association on Mental Deficiency ใช้ชื่อย่อว่า AAMD) คู่มือทางสถิติและการวินิจฉัยเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder DSM – III) และองค์การอนามัยโลก (World Health Organization ใช้ชื่อย่อว่า WHO) ต่างเห็นพ้องต้องกัน ในการจัดระดับสติปัญญาอ่อนออกเป็น 4 ระดับ และเป็นที่น่าสังเกตว่า หน่วยงานแรกจัดระดับสติปัญญาแตกต่างไปจากหน่วยงานที่ 2 และ 3 เล็กน้อย (ผดุง อารยะวิญญู. 2542: 39 – 40)

ระดับความบกพร่องทางสติปัญญา	หน่วยงาน		
	AAMD	DAN-III	WHO
	ระดับสติปัญญา	ระดับสติปัญญา	ระดับสติปัญญา
ขั้นเล็กน้อย (Mild)	50 - 55 ถึง 70	50 - 70	50 - 70
ขั้นปานกลาง (Moderate)	50 - 35 ถึง 55 - 50	35 - 49	35 - 49
ขั้นรุนแรง (Severe)	25 - 20 ถึง 50 - 55	20 - 34	20 - 34
ขั้นรุนแรงมาก (Profound)	ต่ำกว่า 20 - 25	ต่ำกว่า 20	ต่ำกว่า 20

ในทางการศึกษาได้แบ่งภาวะที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามระดับความสามารถที่จะได้รับการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ (ผดุง อารยะวิญญู. 2542: 40)

1. ระดับที่สามารถเรียนรู้ได้ (Educable) มีระดับสติปัญญาระหว่าง 75 – 50 สามารถเรียนรู้พื้นฐานทางวิชาการได้
2. ระดับที่สามารถฝึกฝนได้ (Trainable) มีระดับสติปัญญาระหว่าง 49 – 25 สามารถฝึกฝนให้มีทักษะทางด้านสังคมและอาชีพได้
3. ระดับที่ช่วยตัวเองไม่ได้ (Custodial) มีระดับสติปัญญาต่ำกว่า 25 ลงมา ไม่สามารถฝึกให้ช่วยเหลือตนเองได้เลย จึงต้องได้รับการเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

4. ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 44-46) ได้กล่าวถึงลักษณะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ไว้ดังนี้

1. ลักษณะทางบุคลิกภาพ

1.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มักคิดว่าตนจะประสบความล้มเหลวไม่ว่าในเรื่องการเรียนหรือการทำงานใดๆ ก็ตาม ทั้งนี้เพราะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเคยประสบความล้มเหลวมาก่อน ดังนั้นเด็กประเภทนี้จึงพยามหลีกเลี่ยงบางสิ่งบางอย่างที่จะนำความล้มเหลวมาให้ เช่น เด็กไม่เคยประสบความสำเร็จในเรื่องการเรียนคณิตศาสตร์ เด็กประเภทนี้ก็จะหลีกเลี่ยงการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เพราะเขาไม่ต้องการล้มเหลวอีก

1.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักจะพึ่งพาอาศัยผู้อื่นในการแก้ปัญหาต่างๆ แม้แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เด็กไม่แน่ใจในความสามารถของตนครูลหลายๆ คนมักจะไ้ยินเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาพูดว่า “ผมทำไม่ได้” “มันยาก ทำไม่ได้” เป็นต้น ดังนั้นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจึงต้องได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากครูและเพื่อนๆ

1.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง ความรู้สึกที่ไม่ดีในที่นี้หมายถึง ความรู้สึกว่าคุณเป็นคนที่ไม่มีความสามารถ ซึ่งการมีทัศนคติต่อตนเองเช่นนี้ มีส่วนทำให้เด็กประสบความล้มเหลวในการเรียนและการทำงานต่างๆ

2. ลักษณะการเรียนรู้

2.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีช่วงของความสนใจสั้น จะสนใจในบทเรียนได้ไม่นาน

2.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเสียสมาธิได้ง่าย มักจะหันเหความสนใจไปจากบทเรียนเสมอ

2.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในการหาความสัมพันธ์ (ความเหมือน) และการจำแนกความแตกต่าง เช่น ไม่สามารถบอกความเหมือนและความแตกต่างกันของรูปเรขาคณิตได้

2.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในด้านความจำ เช่น จำสิ่งที่เรียนไปแล้วไม่ได้

2.5 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในการถ่ายโยงความรู้ เช่น ไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

2.6 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในการเรียนสิ่งที่เป็นนามธรรม การสอนควรเน้นสิ่งที่เป็นรูปธรรมเป็นสำคัญ

2.7 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะใช้เวลาในการเรียนรู้ที่มากกว่าเด็กปกติ

3. ภาษาและการพูด

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในการพูดและภาษา เช่น พูดไม่ชัด รู้คำศัพท์ต่างๆ ในจำนวนที่จำกัด เขียนประโยคไม่ถูกต้อง เป็นต้น เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีข้อจำกัดทางภาษา อาจเป็นผลให้มีปัญหาในการเรียนวิชาอื่นๆ ด้วย เนื่องจากกรเรียนเนื้อหาวิชาต่างๆ ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจทางภาษาเป็นส่วนประกอบสำคัญ

4. ร่างกายและสุขภาพ

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอาจจะมีปัญหาเกี่ยวกับร่างกายและสุขภาพในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.1 ส่วนสูงและน้ำหนัก อาจมีส่วนสูงและน้ำหนักโดยเฉลี่ยต่ำกว่าเด็กปกติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีพัฒนาการทางร่างกายช้ากว่าเด็กปกติ

4.2 การเคลื่อนไหว เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาส่วนมากจะมีพัฒนาการตลอดจนความสามารถในด้านการเคลื่อนไหวด้อยกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน

4.3 สุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นจำนวนมากที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ โดยเฉพาะด้านการรักษาสุขภาพทั่วไป การเจ็บป่วยและปัญหาเกี่ยวกับฟัน

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักมีปัญหาในการเรียนแทบทุกวิชา ผลการเรียนต่ำ เรียนไม่ทันเพื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ การเรียนคณิตศาสตร์ทั้งในเรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหาร และเลขโจทยปัญหา

พัชรวิวัลย์ เกตุแก่นจันทร์ (2540: 5-8) ได้กล่าวถึงลักษณะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ไว้ ดังนี้

1. ด้านสติปัญญา เป็นด้านที่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต่างไปจากเด็กปกติมากที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ การวินิจฉัยด้านสติปัญญามักเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ช้ากว่าเด็กปกติ

1.1 อัตราเร็วของการเรียนรู้ (Rate of Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาใช้เวลาในการเรียนรู้มากกว่าเด็กปกติ

1.2 ระดับการเรียนรู้ (Level of Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนวิชาการ คือ เรียนได้ระดับต่ำกว่าเด็กปกติ แต่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอาจพัฒนาได้ดีในวิชา พลศึกษา หรือด้านศิลปะ เป็นต้น

1.3 อัตราเร็วของการลืม (Rate of forgetting) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีแนวโน้มที่จะลืมสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วเร็วกว่าเด็กปกติ หากเด็กไม่มีโอกาสฝึกฝนสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว การฝึกฝนลักษณะซ้ำๆ บ่อยๆ และให้พักเป็นระยะๆ จะช่วยทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำข้อมูลที่เรียนไปแล้วได้ดีขึ้น

1.4 การถ่ายโยงความรู้ (Transfer of Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีปัญหาความยากลำบากในการถ่ายโยงการเรียนรู้ จากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่ง ทักษะหรือความคิดรวบยอดที่กำลังเรียนอยู่ เด็กสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่กำหนดให้ ขณะเรียนได้ แต่ไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เลยในสถานการณ์ที่แตกต่างจากสถานการณ์เดิมเล็กน้อย หรือแตกต่างโดยสิ้นเชิง

1.5 การเรียนรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรมนามธรรม (Concrete versus Abstract Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถจะเรียนรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรมชัดเจนตรงไปตรงมาได้ดีกว่า สิ่งที่เป็นนามธรรม

1.6 การเรียนรู้โดยบังเอิญ (Incidental Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความลำบากในการเรียนรู้จากกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ไม่มีสอนในบทเรียน

1.7 รูปแบบการเรียนรู้ (Learning set) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องใช้เวลา นานมากกว่าเด็กปกติในการที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ใช้วิธีการแก้ไขเป็นขั้นตอนไปจนประสบความสำเร็จ เมื่อประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาบ่อยๆ มนุษย์จะพัฒนารูปแบบการแก้ปัญหของตนเอง ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาความยากลำบากมาก แต่ถ้าให้เด็กเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหอย่างมีระบบได้แล้วก็สามารถทำได้เช่นเดียวกับเด็กปกติ

2. ภาษาและการสื่อสาร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะเรียนรู้ภาษาช้ากว่าเด็กปกติ การเรียนวิชาการอื่นๆ ที่ต้องอาศัยภาษาในการเรียนรู้ เช่น คณิตศาสตร์ สังคม เป็นต้น ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในการเรียนสูงมาก

3. ทักษะทางสังคม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะต้องต่อสู้แข่งขันในการดำรงชีวิตกับผู้อื่น ทักษะทางสังคมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เมื่อต้องอยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างไปจากที่เคยชิน เด็กจะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะกลัว วิดกกังวล หรือพฤติกรรมก่อกวนสังคม ดังนั้นโปรแกรมการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับทักษะทางสังคม จึงต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและเป็นระบบ โดยเฉพาะพฤติกรรมปรับตัว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

4. ทักษะกลไกกล้ามเนื้อ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับน้อย จะมีความแตกต่างของพัฒนาการด้านร่างกาย และความสามารถทางทักษะกลไกกล้ามเนื้อกับเด็กปกติน้อยมาก ดังนั้นพัฒนาการด้านนี้หากมีลักษณะล่าช้า หรือมีความบกพร่องจะส่งผลให้พัฒนาการโดยรวมของเด็กมีความล่าช้าไปด้วย แต่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการวินิจฉัยเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มิได้ขึ้นอยู่กับความผิดปกติหรือล่าช้าทางพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเป็นเกณฑ์

สรุป ลักษณะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ จะมีลักษณะและความต้องการพิเศษที่แตกต่างกัน มีพัฒนาการด้านต่างๆ ล่าช้า มีความสามารถจำกัดในการเรียนวิชาการ มีปัญหาในการถ่ายโยงความรู้ การสื่อสาร การเรียนรู้ภาษาได้ช้ากว่าเด็กปกติ ด้านสังคมบุคลิกภาพ และพฤติกรรมควบคุมตนเองไม่ได้ เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายและความสามารถทางทักษะกลไกกล้ามเนื้อแตกต่างจากเด็กปกติบ้างเล็กน้อย

5. หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

หลักการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรคำนึงถึงระดับความสามารถของเด็กเป็นหลัก ความยากง่ายของเนื้อหา การใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจในการฟัง จำเป็นมากที่จะต้องใช้วิธีสอนที่จะช่วยให้เรียนรู้ได้ง่ายขึ้นและจำได้แม่นยำ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จึงต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์การสอนและการเสริมแรง (ผดุง อารยะวิญญู. 2542: 43-44)

1. ครูต้องคำนึงถึงความพร้อมในการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพราะเด็กมีความพร้อมช้ากว่าเด็กปกติ ก่อนทำการสอนสิ่งใดครูต้องเตรียมความพร้อมก่อน เมื่อเด็กมีความพร้อมแล้วครูจึงทำการสอนวิชานั้นๆ

2. สอนตามความสามารถและความต้องการของเด็กแต่ละคน โดยจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของเด็กคนนั้น

3. สอนตามระดับสติปัญญา เพราะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติทั่วไปที่มีอายุเท่ากัน

4. ยอมรับความสามารถและพยายามส่งเสริมความสามารถของเด็ก อย่าตามใจ หรือคอยช่วยเหลือมากเกินไป หรือลงโทษทั้งกายและวาจามากเกินไป

5. พยายามฝึกให้เด็กช่วยเหลือตัวเองให้มากที่สุด จะเป็นการช่วยให้เด็กพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น ทำให้เด็กรู้สึกภูมิใจในคุณค่าของตนเอง และแบ่งเบาภาระจากผู้เลี้ยงดู

6. สอนตามการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) โดยการแบ่งงานเป็นขั้นตอนย่อยๆ หลายๆ ขั้นตอนเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อไม่ให้เด็กสับสน ให้เด็กประสบความสำเร็จในงาน ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็ก

7. ใช้หลักการแบบ 3 R 's คือ

7.1 Repetition คือ การสอนซ้ำและใช้เวลาสอนมากกว่าเด็กปกติ ใช้วิธีสอนหลายๆ วิธีในเนื้อหาเดิม

7.2 Relaxation คือ การสอนแบบไม่ตึงเครียด ไม่สอนเนื้อหาวิชาเดียวยาวนานเกิน 15 นาที ควรเปลี่ยนกิจกรรมการสอนวิชาการเป็นการเล่น ร้องเพลง ดนตรี เล่นกีฬา หรือให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง

7.3 Routine คือ การสอนให้เป็นกิจวัตรประจำวัน เป็นกิจกรรมที่ต้องทำเป็นประจำสม่ำเสมอในแต่ละวัน

8. สอนโดยการแบ่งหมู่ตามตารางสอน สามารถทำได้ดีในกรณีที่เด็กที่มีระดับสติปัญญาใกล้เคียงกัน

9. เมื่อเด็กฝึกทำกิจกรรมต่างๆ ต้องพยายามแทรกการฝึกหลายๆ ด้าน

10. ต้องช่วยให้เด็กพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กทุกคนจะเรียนได้ดีถ้าเขามีความรู้สึกประสบความสำเร็จ

11. สอนทีละขั้นจากสิ่งใกล้ตัวไปหาสิ่งไกลตัว หรือจากง่ายไปหายาก เพื่อให้ไม่ล้าสับสน งานบางอย่างเด็กปกติในวัยเดียวกันเห็นว่าง่าย แต่เด็กเหล่านี้อาจล้าสับสน ไม่เข้าใจ

12. สอนโดยลงมือปฏิบัติจริง

13. สอนสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็ก และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กเข้าใจยาก ครูต้องพยายามอธิบายโดยใช้คำง่ายๆ และยกตัวอย่างประกอบ

14. ต้องพยายามจัดการสอนให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อฝึกให้เด็กคิด

15. สอนโดยใช้ของจริงหรือมีอุปกรณ์ประกอบทุกครั้ง ต้องให้เวลาเด็กมากพอสมควรในการเปลี่ยนกิจกรรมอย่างหนึ่งไปสู่อีกอย่างหนึ่ง

16. การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องอาศัยแรงจูงใจและการเสริมแรง

17. มีการประเมินผลความก้าวหน้าของเด็กในทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับเปลี่ยนวิธีการสอนใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

18. ครูต้องเชื่อว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความสามารถ และศักยภาพในตนเอง สามารถพัฒนาจนให้เป็นบุคคลที่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีประสิทธิภาพ

19. การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นอกจากสอนด้านวิชาการแล้วต้องคำนึงถึงการส่งเสริมพฤติกรรมปรับตัว ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ภาษา และพัฒนาบุคลิกภาพไปพร้อมๆ กัน เนื่องจากสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

20. การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต้องพยายามให้เด็กลดการพึ่งพาบุคคลอื่นลง สอนทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และแสวงหาการจ้างงานในอนาคต (พัชรีวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. 2540: 15-16)

สรุป หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ควรคำนึงถึงความสามารถและความต้องการของเด็กแต่ละคนเป็นหลักสำคัญ สอนทีละขั้นตอนและสอนจากสิ่งที่ยากไปหาสิ่งที่ยาก เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงและทำการสอนซ้ำๆ อย่างสม่ำเสมอ บรรยากาศของการสอนจะต้องเป็นบรรยากาศที่ไม่ตึงเครียดและใช้เวลาไม่นาน มีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ มีการใช้แรงจูงใจและการให้สิ่งเสริมแรงอยู่ตลอดเวลา

6. เทคนิคและวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1. เทคนิคการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นการจำแนกเนื้อหาที่จะสอนเป็นขั้นตอนย่อยๆ หลายขั้นตอน และจัดเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก และมีการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละขั้นตอนอย่างครบถ้วน

2. การชี้แนะ หรือ การกระตุ้นให้เด็กทำตาม (Prompting) หมายถึง การกระตุ้นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในขณะที่ทำกิจกรรม เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อการเรียนรู้เกิดขึ้น อาจลดการกระตุ้นลงเมื่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กคงที่แล้ว จึงหยุดการกระตุ้น การกระตุ้นอาจทำได้หลายทางเช่น การกระตุ้นทางกาย ทางวาจา การเน้น และการเลียนแบบ

2.1 การกระตุ้นทางกาย (Physical Prompting) เป็นการช่วยเหลือเด็กในการเคลื่อนไหว

2.2 การกระตุ้นทางวาจา (Verbal Prompting) เป็นการกระตุ้นเด็กโดยการใช้เสียง

2.3 การเน้น (Highlighting) เป็นการเน้นด้วยเสียงหรือด้วยเส้นก็ได้ การแทน

2.4 การเลียนแบบ (Modeling) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาชอบเลียนแบบ

ครูและผู้ที่ตนชอบ ครูจึงควรเป็นตัวอย่างที่ดีในทุกด้าน

2.5 การจัดสภาพแวดล้อม (Classroom environment) การจัดสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่มีความหมาย เพื่อให้ครูกับเด็กสื่อสารกันได้ดี เช่น การจัดโต๊ะเป็นรูปวงกลม จัดห้องให้มีขนาดเล็ก จัดอุปกรณ์การเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นต้น (ผดุง อารยะวิญญู, 2542: 55-56)

7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ไอเซนสัน และ โอซิลวี (ผดุง อารยะวิญญู, 2544: 29; อ้างอิงจาก Eisenson; & Ogilvie, 1971) ค้นพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาส่วนมากมีความบกพร่องทางด้านภาษาและการพูด มีพัฒนาการทางภาษาและการพูดที่ล่าช้ากว่าเด็กปกติ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขั้นรุนแรงมาก (Profound) อาจพูดไม่ได้เลยตลอดชีวิต ขั้นรุนแรง (Severe) อาจพูดได้บ้างแต่อาจไม่เพียงพอที่จะใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ขั้นปานกลาง (Moderate) อาจพูดได้ แต่มีความบกพร่องทางพูดค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดปกติในการเปล่งเสียงพูด ในด้านภาษา เด็กกลุ่มนี้รู้คำศัพท์ที่ค่อนข้างจำกัด มีปัญหาในโครงสร้างของประโยค ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเล็กน้อย (Mild) มีปัญหาทางการพูดและภาษาบ้าง เป็นกลุ่มที่ปัญหาน้อยที่สุดในกลุ่มบกพร่องทางสติปัญญา ทั้ง 4 ระดับ ในด้านการพูด เด็กกลุ่มนี้พูดผิดปกติแต่พอฟังเข้าใจ ในด้านภาษานั้นเด็กมีคำศัพท์ที่มีจำนวนค่อนข้างจำกัด โครงสร้างของประโยคที่ใช้เป็นประโยคง่ายๆ ไม่สามารถใช้ประโยคที่ยาวและสลับซับซ้อนได้

พรรคินีย์ วันชาติ (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความรู้ ความสามารถของผู้ปกครอง ในการฝึกพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับพอฝึกได้ โดยใช้ โปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ปกครองซึ่งทำหน้าที่ดูแล และให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่มีระดับสติปัญญาในระดับพอฝึกได้ (IQ 35-50) อายุระหว่าง 7 - 10 ปี ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน จำนวนทั้งหมด 10 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้ของผู้ปกครองในการฝึกพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับพอฝึกได้จากโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับผู้ปกครองอยู่ในระดับดีมาก
2. ความรู้ในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับพอฝึกได้ หลังการฝึกจากโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับผู้ปกครองสูงขึ้น
3. ความสามารถของผู้ปกครองในการฝึกพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับพอฝึกได้จากโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับผู้ปกครองอยู่ในระดับดี

การเรียนรู้ร่วม

1. ความหมายของการเรียนรู้ร่วม

คอฟมาน (Kauffman. 1975: 35) กล่าวว่า การเรียนรู้ร่วม หมายถึง การรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เข้าอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ ที่เป็นปกติทั้งในด้านความเป็นอยู่ทางการเรียนการสอน และทางสังคม โดยพื้นฐานอยู่บนการวางแผนการศึกษาที่กำลังดำเนินอยู่และพิจารณาเป็นรายบุคคล และกระบวนการวางแผนโปรแกรมจะต้องมีระบุให้ชัดเจนถึงความรับผิดชอบของบุคลากร ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนทั้งทางการศึกษาปกติและการศึกษาพิเศษ

คาร์ไรท์ และ วาร์ด (จันทิรา เลิศจรัสอร่ามดี. 2542: 14; อ้างอิงจาก Cartwright; & Ward. 1994) กล่าวว่า การเรียนรู้ร่วม หมายถึง เป็นความพยายามในการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด โดยนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวมกับเด็กปกติในชั้นเรียน

ลีวีส์ และ ดอร์แลก (จันทิรา เลิศจรัสอร่ามดี. 2542: 14; อ้างอิงจาก Lewis; & Doorlag. 1987) กล่าวว่า การเรียนรู้ร่วม หมายถึง การรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปในกระบวนการศึกษาปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนในชั้นเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมโดยเป็นส่วนหนึ่งของเพื่อนในชั้นเรียนปกติของโรงเรียน ในกระบวนการเรียนรู้ร่วม มีส่วนร่วมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมทางสังคม โดยไปพร้อมๆ กันกับเพื่อนร่วมชั้น เด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้จะได้รับการเพิ่มเติมจากนักการศึกษาพิเศษ

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 221) กล่าวว่า การเรียนร่วมเป็นวิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษวิธีหนึ่ง โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการจัดเข้าเรียนในชั้นเดียวกันกับเด็กปกติซึ่งการเรียนร่วมมีความหมายต่างๆ กันดังนี้ 1) การเรียนร่วมบางเวลา (Integration) หมายถึง การที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกันกับเด็กปกติแต่เด็กเหล่านี้อาจถูกจัดให้อยู่รวมกันเป็นชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กเรียนวิชาหลักในชั้นเรียนพิเศษโดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน 2) การเรียนร่วมเต็มเวลา (Mainstreaming) หมายถึงการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนในชั้นเดียวกันกับเด็กปกติตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียน เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับบริการเช่นเดียวกับเด็กปกติทุกประการ 3) การเรียนรวม (Inclusion) เป็นแนวคิดทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่ว่าโรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนโดยไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กปกติหรือเด็กคนใดเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กรมสามัญศึกษา (2542: 3) การเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยคำนึงถึงความสามารถแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านั้นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข

วารี ธิระจิตร (2545: 16) ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่าการเรียนร่วมเป็นการรวมเด็กพิเศษกับเด็กปกติ ในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคม ภายใต้พื้นฐานการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการปรับตัวทางสังคมเพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรง และสามารถพัฒนาตนเองไปได้มากที่สุด

ศรียา นิยมธรรม และคณะ (2546: 17) กล่าวว่า การเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นต้น ได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยเน้นความสามารถ และยึดความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อเตรียมเด็กเหล่านี้ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้

เกยูร วงศ์ก้อม (2548: 3) กล่าวว่า การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าไปในระบบการศึกษาปกติ เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียน และร่วมทำกิจกรรมร่วมกับเด็กปกติ โดยมีครูปกติและครูการศึกษาพิเศษร่วมมือและรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการเรียนการสอน

สรุปว่า การจัดการเรียนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าไปเรียนในโรงเรียนเดียวกับเด็กปกติ แต่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้จะจัดให้เรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา เป็นบางเวลาหรือจัดให้เรียนในชั้นเรียนพิเศษ ซึ่งการจัดการเรียนร่วมจะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลรวมทั้งการปรับตัวทางสังคมเพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองได้มากที่สุด

2. ปรัชญาพื้นฐานของการเรียนร่วม

การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อหรือปรัชญาดังที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงปรัชญาการศึกษาพิเศษไว้ ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 7) กล่าวถึงปรัชญาการเรียนร่วมไว้ 5 ประการดังนี้

1. ในสังคมมนุษย์มีทั้งคนปกติและผู้ที่มีความบกพร่องต่างๆ เมื่อสังคมฯ ไม่สามารถแยกคนที่มีความบกพร่องออกจากสังคมปกติได้ ดังนั้นจึงไม่ควรแยกการศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งควรให้เด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ

2. เด็กพิเศษ มีความต้องการและความสามารถซึ่งต่างจากเด็กปกติ ดังนั้นควรจัดรูปแบบและวิธีการให้แตกต่างไปจากเด็กปกติ เพื่อให้เด็กมีศักยภาพในการเรียนรู้เต็มที่

3. เด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่าง ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กพิเศษ การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กแต่ละคนปรากฏเด่นชัดขึ้น

4. เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานแตกต่างกัน การเลี้ยงดูจากครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สติปัญญา และทักษะ การศึกษาจะช่วยให้เด็กแต่ละคนได้เรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้าหากันและให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

5. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม การจัดการศึกษาต้องจัดเพื่อพัฒนาทุกด้านให้สูงสุดตามความสามารถของแต่ละบุคคล

ประภฤติ พูลพัฒน์ (2546: 17-18) ได้เสนอปรัชญาพื้นฐานของการเรียนร่วมไว้ 3 ประการคือ

1. มนุษย์ทุกคนมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกันในทางการศึกษา
2. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอยู่ร่วมในสังคม
3. การเรียนการสอนในชั้นเรียนย่อมสนองความแตกต่างของบุคคล

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปรัชญาพื้นฐานของการเรียนร่วมเป็นการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยทุกคนมีโอกาสและสิทธิเท่าเทียมกัน แต่การเรียนนั้นต้องเป็นไปตามศักยภาพของแต่ละบุคคลที่สามารถเกิดการพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างปกติและมีความสุข

3. รูปแบบการเรียนร่วม

การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ อาจกระทำได้หลายลักษณะต่อไปนี้เป็นวิธีการจัดการเรียนร่วมซึ่งปฏิบัติกันอยู่ในหลายประเทศ และประสบความสำเร็จพอสมควรรูปแบบการจัดการเรียนร่วมมีดังนี้ (ผดุง อารยะวิญญู. 2542: 221-223)

1. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติและเรียนเหมือนกับเด็กปกติทุกประการ เด็กที่จะเข้าเรียนในลักษณะนี้ได้ ควรเป็นเด็กที่มีความพิการน้อย มีความเฉลียวฉลาดและมีความพร้อมในการเรียน ตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม

2. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา การเรียนร่วมวิธีนี้คล้ายคลึงกับวิธีแรก กล่าวคือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา แต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษนี้อาจเรียกว่าครูที่ปรึกษา ครูประเภทนี้ไม่ทำการสอนโดยตรงแต่ให้คำแนะนำแก่ครูที่สอนเด็ก เช่น แนะนำชี้แจงให้ครูที่สอนชั้นเรียนร่วมเข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีสอน ตลอดจนการปฏิบัติต่อเด็ก จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก และช่วยประเมินผลพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

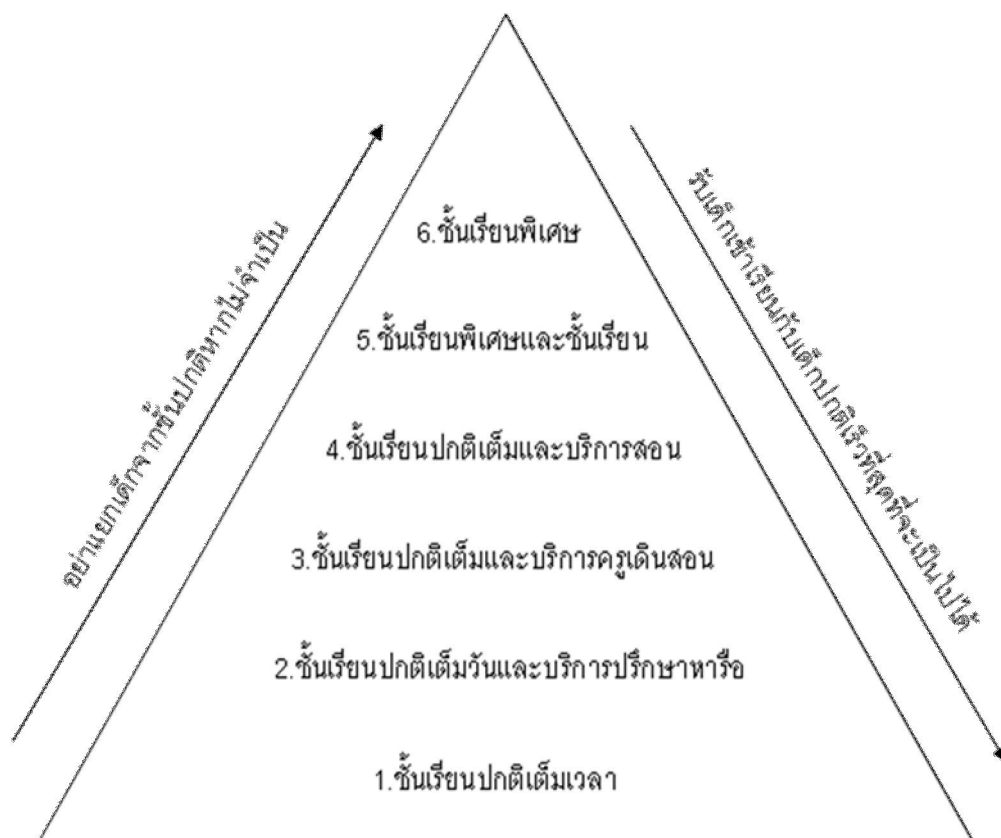
3. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ และรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก เนื่องจากมีจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียนไม่มากนัก ครูจึงเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังอีกโรงเรียนหนึ่งเมื่อครบสัปดาห์ก็วนกลับมาสอนเด็กกลุ่มเดิมในโรงเรียนเดิมอีกครั้ง จึงเรียกครูประเภทนี้ว่าครูเดินสอนหรือครูเวียนสอน

4. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและรับบริการเสริมจากครูเสริมวิชาการ ครูเสริมวิชาการคือครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในห้องเสริมวิชาการ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการวันละ 1-2 ชั่วโมงหรือมากกว่านี้ขึ้นอยู่กับความต้องการพิเศษของเด็ก การสอนเด็กอาจกระทำเป็นรายบุคคลหรือสอนเป็นกลุ่มเล็กๆ ก็ได้ และสอนในเนื้อหาที่เด็กไม่ได้รับการสอนในห้องเรียนปกติ หรือเนื้อหาที่เด็กมีปัญหา นอกจากสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแล้ว ครูเสริมวิชาการยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูปกติในการปฏิบัติกับเด็กประเภทนี้อีกด้วย

5. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเรียนเดียวกันเป็นกลุ่มเล็กๆ มีครูประจำชั้นสอนแทบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กสามารถไปเรียนร่วมกับเด็กปกติได้เช่น วิชาพลศึกษา ศิลปะ หรือกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่นๆ

6. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน และเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เด็กเหล่านี้เรียนในชั้นเรียนพิเศษตลอดเวลา ครูประจำชั้นสอนทุกวิชาการเรียนร่วม ในลักษณะนี้เหมาะสำหรับเด็กที่มีความพิการค่อนข้างมาก

การจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพความพิการ และความพร้อมของเด็ก เด็กที่มีความพิการน้อยและมีความพร้อมสูงอาจจัดให้เรียนร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความพิการมากขึ้น และมีความพร้อมน้อย อาจจัดให้เรียนในชั้นเรียนพิเศษลดหลั่นกันลงไปภาพประกอบ และขยาย รูปแบบเพิ่มเติม ดังภาพประกอบ (ผดุง อารยะวิญญู. 2542; อ้างอิงจาก Reynold; & Birch. 1977. Teaching Exceptional Children in All America' Schools)

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ที่มา: ผดุง อารยะวิญญู. (2542); อ้างอิงจาก Reynold; & Birch. (1977). *Teaching Exceptional Children in All America' Schools*.

กรมสามัญศึกษา(2543:14) ได้กำหนดรูปแบบของการเรียนร่วมไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ ปฏิบัติเช่นเดียวกับเด็กปกติทุกประการ
2. การเรียนร่วมในชั้นปกติ รับบริการที่จำเป็นจากครูการศึกษาพิเศษ
3. การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติบางวิชา ร่วมกับการเรียนในชั้นเรียนพิเศษบางเวลา

4. การเรียนร่วมในชั้นปกติ ทุกวิชามีครูการศึกษาพิเศษช่วยเหลือเป็นรายบุคคล
  5. การเรียนในชั้นพิเศษ มีนักเรียนปกติมาเรียนร่วม
  6. การเรียนในชั้นพิเศษ มีนักเรียนปกติเรียนร่วมบางเวลา บางวิชาเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเรียนกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนปกติจะไปเรียนกับนักเรียนปกติ
  7. การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรกับนักเรียนปกติ
  8. การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามโอกาสสมควร
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 12-14) ได้จัดรูปแบบการจัดการเรียนร่วมไว้ 5 รูปแบบ ได้แก่

1. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา จัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลาเรียนและเรียนเหมือนกับเด็กปกติทุกประการ ควรเป็นเด็กที่มีความบกพร่องน้อย และมีความพร้อมในทางการเรียน
2. เรียนร่วมในชั้นปกติเต็มเวลาและมีบริการให้คำแนะนำปรึกษา เป็นนักเรียนพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา แต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำการ
3. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ เป็นการจัดครูการศึกษาพิเศษประจำอยู่ที่ห้องเสริมวิชาการ โดยจัดเด็กพิเศษได้เข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการบางเวลาและบางวิชาตามความมากน้อยของความต้องการพิเศษหรือความจำเป็นของเด็ก
4. การจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในห้องเรียนเดียวกันโดยคู่ขนานกับห้องเรียนปกติและจัดเป็นกลุ่มเล็กๆ มีครูการศึกษาพิเศษประจำชั้น และสอนเองเกือบทุกวิชา ยกเว้นวิชาที่เด็กสามารถไปเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ เช่น พลศึกษา ศิลปะ ดนตรี หรือกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียน
5. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกันและเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เรียนในชั้นเรียนพิเศษร่วมกันตลอดเวลา มีครูการศึกษาพิเศษเป็นครูประจำชั้นและสอนเองทุกวิชา

สรุป จากรูปแบบของการจัดการเรียนร่วมในลักษณะต่างๆ จะเห็นได้ว่าการนำเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนเดียวกับเด็กปกตินั้น จะทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสปรับตัว เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของคนปกติได้ และในการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องคำนึงถึงสภาพความพิการและความพร้อมของเด็กเพื่อนำไปสู่รูปแบบในการเรียนร่วมที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน การจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในรูปแบบที่แตกต่างกัน จะทำให้เด็กสามารถพัฒนาความสามารถในด้านการเรียน และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การเตรียมความพร้อมเพื่อการจัดการเรียนร่วม

สำนักงานพิเศษและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2542: 30) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนร่วม ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดเตรียมสภาพแวดล้อม

1.1 อาคารสถานที่ ควรมีการวางแผนจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่มีเพื่อความสะดวกและเหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ห้องเรียนอาจใช้ห้องเรียนเหมือนเด็กปกติได้ โดยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั่งหน้าชั้นเรียนและจัดมุมสำหรับวางเครื่องใช้ต่างๆ และอุปกรณ์โดยเฉพาะ การจัดอาคารสถานที่อาจจำเป็นต้องจัดสร้างหรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น พื้นปูด้วยกระเบื้องยาง การทำทางลาด การจัดสร้างห้องน้ำมีราวจับใกล้โถส้วมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เป็นต้น

1.2 การจัดห้องเรียนและที่นั่งเรียนร่วม การจัดห้องเรียนและที่นั่งสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษการจัดห้องเรียนไม่ว่าจะจัดเป็นชั้นพิเศษโดยเฉพาะหรือจัดแบบให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยห้องหนึ่งจะมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คน หรือไม่เกิน 8-15 คนแล้วแต่กรณีและควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุดไม่ควรจัดห้องที่อยู่ติดถนน หรือห้องที่อยู่ติดกับห้องดนตรีเพราะจะมีเสียงรบกวนทำให้เด็กขาดสมาธิและความสนใจ

1.3 รูปแบบการจัดห้องเรียน ควรจัดให้มี โต๊ะเก้าอี้ให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ตู้เก็บเอกสาร ตลอดจนหนังสือ และอุปกรณ์ เพิ่มข้อมูลประจำตัวเด็กควรมีไว้เพื่อความสะดวกในการค้นหา นอกจากนี้โรงเรียนควรจัดห้องเรียนอื่นที่มีความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ห้องฝึกพูด ห้องเสริมวิชาการ เป็นต้น

2. การจัดเตรียมบุคลากร

ควรมีการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ให้พร้อมที่จะยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างเพียงพอ และเข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จดังนั้น ควรจัดเตรียมดังนี้

2.1 ครูประจำชั้นเรียนร่วม/ครูประจำวิชา ควรจะได้รับการฝึกให้มีความรู้พื้นฐาน และวิธีการสอนเด็กที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนร่วมของตน ควรเข้าใจวิธีการประสานงานกับบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนได้และยอมรับให้เข้าเรียนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของโรงเรียน

2.2 ครูประจำชั้นพิเศษ เป็นครูที่มีวุฒิการศึกษาพิเศษหรือได้รับการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ และควรเป็นบุคคลที่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และมีความต้องการพัฒนาตนเองและมีความตั้งใจในการสอน

2.3 ครูเสริมวิชาการ เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมจากที่เด็กที่ได้เรียนในห้องเรียนปกติ และเป็นผู้ประสานให้คำแนะนำครูให้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีความบกพร่องได้ถูกต้อง

3. การจัดเตรียมเด็ก

3.1 เด็กปกติ เพื่อให้เด็กปกติเข้าใจในการปฏิบัติหรือวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ถูกต้องเหมาะสม มีเจตคติที่ดีไม่ล้อเลียนและยอมรับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.2 เด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่ง และหากเด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วมแล้วจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนร่วม เด็กที่ยังไม่ได้เตรียมความพร้อม ควรได้รับการตรวจสอบเบื้องต้นว่า มีความพร้อมมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมากำหนดเป็นแผนการเตรียมความพร้อม โดยใช้แผนการศึกษารายบุคคล จัดเตรียมความพร้อม หรือพัฒนาความสามารถด้านร่างกายอารมณ์ สังคม สติปัญญา และต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตน หรือสิ่งที่คาดหวังว่าจะได้รับจากเพื่อนปกติหรือครูปกติในชั้นเรียนร่วม โดยอาจจัดห้องเตรียมความพร้อมโดยเฉพาะ เมื่อเด็กมีความพร้อมจึงส่งเข้าชั้นเรียนร่วมเต็มเวลาหรือบางเวลา หากเด็กไม่สามารถจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษได้อาจส่งเด็กเข้าชั้นเรียนปกติและจัดเวลาพิเศษให้เด็กได้รับบริการเสริมเพื่อพัฒนาความสามารถในบางเรื่อง

4. การจัดเตรียมผู้ปกครอง ควรดำเนินการดังนี้

มีการประชุมพิเศษผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน มีการนัดหมายและพบปะระหว่าง ผู้ปกครองเด็ก และครูเป็นระยะ สนับสนุนให้ผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมในรูปของอาสาสมัคร และบอกแนวทางที่ถูกต้องให้ผู้ปกครองทราบถึงการเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และให้ผู้ปกครองทราบถึงแนวการสอนและการประเมินผลการเรียนสำหรับเด็ก

5. การจัดการวัดและการประเมินผล ควรทำดังนี้

5.1 การวัดและการประเมินผลต้องแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กปกติ

5.2 การวัดผลจะต้องสอดคล้องกับการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละคน รายละเอียดกำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งครูผู้สอนจะทำได้ก่อนเปิดภาคเรียนแรก

5.3 ในกรณีที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ และสามารถเรียนได้เช่นเดียวกับเด็กปกติ การวัดและการประเมินผลให้ใช้ตามเกณฑ์ปกติ

5.4 ในกรณีที่ได้รับการยกเว้นจุดประสงค์การเรียนรู้บางจุดประสงค์และยกเว้นเนื้อหาบางเนื้อหา การวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กแต่ละคน

5.5 จะต้องปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน

5. องค์ประกอบที่ช่วยในการจัดการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 201) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะทำให้การเรียนร่วม ระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีองค์ประกอบ 10 ประการ คือ

1. ต้องมีการทำงานประสานและร่วมมือกันอย่างดีระหว่างครูการศึกษาพิเศษกับครูปกติ
2. หากครูปกติมีปัญหาในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทางโรงเรียนควรรหาทางแก้ปัญหา
3. ครูผู้สอนต้องมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม
4. จัดอบรมครูปกติให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
5. การเรียนร่วมต้องได้รับการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน
6. มีการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ
7. ใช้แหล่งทรัพยากรจากชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้
8. ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมและรับรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม
9. นักเรียนปกติในโรงเรียนมีความเข้าใจ และ ยอมรับ
10. การคัดเลือกเด็กพิเศษเรียนร่วมต้องพิจารณาความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ

เบญญา ชลธารันนท์ (2548: 73) รวบรวมความคิดเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จไว้ ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการต้องพร้อมที่จะสนับสนุนโครงการเรียนร่วม
2. ต้องมีการจัดอบรมครูที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ
3. ผู้บริหารโรงเรียนต้องยอมรับหลักการเรียนร่วม
4. บุคลากรของโรงเรียนต้องยินดีให้ความร่วมมือ
5. ชุมชนในท้องถิ่นต้องพร้อมที่จะสนับสนุน
6. ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนปกติต้องพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ

7. นักเรียนปกติในโรงเรียนต้องเต็มใจและรู้วิธีการที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

สรุป การจัดการเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จได้นั้นทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องยอมรับและเข้าใจในหลักการของการจัดการเรียนร่วม เกิดการสนับสนุน ได้รับความร่วมมือจากทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

6. ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม

ประกฤติ พูลพัฒน์ (2546: 21) กล่าวว่าประโยชน์ของการเรียนร่วมของเด็กพิเศษต้องอาศัยความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับประโยชน์ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยดี ได้กล่าวดังนี้

1. ด้านการเรียน เด็กพิเศษได้มีโอกาสเรียนตามระดับชั้น ในโรงเรียนปกติโดยไม่มีข้อยกเว้น จะต้องปรับตัวให้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ และได้รับทักษะต่างๆ มากกว่าการเรียนกับเด็กพิเศษด้วยกัน เพราะจะต้องทำตามวัตถุประสงค์ที่ครูตั้งไว้เท่าเทียมกับเด็กปกติ

2. ด้านสังคม เด็กพิเศษมีโอกาสปรับตัว ให้เข้ากับสังคมปกติดีขึ้นมีเพื่อนเพิ่มมากขึ้นกว่าการเรียนกับเด็กพิเศษด้วยกัน มีสังคมกว้างขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองของเด็กปกติ มีความเข้าใจและยอมรับเด็กพิเศษ ยอมให้เด็กพิเศษเล่นและคบหาสมาคมกับลูกของตน

3. ด้านเจตคติ เด็กปกติจะมีความคุ้นเคย และเข้าใจเด็กพิเศษว่าไม่เป็นมนุษย์ประหลาด ทำทางขบขันต่อไป เด็กปกติได้เรียนรู้ถึงความต้องการความช่วยเหลือของเด็กพิเศษทำให้เกิดการยอมรับ และแสดงความเอื้อเฟื้อต่อเด็กพิเศษ ส่วนเด็กพิเศษจะมีความสบายใจและไม่เก็บกด ลดอารมณ์ร้ายลงได้ จึงก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อกัน

4. ด้านเศรษฐกิจเมื่อเด็กพิเศษสามารถเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ รัฐย่อมไม่มีความจำเป็นในการสร้างโรงเรียนเฉพาะ ทำให้ลดค่าใช้จ่ายและงบประมาณได้มาก อาจแค่เพิ่มเพียงบุคลากรพิเศษ เช่น ครูสอนเสริม ครูเวียนสอน หรือ ครูการศึกษาพิเศษ พร้อมด้วยอุปกรณ์พิเศษเฉพาะบางอย่าง ส่วนผู้บริหารและโครงสร้างของระบบการศึกษายังคงเดิม

สุทิตา ลิ้มสกุล (2550: 20) กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วมไว้ ดังนี้

1. เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสได้เรียนเหมือนเด็กปกติทั่วไป

2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัว โดยไม่รู้สึกรังเกียจแยะกว่าเป็น “เด็กพิการ” ทำให้พวกเขามีโอกาสได้เรียนรู้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้เร็วกว่าต้องไปอยู่โรงเรียนเฉพาะความพิการ เป็นประสบการณ์ตรงที่จะเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล

3. ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ที่ไม่ต้องส่งไปอยู่โรงเรียนสำหรับเด็กพิการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนประจำ

4. รัฐบาลใช้งบประมาณน้อยกว่าการจัดโรงเรียนเฉพาะความพิการ
  5. สังคมจะเข้าใจและยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง (2548: 1- 3) กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วมไว้ ดังนี้

ไว้ ดังนี้

1. ทางด้านการเรียน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเรียนตามระดับชั้น ในโรงเรียนปกติโดยไม่มีข้อยกเว้น จะต้องปรับตัวให้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ และได้รับทักษะต่างๆ มากกว่าเรียนกับนักเรียนพิเศษด้วยกัน เพราะจะต้องทำตามวัตถุประสงค์ที่ครูตั้งไว้เท่าเทียมกับเด็กปกติ
2. ทางสังคมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติดีขึ้น มีเพื่อนเพิ่มมากขึ้นกว่าการเรียนกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้วยกัน มีสังคมที่กว้างขึ้น
3. ทางด้านเจตคติ เด็กปกติจะมีความคุ้นเคยและเข้าใจเด็กพิเศษมากขึ้นทำให้ขาดความกลัว และดูหมิ่นเหยียดหยันให้หมดไปไม่เห็นว่าเป็นเด็กพิเศษเป็นมนุษย์ประหลาดที่มีท่าทางขบขัน ต่อไปเด็กปกติได้เรียนรู้ถึงความต้องการความช่วยเหลือของเด็กพิเศษ ทำให้เกิดการยอมรับและแสดงการเอื้อเฟื้อต่อเด็กพิเศษ
4. ทางด้านเศรษฐกิจ เมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ รัฐย่อมไม่มีความจำเป็นในการสร้างโรงเรียนพิเศษเฉพาะ ทำให้ลดค่าใช้จ่ายและงบประมาณได้มาก อาจเพิ่มแต่เพียงบุคลากรพิเศษตามความจำเป็นเท่านั้นได้แก่ ครูสอนเสริม ครูเวียนสอน หรือ ครูการศึกษาพิเศษ พร้อมด้วยอุปกรณ์พิเศษที่จำเป็น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วมก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือ ได้มีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติ การยอมรับจากบุคคลรอบข้าง โดยเฉพาะครอบครัวและสังคม ซึ่งโรงเรียนเรียนเป็นสังคมแรกที่เด็กจะสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี เพราะเด็กอาศัยการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับผู้อื่นและต้องการให้บุคคลอื่นยอมรับในความ เป็นมนุษย์คนหนึ่ง อีกทั้งการนำเด็กเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนปกติยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายทั้งของ ผู้ปกครองและรัฐบาล

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วม

งานวิจัยในต่างประเทศ

อีโกลด์ (Echols. 1992) ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการเรียนร่วม เด็กปัญญาอ่อนในการศึกษาปกติจากโรงเรียนในรัฐเท็กซัส พบว่า ครูที่มีอายุน้อยกว่ามีความคิดเห็นต่อการเรียนร่วมไม่ต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยมีความคิดเห็นในทางบวกต่อการเรียนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์สอนมาก ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนเด็กปัญญาอ่อนมาก่อนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์น้อย

เค๊าท์ทิสโฮว์ และอแลน (Coutinho; & Alan. 1999: 256-257) จากงานวิจัยของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในระดับปฐมวัย ปรากฏผล ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมทางการสื่อสารของเด็ก
2. วิธีการช่วยเหลือเด็กจะต้องให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่อง
3. การส่งเสริมในเรื่องของการสื่อสารจะส่งผลให้เด็กเกิดการพัฒนาในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม
4. ผลจากการเรียนร่วมทำให้เด็กได้สื่อสารกับผู้อื่นมากขึ้น และมีพัฒนาการในด้านต่างๆ

ใกล้เคียงกับเด็กปกติ

ไฮเดน และ ฮาร์ริง (Hayden; & Haring. 1977: abstract) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเด็กดาวน์ซินโดรมที่เข้ามาเรียนร่วมในระดับปฐมวัย โดยได้เสนอโปรแกรมการศึกษาให้กับเด็กดาวน์ซินโดรม โดยแบ่งขั้นตอนการให้การศึกษาแก่เด็กออกเป็นขั้นตอนย่อย ตามความสามารถของเด็ก พบว่า การนำเด็กเข้ามาเรียนร่วมในระดับปฐมวัยทำให้เด็กมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ดีขึ้น และการที่ครูจัดประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็ก จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่

แบลนด์ชาร์ท (Blanchard. 1991) ได้ทดลองจัดกิจกรรมเชิงปฐมนิเทศสำหรับนักเรียนปกติระดับชั้นประถมศึกษาเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษก่อนดำเนินการโครงการเรียนร่วม ระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ ผลการทดลองพบว่า เด็กปกติมีทัศนคติในทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้รายงานจึงเสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดให้ทำกิจกรรมต่างๆ ขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ ก่อนที่จะจัดให้มีการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ

งานวิจัยในประเทศ

ณพาลี อินทุสุต (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือประเมินผลพัฒนาการเด็กออทิสติก ขาดแคลนครูผู้สอนด้านการศึกษาพิเศษ เด็กออทิสติกขาดความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่มีการจัดระบบข้อมูลของเด็กออทิสติก ผู้บริหารขาดประสบการณ์ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกและผู้ปกครองขาดความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือด้านการเรียนของเด็กที่บ้าน

สิริมา สิทธิวรรณ (2544: Online) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนรวมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นปกติ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อรวบรวมปัญหาต่างๆ และศึกษาระดับความมากน้อยของปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เรียนรวมในชั้นปกติและเพื่อนำผลการศึกษาไป ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนและพฤติกรรมและพัฒนาระบบการ ศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กปัญญาอ่อน โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 107 คน ที่ เรียนรวมในโรงเรียนรัฐบาล 7 โรงเรียน เอกชน 5 โรงเรียน ซึ่งเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของครู 60 คน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของปัญหาแต่ละระดับ เป็นรายชื่อ ผลการวิจัยสรุประดับ ปัญหาเป็นรายชื่อดังนี้ 1. ปัญหาทางด้านการเรียน พบว่า มีปัญหามากเกี่ยวกับการไม่เข้าใจบทเรียนที่ครูสอน มีช่วงความสนใจสั้นมาก และจดจำเรื่องที่เรียนไปแล้วไม่ได้ (ร้อยละ 31.8) ขาดความสนใจในบทเรียน (ร้อยละ 25.2) ไม่มีความพร้อมในการเรียน พุด อ่าน เขียน และทักษะเลขคณิต (ร้อยละ 22.4) ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียน (ร้อยละ 19.6) และการใช้กล้ามเนื้อไม่ประสานสัมพันธ์กับตา (ร้อยละ 16.0) 2. ปัญหาทางด้านสังคม พบว่ามีปัญหามาก เกี่ยวกับการไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง (ร้อยละ 15.9) ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนไม่ได้ ดื้อรั้น เอาแต่ใจตนเองและไม่เชื่อฟังครู (ร้อยละ 14.0) มักจะแยกตัวและชอบแหย่เพื่อน (ร้อยละ 11.2) 3. ปัญหาทางด้านการช่วยเหลือตนเอง มีปัญหามาก เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของตนเอง (ร้อยละ 13.2) การรับประทานอาหารและการทำความสะอาดต่างๆ (ร้อยละ 12.1) การแปรงฟันและการทำตามคำสั่ง (ร้อยละ 11.2) การแต่งตัวและการรักษาความปลอดภัยของร่างกายและเครื่องแต่งกาย (ร้อยละ 10.3) 4. ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ มีปัญหามาก เกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ไม่ได้ (ร้อยละ 17.8) มักจะพูดสอดแทรกส่งเสียงดัง เหย ฉื้อยซา และเกียจคร้าน (ร้อยละ 14.0) ก้าวร้าว ชอบรังแกเพื่อน และว่องไวผิดปกติ อยู่ไม่สุข (ร้อยละ 11.2) แยกตัวและเหม่อลอย (ร้อยละ 9.3) และขลาดกลัว (ร้อยละ 7.5) 5. ปัญหา ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีปัญหามาก เกี่ยวกับครูคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้สอนเด็กปัญญาอ่อนไม่เข้าใจเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ร้อยละ 14.0) ผู้ปกครองไม่ยอมรับในระดับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก (ร้อยละ 8.4) ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน และเข้มงวดกับเด็กมากเกินไป (ร้อยละ 6.5) และปัญหาระดับปานกลางเกี่ยวกับเด็กปกติไม่เข้าใจเด็กเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และไม่รู้วิธีที่จะให้การช่วยเหลือ (ร้อยละ 27.1) และผู้ปกครองเด็กปกติไม่ยอมรับเด็กเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ร้อยละ 20.6) สำหรับความต้องการของครู พบว่า มีความต้องการมากที่สุด คือ สื่อการเรียนการสอนและหลักสูตร เนื้อหาที่ปรับปรุงสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ร้อยละ 61.7) รองลงมา คือ การวัดผลการเรียนเป็นพิเศษ (ร้อยละ 56.7) และต้องการครูการศึกษาพิเศษเพื่อช่วยสอนเสริม (ร้อยละ 51.7)

วิรัตน์ วิทยานุวัฒน์ (2545) ได้ศึกษา เรื่องปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ รูปแบบการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่าปัญหาด้านอาคารสถานที่ คือสภาพอาคารเรียนไม่เหมาะสม ไม่เอื้อต่อการเรียนร่วมโดยเฉพาะนักเรียนที่พิการ ปัญหาด้านบุคลากร ครูส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิ ไม่ผ่านการอบรมด้านการศึกษาพิเศษ จึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วม ปัญหาด้านนักเรียน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่สนใจการเรียน อาย ไม่กล้าแสดงออก ไม่ยอม เข้าร่วมกิจกรรม มีปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาด้านผู้ปกครอง ผู้ปกครองไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การเรียนร่วม ไม่มั่นใจว่าบุตรหลานจะเรียนได้ กลัวจะถูกเพื่อนรังเกียจและรังแก ฐานะยากจนต้อง ออกไปหารายได้เลี้ยงครอบครัว จึงมอบภาระการดูแลนักเรียนให้แก่โรงเรียน ปัญหาด้านแผนการสอน และโครงการสอน ครูเข้าใจการจัดทำแผนการสอนและโครงการสอน ครูมีภาระงานมาก และปัญหา ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจในเรื่องการวัดผลและประเมินผลการจัดการศึกษา พิเศษ ครูจะใช้เกณฑ์การวัดและประเมินผลเช่นเดียวกับเด็กปกตินักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ผ่านเกณฑ์ และครูไม่ค่อยสนใจนักเรียนที่เรียนช้า

กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

1. ความหมายของผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน (Peer Group Helper)

ทินดอลล์ และเกรย์ (Tindall; & Gray. 1985) กล่าวว่า ผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่อง อภิปราย ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือกลุ่มและช่วยส่งเสริมให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม เพื่อนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะพื้นฐานในเรื่องที่จะทำการช่วยเหลือ

กรมสุขภาพจิต (2549: 1) ให้ความหมายเพื่อนช่วยเพื่อน ไว้ว่าเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือเป็น ผู้ที่ชักพาเพื่อนทำในสิ่งดี ตักเตือนหากเห็นว่าเพื่อนทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมช่วยเหลือเกื้อกูลใน ขอบเขตเท่าที่ทำได้ ไม่ซ้ำเติมหรือทับถมเมื่อเพื่อนผิดพลาด เป็นกำลังใจและเป็นที่พักทางใจยามที่เพื่อน มีปัญหาและปกป้องเพื่อนจากคำกล่าวหาที่ไม่เป็นจริง

ระวีวรรณ คำสม (2542: 35) กล่าวว่าเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือเพื่อนไว้ หมายถึงผู้ที่ผ่านการ ฝึกอบรมบทบาทและทักษะพื้นฐานของการเป็นเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือ ทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวย ให้เพื่อนผู้รับการช่วยเหลือในกลุ่มได้

สุวิมล สุขเกษม (2547: 25) กล่าวว่า เพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง นักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรม ให้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับปัญหาและประสบการณ์ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง

สรุป จากความหมายของเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้ให้การช่วยเหลือเพื่อน หมายถึง ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมบทบาทและทักษะพื้นฐานของการเป็นเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือ เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนให้เกิดการเรียนรู้ที่จะช่วยทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง

2. คุณสมบัติของผู้ให้การช่วยเหลือเพื่อน

นภวรรณ เกตุกำจร (2545: 38) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ให้การช่วยเหลือเพื่อนไว้ ดังนี้

1. เป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง
2. เป็นผู้ที่มีความเสียสละ และมีความสมัครใจที่จะทำการช่วยเหลือ
3. เป็นผู้ที่มีความประพฤติและนิสัยดีเป็นที่ยอมรับของผู้เรียนภายในกลุ่ม

สตอลท์ (Stolts, 2000: 120) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือไว้ว่า เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเผชิญอุปสรรคอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องเป็นบุคคลที่ช่วยพัฒนาลักษณะที่สำคัญแก่ผู้อื่น

จากข้างต้นสรุปได้ว่า คุณสมบัติของผู้ให้การช่วยเหลือควรมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้มีความประพฤติดี สมัครใจที่จะทำการช่วยเหลือช่วยผู้อื่น สามารถเผชิญอุปสรรคได้

3. ขั้นตอนการฝึกพัฒนาเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือ

ทินดอลล์ และเกรย์ (Tindall; & Gray, 1985) ได้เสนอขั้นตอนการฝึกพัฒนาเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่ม ซึ่งมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) อธิบายลักษณะของทักษะและความสำคัญของทักษะที่จะฝึกเพื่อให้เกิดการยอมรับ ดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้ให้การฝึกกับผู้รับการฝึก
- 2) สาธิตรูปแบบของทักษะทั้งที่เป็นรูปแบบการตอบสนองในระดับที่เื้อ้อำนวยสูงสุดและต่ำสุด เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถสังเกตและแยกแยะได้จากการตอบสนองแบบใด จึงจะเื้อ้อำนวยต่อผู้รับการฝึกการช่วยเหลือมากที่สุด
- 3) ผู้รับการฝึกเริ่มฝึกทักษะโดยผลัดเปลี่ยนบทบาทในการทำหน้าที่เพื่อเื้อ้อำนวยความชำนาญและมีประสบการณ์
- 4) ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือข้อสังเกตที่พบแก่กัน
- 5) ผู้รับการฝึกร่วมกันอภิปรายประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

ระวีวรรณ คำสม (2542: 94-99) ได้ศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม โดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2541 กลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน 1 กลุ่ม จำนวน 6 คน และกลุ่มนักเรียนที่มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสม 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ผลการศึกษาพบว่า หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากผู้วิจัย นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และหลังได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 นอกจากนี้หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการกล้าแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้การช่วยเหลือ นักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ 0.1 ส่วนนักเรียนที่ปฏิบัติตนกับเพื่อนไม่เหมาะสมที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กับนักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนโดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ มีการปฏิบัติตนกับเพื่อนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อลิซาเบท (Elizabeth. 1978) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของการสอน โดยให้เพื่อนช่วยเพื่อน วิธีการดำเนินการศึกษานั้นได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่กลุ่มทดลองซึ่งนักเรียนโดยให้เพื่อนช่วยเพื่อน และกลุ่มควบคุมซึ่งเรียนตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนผู้สอนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

เทคนิคการชี้แนะ

1. ความหมายของเทคนิคการชี้แนะ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2541: 203) กล่าวว่า การชี้แนะ (Prompting) เป็นการให้สิ่งเร้าซึ่งอาจได้แก่ คำพูดหรือท่าทางแก่บุคคลเพื่อให้บุคคลได้แสดงพฤติกรรมตามเป้าหมายที่ต้องการ และเมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรมตามที่ชี้แนะได้ก็จะได้รับการเสริมแรงทางบวกทันที การชี้แนะสามารถใช้เสริมสร้างพฤติกรรมต่างๆ ได้มากมาย ตั้งแต่พฤติกรรมการช่วยเหลือตนเอง ไปจนถึงพฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น

ผดุง อารยะวิญญู (2546: 45-46) กล่าวว่า การกระตุ้นเตือน (Prompting) หมายถึง การที่ครูคอยแนะนำหรือกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การกระตุ้นเตือนอาจทำได้หลายอย่าง เช่น การใช้ท่าทาง การใช้สายตา การใช้ภาพ การจับมือทำ การให้ใช้คำพูด เป็นต้น

دننุช ตันมณี (2546: 74) กล่าวว่า ในการสอนทักษะหรือพฤติกรรมใดๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำได้อย่างถูกต้อง ผู้สอนจะต้องใช้การแนะ (Prompting) จากมากที่สุดตั้งแต่จับมือให้ทำ บอกด้วยท่าทาง บอกด้วยวาจา บอกด้วยน้ำเสียง บอกด้วยตำแหน่งชี้ให้ดู ไปจนกระทั่งไม่มีการแนะเลยไปหาน้อยที่สุด

เกรียงศักดิ์ วัฒนกระวีร์ (2549: 1) กล่าวว่า การชี้แนะ หมายถึง การที่คนหนึ่งคนใดช่วยให้ใครก็ตามพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน การชี้แนะไม่ได้หมายความถึงสาระของการสอนหรือบอกถึงวิธีการทำงานเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการช่วยเหลือ การให้คำแนะนำ การให้กำลังใจ และให้โอกาสในการทำสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น

บลอนชาร์ด และ แธคเกอร์ (Blanchard; & Thacker. 2004: 628) กล่าวว่า การชี้แนะเป็นกระบวนการแนะนำ และการสอนงานแบบรายงานบุคคลเพื่อพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถในการทำงาน ปกติมักใช้กับผู้มีความสามารถในบางด้านที่ยังไม่สมบูรณ์ และเป็นวิธีการในการกระตุ้นให้พัฒนาการทำงาน

สรุป การชี้แนะหรือการกระตุ้นเตือน (Prompting) เป็นการสอนหรือการแนะนำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เช่น พฤติกรรมการช่วยเหลือตนเอง พฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยวิธีการชี้แนะต่างๆ หลายวิธีการ เช่น การจับมือทำ การใช้ท่าทาง หรือด้วยวิธีอื่นๆ ตามความเหมาะสม

2. ประเภทการชี้แนะ

ผดุง อารยะวิญญู (2546: 45) กล่าวว่า การชี้แนะ ทำได้หลายวิธีดังนี้

1. การใช้ท่าทาง (Gesture Prompt)
2. การใช้สายตา (Visual Prompt)
3. การให้อ่านข้อความในบัตรที่เขียนให้ (Written Prompt)
4. การจับมือทำ (Physical Prompt)

สมโภชน์ เขียมสุภาษิต (2541: 203 -204) กล่าวว่า การชี้แนะแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

1. การชี้แนะด้วยวาจา (Verbal Prompting) คือ การชี้แนะโดยการใช้คำพูดต่างๆ เพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย เช่น การพูดหรือบอกให้ทำ เป็นต้น

2. การชี้แนะด้วยท่าทาง (Physical Prompting or Physical Guidance) คือการชี้แนะ โดยการใช้ลักษณะสีหน้า กิริยาท่าทาง เพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย เช่น การสั่นหน้า ชี้นิ้ว กวักมือ โบกมือ สาธิตทำให้อู เป็นต้น

3. การชี้แนะด้วยสิ่งของ (Material Prompting) คือ การชี้แนะโดยการใช้วัตถุสิ่งของ ตลอดจนสัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย เช่น การใช้ป้ายประกาศ ลูกศรชี้ทาง หรือป้าย สัญลักษณ์จราจร เป็นต้น

สรุป จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าการชี้แนะแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือการชี้แนะ ด้วยการวาจา การชี้แนะด้วยท่าทางและ การชี้แนะด้วยสิ่งของ

3. หลักการชี้แนะ

วิธีที่จะใช้การชี้แนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงหลักสำคัญบางประการ

สมโภชน์ เขียมสุภาษิต (254: 203 - 204) กล่าวถึงหลักของการชี้แนะ คือ

1. พิจารณาว่าในสถานการณ์นั้นๆ ควรใช้การชี้แนะแบบใด เนื่องจากแต่ละสถานการณ์ อาจต้องใช้การชี้แนะในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป แต่ส่วนใหญ่นิยมใช้การชี้แนะแบบผสมผสาน

2. ควรใช้การชี้แนะอย่างเป็นขั้นตอน ไม่รวบรัดจนเกินไป เพราะอาจทำให้บุคคลเกิดความ สับสน ไม่ทราบว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมเป้าหมาย หรืออาจไม่สามารถกระทำพฤติกรรมเป้าหมาย ได้เพราะลำดับขั้นพฤติกรรมไม่ถูกต้อง

3. ควรให้การเสริมแรงทันทีเมื่อใช้การชี้แนะแล้วบุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย เพื่อให้ บุคคลแยกแยะหรือรับรู้ได้ว่า กรแสดงพฤติกรรมตามการชี้แนะนั้นจะนำไปสู่ผลกรรมที่พึงพอใจ

4. ควรค่อยๆ ลดการชี้แนะลงเมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมายได้คงที่สม่ำเสมอแล้ว เพื่อให้เหมือนกับในสภาพการณ์จริง

ผดุง อารยะวิญญู (25460: 46) ได้กล่าวถึง หลักการชี้แนะอย่างมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. กำหนดให้ชัดเจนก่อนว่าต้องการให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมอะไร

2. พิจารณาว่าควรใช้การชี้แนะแบบคำพูด แบบท่าทาง หรือ แบบผสมผสานทั้งสองแบบ

3. การชี้แนะต้องทำเป็นขั้นตอนแบบรวบรัด

4. เมื่อบุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมที่ต้องการได้แล้วต้องให้เสริมแรงทันที

5. เมื่อบุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมที่ต้องการได้สม่ำเสมอแล้วต้องค่อยๆ ถอนตัวเสริมแรงออก ซึ่งอาจทำได้โดยการให้การเสริมแรงแบบเป็นครั้งคราวแทน จากนั้นควรหยุดการเสริมแรงเมื่อแน่ใจว่า พฤติกรรมนั้นเป็นนิสัยของบุคคลนั้นแล้ว

สรุป หลักการชี้แนะให้มีประสิทธิภาพต้องประกอบไปด้วยการกำหนดพฤติกรรมให้ชัดเจนก่อน แล้วพิจารณาว่าควรชี้แนะแบบใดในสถานการณ์นั้นและทำเป็นขั้นตอนที่รวดเร็วและเมื่อชี้แนะแล้วต้องให้แรงเสริมทันทีเมื่อพฤติกรรมคงที่แล้วค่อยๆ ลดการชี้แนะลง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการชี้แนะ

แนปซีค และ ลีฟิงสตัน (Knapczyk; & Livingston. 1987) ศึกษาการชี้แนะเพื่อเพิ่มพฤติกรรมการถามคำถามของนักเรียนเกรด 8 และ 9 ผลการศึกษาพบว่า การใช้การชี้แนะสามารถเพิ่มพฤติกรรมการถามคำถามของนักเรียนได้

รัตนา นุตมากุล (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรต่อการเพิ่มพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นห้องที่จัดเป็นพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรม จำนวน 21 คน ผลการศึกษาพบว่าเด็กแยกตัวที่ได้รับการชี้แนะโดยใช้วาจา ร่วมกับการกำหนดบทบาทผู้นำชั้นเรียนจะมีพฤติกรรมความสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนสูงกว่าเด็กแยกตัวที่ไม่ได้รับการชี้แนะโดยใช้วาจา ร่วมกับการกำหนดบทบาทผู้นำชั้นเรียน

ศศิธร สังข์อู่ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคตัวแบบ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางบวกที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กออทิสติกก่อนวัยเรียน การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้เทคนิคตัวแบบ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางบวก ที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กออทิสติกก่อนวัยเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กออทิสติกก่อนวัยเรียนจำนวน 12 คน อายุ 4 – 6 ปีที่ได้รับการคัดเลือกอย่างเจาะจงเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน โดยกลุ่มทดลอง 1 ได้รับการใช้เทคนิคตัวแบบโดยผู้ฝึกสอนเป็นตัวแบบควบคู่กับการชี้แนะและการเสริมแรงทางบวก ส่วนกลุ่มที่ 2 ได้รับการใช้เทคนิคตัวแบบโดยเพื่อนร่วมวัยเป็นตัวแบบควบคู่กับการชี้แนะและการเสริมแรงทางบวก แบบแผนการทดลองที่ใช้เป็นแบบ ABA Design ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เป็นระยะเส้นฐานพฤติกรรมหรือระยะก่อนการทดลอง 2 สัปดาห์ ระยะที่ 2 เป็นระยะการทดลอง 4 สัปดาห์ และระยะที่ 3 เป็นระยะหลังการทดลอง 2 สัปดาห์ตามลำดับ โดยทำการทดลองสัปดาห์ละ 3 ครั้ง บันทึกพฤติกรรมเป้าหมายของกลุ่มทดลองแต่ละกลุ่มทุกครั้งด้วยวิธีการสังเกตแบบสุ่มเวลา (Time Sampling) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีพฤติกรรมความร่วมมือทั้งในระยะทดลองและระยะหลังการทดลองเพิ่มขึ้นจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของพฤติกรรมความร่วมมือระหว่างกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ทั้งในระยะการทดลองและระยะหลังการทดลองตามลำดับ

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมความช่วยเหลือของนักเรียนปกติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของโรงเรียนวัดหนึ่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 ห้องเรียน เลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ห้องเรียนที่มีนักเรียนปกติเรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้หลักเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ขึ้น ดังนี้

1. เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา
2. มีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมอยู่ในชั้นเรียนปกติ
3. ผู้บริหารยินดีให้ความร่วมมือ
4. ครูและบุคลากรของโรงเรียนยินดีให้ความร่วมมือ

ได้ห้องเรียนตัวอย่างเป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ห้อง ป. 2/1 มีนักเรียนทั้งหมด 27 คน เป็นนักเรียนปกติ 26 คนและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมแบบเต็มเวลากับนักเรียนปกติจำนวน 1 คน มีระดับสติปัญญา 70 (ระดับปัญญาอ่อนเรียนได้) ซึ่งนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เข้ามาเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2553เป็นวันแรก ซึ่งแผนผังที่นั่งในห้องเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

กระดาน					
วุฒิ (1)	อิป (2)	ติ (3)		สุ (18)	พอน (19)
มังกร (4)	มา (5)	ทิน (6)		น้ำ (20)	จิรา (21)
*พัน (7)	*ดอน (8)	*พล (9)		กัก (22)	สา (23)
*มาร์ท (10)	ไอค์ (นักเรียนพิเศษ)	*ตัน (11)		ชล (24)	ทิพย์ (25)
*น้าน (12)	*เอก (13)	*ณัฐ (14)		แอม (26)	
สร (15)	พงษ์ (16)	ริน (17)			

โต๊ะครู

ภาพประกอบ 2 แสดงแผนผังที่นั่งในห้องเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

หมายเลข หมายถึง ลำดับที่นั่งในห้องเรียน

หมายเลขที่มีเครื่องหมาย (*) หมายถึง นักเรียนที่นั่งใกล้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

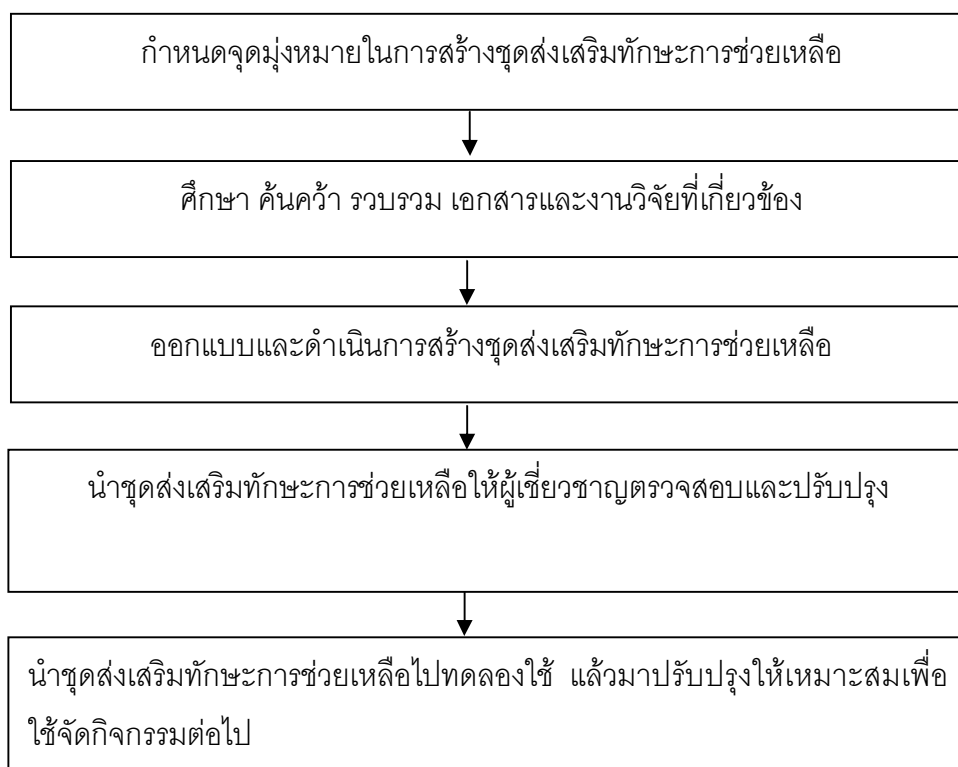
1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1.1 ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ประกอบไปด้วย
  - 1.1.1 แผนการจัดกิจกรรม จำนวน 10 แผน
  - 1.1.2 หนังสือนิทานส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือ 10 เรื่อง
  - 1.1.3 โครงเรื่องที่ใช้แสดงบทบาทสมมติ
- 1.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือ

2. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

ในการดำเนินการสร้างชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนมีขั้นตอน ดังนี้

ภาพประกอบ 3 ลำดับขั้นในการสร้างชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

จากภาพประกอบเป็นลำดับขั้นของการสร้างชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

2. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน เพื่อกำหนดลักษณะของกิจกรรมในชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

3. ออกแบบชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ประกอบไปด้วย แผนการจัดกิจกรรม และสื่อที่ใช้ประกอบการทำกิจกรรม ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรม นิทานส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือ และโครงเรื่องที่ใช้แสดงบทบาทสมมติ

4. นำชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ด้านการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุง ดังนี้

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้

4.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นที่ 1 (ชั้นอธิบาย) ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ปรับปรุง ดังนี้ ครูอ่านนำที่ละหน้าแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อมๆ กันจากนั้นครูอธิบายแต่ละหน้าจนครบทุกหน้า จากของเดิมคือ ครูให้นักเรียนดูรูปภาพและอธิบายที่ละหน้าจากนั้นให้นักเรียนอ่านเอง

4.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นที่ 2 (การสาธิต) จากเดิมผู้สอนจะสาธิตโดย ใช้ผู้ช่วยสอน ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ ใช้ตัวนักเรียนเป็นผู้สาธิต

4.1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นที่ 3 (การฝึกปฏิบัติทักษะโดยผลัดเปลี่ยนบทบาท) ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ มีป้ายชื่อ เพื่อแสดงถึงบทบาทว่าใครเป็นผู้ช่วยเหลือและใครเป็นผู้ถูกช่วยเหลือ

4.2 นิทานส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

4.2.1 ปรับปรุงภาษาให้เป็นประโยคสั้นๆ ให้สอดคล้องกับรูปภาพ

4.2.1 ปรับภาษาให้เข้าใจง่าย ไม่มีความซับซ้อน

4.2.3 ปรับรูปภาพให้ตรงกับเนื้อเรื่อง

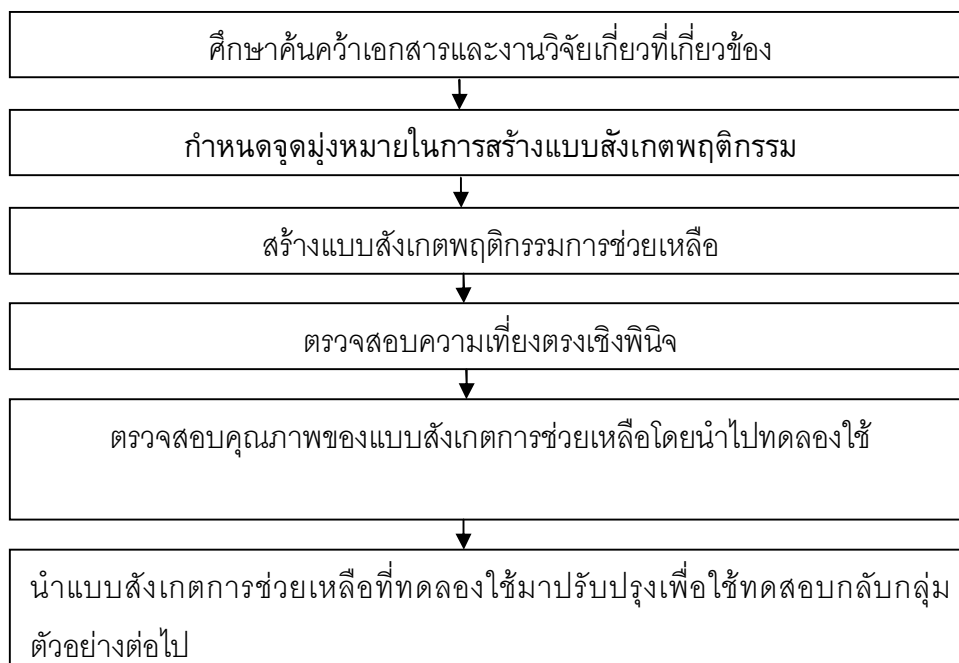
4.3 โครงเรื่องที่ใช้แสดงบทบาทสมมติ

4.3.1 ปรับภาษาให้เข้าใจง่าย ไม่มีความซับซ้อน

4.3.2 ปรับเนื้อเรื่องให้เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน

5. นำชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ นิทานส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน และ โครงเรื่องที่ใช้แสดงบทบาทสมมติ ไปทดลองใช้ กับนักเรียนปกติที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียนวัดหนึ่ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 วันที่ 2 กรกฎาคม 2553 พบว่า ไม่มีข้อควรปรับปรุง และนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการทดลองไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือในการดำเนินการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม การช่วยเหลือ มีขั้นตอน ดังนี้

ภาพประกอบ 4 ลำดับขั้นในการสร้างแบบสังเกตการช่วยเหลือ

จากภาพประกอบเป็นลำดับขั้นของการสร้างแบบสังเกตการช่วยเหลือ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสารเกี่ยวกับแบบสังเกตพฤติกรรมและ การบันทึกพฤติกรรม
2. กำหนดจุดมุ่งหมายและขอบข่ายเนื้อหาในการสร้างแบบสังเกตการช่วยเหลือของนักเรียนปกติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
3. ดำเนินการสร้างแบบสังเกตการช่วยเหลือของนักเรียนปกติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยจำแนกพฤติกรรมช่วยเหลือในสถานการณ์ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่สามารถสังเกตได้
4. นำแบบสังเกตการสังเกตที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ด้านการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item – Objective Congrence) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม ใช้เกณฑ์การกำหนดความคิดเห็น ดังนี้

$$\begin{array}{rcl}
 + 1 & = & \text{ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์} \\
 0 & = & \text{ไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือไม่}
 \end{array}$$

- 1 = ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item – Objective Congreance) ของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน จะต้องได้ค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งในครั้งนี้ได้ค่า IOC = 1.00

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมดังนี้

1. เพิ่มรายการพฤติกรรมเพื่อจะได้ลงบันทึกความถี่ได้ง่ายขึ้น
2. เพิ่มช่องอื่นๆ เข้าไป

5. นำแบบสังเกตการช่วยเหลือไปทดลองใช้กับนักเรียนปกติที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วหาความเที่ยงตรงระหว่างผู้สังเกต 2 คนโดยใช้ IOR ที่มากกว่า 80 เปอร์เซนต์ขึ้นไป ที่โรงเรียนวัดหนัง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 วันที่ 29 มิถุนายน ถึง 1 กรกฎาคม 2553 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกตที่คำนวณได้ คิดเป็น 100 เปอร์เซนต์ สามวันติดต่อกัน

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการช่วยเหลือ มีดังนี้

แสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือ 3 ครั้งขึ้นไป อยู่ในระดับดี

แสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือ 1-2 ครั้ง อยู่ในระดับพอใช้

แสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือ 0 ครั้ง อยู่ในระดับ ต้องปรับปรุง

วิธีการทดลอง

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ One-Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 248 - 249) 1 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลองดังนี้

กลุ่มทดลอง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

E แทน นักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

X แทน ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือ

T₁ แทน การสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนปกติก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือ

T₂ แทน การสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนปกติหลังการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือ

2. ขั้นตอนการวิจัย

2.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนึ่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 ที่มีนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นสถานที่ดำเนินการทดลอง

2.2 ทำการสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนปกติต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนทำการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบการสังเกตการณ์พฤติกรรมการช่วยเหลือ โดยทำการสังเกตเป็นเวลา 1 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม ถึง 9 กรกฎาคม 2553 ในช่วงเวลา 07.00-15.30 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ดำเนินการทดลอง โดยใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือ ไปใช้ทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้ระยะเวลาในการทดลอง 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ตามตารางกำหนดการ ดังนี้

ครั้งที่	วัน เดือน พ.ศ.	วัน	เวลา	แผนการจัดกิจกรรมที่
1	12 กค 53	จันทร์	13.30-15.30	แผนการจัดกิจกรรมที่ 1
2	13 กค 53	อังคาร	13.30-15.30	แผนการจัดกิจกรรมที่ 2
3	14 กค 53	พุธ	8.30-10.30	แผนการจัดกิจกรรมที่ 3
4	15 กค 53	พฤหัสบดี	13.30-15.30	แผนการจัดกิจกรรมที่ 4
5	16 กค 53	ศุกร์	8.30-10.30	แผนการจัดกิจกรรมที่ 5
6	19 กค 53	จันทร์	13.30-15.30	แผนการจัดกิจกรรมที่ 6
7	20 กค 53	อังคาร	13.30-15.30	แผนการจัดกิจกรรมที่ 7
8	21 กค 53	พุธ	8.30-10.30	แผนการจัดกิจกรรมที่ 8
9	22 กค 53	พฤหัสบดี	13.30-15.30	แผนการจัดกิจกรรมที่ 9
10	23 กค 53	ศุกร์	8.30-10.30	แผนการจัดกิจกรรมที่ 10

2.5 สังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนปกติต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการทดลอง (posttest) ระหว่างวันที่ 28 กรกฎาคม – 3 สิงหาคม 2553 โดยผู้วิจัยทำการสังเกตการช่วยเหลือของนักเรียนปกติต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาสถิติพื้นฐานได้แก่ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยควอไทล์ (Inter-quartile range)

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Wilcoxon Matched – Pairs Signed – Ranks Test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญ .05

ดำเนินการโดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่ามัธยฐาน (Median) คำนวณจากสูตร (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533: 61)

$$\text{สูตร Mdn} = \frac{X_N + 1}{N}$$

เมื่อ Mdn เป็นค่ามัธยฐาน

N เป็นคะแนนหรือข้อมูลที่เป็นเลขคู่

$$\frac{X_N}{2} \text{ เป็นคะแนนตัวที่ } \frac{X}{2}$$

$$\frac{X_{N+1}}{2} \text{ เป็นคะแนนตัวที่ } \frac{N+1}{2}$$

1.2 ค่าพิสัยควอไทล์ (Inter-quartile range) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. 2543: 152)

$$\text{สูตร IQR} = Q_3 - Q_1$$

เมื่อ IQR เป็นค่าพิสัยควอไทล์

Q_1 คือ ค่าของตำแหน่ง $\frac{1}{4}$ หรือ 25% ดังนั้น Q_1 หาได้จาก $\frac{N}{4}$

Q_3 คือ ค่าของตำแหน่ง $\frac{3}{4}$ หรือ 75% ดังนั้น Q_3 หาได้จาก $\frac{N \times 3}{4}$

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความรู้ของผู้ปกครองในการฟื้นฟูสมรรถภาพการเคลื่อนไหว โดยดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด คำนวณจากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 117)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
	$\sum R$ แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต (Inter - Observer Reliability) โดยใช้สูตร IOR (สมโภชน์ เขียมสุภาษิต. 2549: 80; อ้างอิงจาก Kazdin. 1975)

$$\text{ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต} = \frac{A}{A + D} \times 100$$

เมื่อ	A = จำนวนครั้งที่เห็นตรงกัน
	D = จำนวนครั้งที่ไม่เห็นตรงกัน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานที่คำนวณได้กับค่ามัธยฐานของพฤติกรรมช่วยเหลือของนักเรียนปกติต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้ The Sign Test for Median: One Sample (Miltion; Mcteer; & Corbet. 1997: 594-595) โดยมีสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad P(X \leq M) = P(X \geq M) = \frac{1}{2}$$

เมื่อ	M	แทน	ค่ามัธยฐานที่ตั้งไว้ (เกณฑ์ที่กำหนดไว้)
	X	แทน	จำนวนค่าของตัวแปรที่น้อยกว่าค่ามัธยฐานที่กำหนดไว้ (-) หรือจำนวนค่าของตัวแปรที่มากกว่าค่ามัธยฐานที่ตั้งไว้ (+) โดยพิจารณาใช้ค่า + เมื่อตั้งสมมติฐาน $H_a: M < M_0$ และพิจารณาใช้ค่า - เมื่อตั้งสมมติฐาน $H_a: M > M_0$ เมื่อ M เป็นค่ามัธยฐานที่ได้จากการทดลอง และ M_0 เป็นค่ามัธยฐานที่กำหนดไว้

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการฟื้นฟูสมรรถภาพการเคลื่อนไหว สำหรับเด็กสมองพิการที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาาร่วมด้วย โดยใช้โปรแกรมอบรมสำหรับผู้ปกครอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ Wilcoxon Matched – Pairs Signed – Ranks Test (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533: 93)

$$\text{สูตร} \quad D = Y - X$$

เมื่อ	D	แทน	ค่าความแตกต่างคะแนน X และ Y ก่อนและหลังการทดลอง
	Y	แทน	คะแนนของการประเมินหลังการทดลอง
	X	แทน	คะแนนของการประเมินก่อนการทดลอง

โดยมีลำดับขั้นตอนการคิดดังนี้

1. หาความแตกต่างของข้อมูลแต่ละคู่ โดยคิดเครื่องหมาย
2. นำข้อมูลที่ได้มาเรียงลำดับจากน้อยไปมาก โดยให้ค่าน้อยที่สุดอยู่ในอันดับ 1 (จัดอันดับโดยไม่คิดเครื่องหมาย)
3. หาผลรวมของอันดับที่มีเครื่องหมายบวกและผลรวมของอันดับที่มีเครื่องหมายลบ
4. พิจารณาให้ค่าของผลรวมของอันดับที่มีค่าน้อยกว่าเป็นค่า T ที่จะนำการทดสอบ (โดยไม่คิดเครื่องหมาย)

พิจารณาให้เลือกค่า T ที่ต่ำกว่า โดยไม่คำนึงถึงเครื่องหมายบวก และ ลบ ไปทดสอบ

$$\text{สูตร } E(T) = N(N + 1)$$

เมื่อ E(T) แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมอันดับที่น้อยกว่า
N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาศักยภาพการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง
(Experimental Design) มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาศักยภาพการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียน
ปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน
2. การเปรียบเทียบศักยภาพการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของ
นักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

1. การศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียน ปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

ตาราง 1 จำนวนครั้งพฤติกรรมการช่วยเหลือนอกห้องของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

คนที่	พฤติกรรมการช่วยเหลือ (จำนวนครั้ง)			
	ก่อน	ระดับ	หลัง	ระดับ
1	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
2	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
3	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
4	0	ปรับปรุง	2	พอใช้
5	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
6	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
7	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
8	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
9	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
10	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
11	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
12	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
13	0	ปรับปรุง	13	ดี
14	0	ปรับปรุง	8	ดี
15	0	ปรับปรุง	7	ดี
16	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
17	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
18	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
19	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
20	0	ปรับปรุง	5	ดี
21	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
22	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง

ตาราง 1 (ต่อ)

คนที่	พฤติกรรมความช่วยเหลือ (จำนวนครั้ง)			
	ก่อน	ระดับ	หลัง	ระดับ
23	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
24	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
25	0	ปรับปรุง	3	ดี
26	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
Mdn	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
IQR	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
ระดับ		ปรับปรุง		พอใช้

จากตาราง 1 แสดงว่าพฤติกรรมความช่วยเหลือนอกห้องเรียนของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน มีจำนวนครั้งเป็น 0 อยู่ในระดับปรับปรุง และหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน มีจำนวนครั้งระหว่าง 0 – 13 โดยมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 1 อยู่ในระดับ อยู่ในระดับพอใช้ และ ค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 1 อยู่ในระดับพอใช้ และพบว่าก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ห้องเรียนนี้มี 26 คนไม่มีพฤติกรรมความช่วยเหลือนอกห้องเรียนเลย แต่หลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนแล้วมีนักเรียนปกติ 17 คนมีพฤติกรรมช่วยเหลือเพื่อนที่เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ตาราง 2 จำนวนครั้งพฤติกรรมความช่วยเหลือในห้องของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

คนที่	พฤติกรรมความช่วยเหลือ (จำนวนครั้ง)			
	ก่อน	ระดับ	หลัง	ระดับ
1	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
2	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
3	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
4	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
5	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
6	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
7	0	ปรับปรุง	3	ดี
8	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
9	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
10	0	ปรับปรุง	11	ดี
11	0	ปรับปรุง	12	ดี
12	0	ปรับปรุง	2	พอใช้
13	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
14	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
15	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
16	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
17	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
18	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
19	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
20	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
21	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
22	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
23	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง

ตาราง 2 (ต่อ)

คนที่	พฤติกรรมมารช่วยเหลือ (จำนวนครั้ง)			
	ก่อน	ระดับ	หลัง	ระดับ
24	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
25	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
26	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
Mdn	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
IQR	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
ระดับ		ปรับปรุง		ปรับปรุง

จากตาราง 2 แสดงว่าพฤติกรรมมารช่วยเหลือในห้องเรียนของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน มีจำนวนครั้งเป็น 0 อยู่ในระดับปรับปรุง และหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน มีจำนวนครั้งระหว่าง 0 – 12 โดยมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 0 อยู่ในระดับ อยู่ในระดับปรับปรุง และ ค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 1 อยู่ในระดับพอใช้ และพบว่าก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนห้องเรียนนี้มี 26 คนไม่มีพฤติกรรมมารช่วยเหลือเพื่อนในห้องเรียนเลย แต่หลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนแล้วมีนักเรียนปกติ 7 คนมีพฤติกรรมมารช่วยเหลือเพื่อนที่เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ตาราง 3 จำนวนครั้งพฤติกรรมความช่วยเหลือด้านกิจกรรมการเรียนของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

คนที่	พฤติกรรมความช่วยเหลือ (จำนวนครั้ง)			
	ก่อน	ระดับ	หลัง	ระดับ
1	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
2	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
3	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
4	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
5	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
6	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
7	0	ปรับปรุง	5	ดี
8	0	ปรับปรุง	11	ดี
9	0	ปรับปรุง	18	ดี
10	0	ปรับปรุง	29	ดี
11	2	พอใช้	39	ดี
12	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
13	1	พอใช้	7	ดี
14	1	ปรับปรุง	9	ดี
15	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
16	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
17	0	ปรับปรุง	7	ดี
18	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
19	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
20	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
21	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
22	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
23	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง

ตาราง 3 (ต่อ)

คนที่	พฤติกรรมช่วยเหลือ (จำนวนครั้ง)			
	ก่อน	ระดับ	หลัง	ระดับ
24	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
25	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
26	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
Mdn	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
IQR	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
ระดับ		ปรับปรุง		ปรับปรุง

จากตาราง 3 แสดงว่าพฤติกรรมช่วยเหลือกิจกรรมการเรียนของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน มีจำนวนครั้งเป็น 4 อยู่ในระดับปรับปรุง และหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน มีจำนวนครั้งระหว่าง 0 – 39 โดยมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 0 อยู่ในระดับ อยู่ในระดับปรับปรุง และ ค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 0 อยู่ในระดับปรับปรุงและพบว่าก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ห้องเรียนนี้มี 26 คนมีพฤติกรรมช่วยเหลือเพื่อน 3 คน แต่หลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนแล้วมีนักเรียนปกติ 7 คน มีพฤติกรรมช่วยเหลือเพื่อนที่เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ตาราง 4 จำนวนครั้งพฤติกรรมความช่วยเหลือพฤติกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะของการช่วยเหลือของ
นักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังจากการใช้ชุด
ส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

คนที่	พฤติกรรมความช่วยเหลือ (จำนวนครั้ง)			
	ก่อน	ระดับ	หลัง	ระดับ
1	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
2	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
3	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
4	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
5	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
6	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
7	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
8	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
9	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
10	0	ปรับปรุง	4	ดี
11	0	ปรับปรุง	2	พอใช้
12	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
13	1	พอใช้	6	ดี
14	0	ปรับปรุง	1	พอใช้
15	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
16	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
17	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
18	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
19	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
20	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
21	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
22	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
23	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
24	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง

ตาราง 4 (ต่อ)

คนที่	พฤติกรรมมารช่วยเหลือ (จำนวนครั้ง)			
	ก่อน	ระดับ	หลัง	ระดับ
25	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
26	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
Mdn	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
IQR	0	ปรับปรุง	0	ปรับปรุง
ระดับ		ปรับปรุง		ปรับปรุง

จากตาราง 4 แสดงว่าพฤติกรรมมารช่วยเหลืออื่นๆ ที่มีลักษณะของการช่วยเหลือของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน มีจำนวนครั้งเป็น 1 อยู่ในระดับปรับปรุง และหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน มีจำนวนครั้งระหว่าง 0 – 6 โดยมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 0 อยู่ในระดับ อยู่ในระดับปรับปรุง และค่าพิสัย ควอไทล์เท่ากับ 0 อยู่ในระดับปรับปรุง และพบว่าก่อนการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ห้องเรียนนี้มี 26 คนมีพฤติกรรมมารช่วยเหลือเพื่อน 1 คน แต่หลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนแล้วมีนักเรียนปกติ 4 คนมีพฤติกรรมมารช่วยเหลือเพื่อนที่เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พฤติกรรมอื่นๆ ที่มีลักษณะของการให้ความช่วยเหลือที่นักเรียนปกติได้ช่วยนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เช่น ให้ยืมดินสอ ให้ยืมยางลบ แบ่งกระดาษให้ เป็นต้น

ตาราง 5 พฤติกรรมการช่วยเหลือรวมทุกด้าน การช่วยนอกห้องเรียน การช่วยเหลือในห้องเรียน
 การช่วยเหลือกิจกรรมเรียน และ การช่วยเหลืออื่นๆที่มีลักษณะของการให้ความช่วยเหลือของ
 นักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการใช้ชุดส่งเสริมทักษะ
 การช่วยเหลือเพื่อน

คนที่	พฤติกรรมการช่วยเหลือ(จำนวนครั้ง)											
	ก่อน						หลัง					
	1	2	3	4	รวม	ระดับ	1	2	3	4	รวม	ระดับ
1	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	0	0	0	0	0	ปรับปรุง
2	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	1	0	0	0	1	ดี
3	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	1	0	0	0	1	พอใช้
4	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	2	0	0	0	2	พอใช้
5	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	1	0	0	0	1	พอใช้
6	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	1	0	0	0	1	พอใช้
7	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	0	3	5	0	8	ดี
8	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	0	0	11	0	11	ดี
9	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	1	1	18	0	20	ดี
10	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	1	11	29	4	45	ดี
11	0	0	2	0	2	พอใช้	1	12	39	2	54	ดี
12	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	0	2	0	0	2	พอใช้
13	0	0	1	0	1	พอใช้	13	1	7	6	27	ดี
14	0	0	1	0	1	พอใช้	8	1	9	1	19	ดี
15	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	7	0	0	0	7	ดี
16	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	0	0	0	0	0	ปรับปรุง
17	0	0	0	1	1	พอใช้	1	0	7	0	8	ดี
18	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	1	0	0	0	3	ดี
19	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	1	0	0	0	1	พอใช้
20	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	5	0	0	0	5	ดี
21	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	0	0	0	0	0	ปรับปรุง
22	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	0	0	0	0	0	ปรับปรุง

ตาราง 5 (ต่อ)

คนที่	พฤติกรรมความช่วยเหลือ(จำนวนครั้ง)											
	ก่อน						หลัง					
	1	2	3	4	รวม	ระดับ	1	2	3	4	รวม	ระดับ
23	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	0	0	0	0	0	ปรับปรุง
24	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	1	0	0	0	1	พอใช้
25	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	3	0	0	0	3	ดี
26	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	0	0	0	0	0	ปรับปรุง
Mdn	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	1	0	0	0	1	พอใช้
IQR	0	0	0	0	0	ปรับปรุง	1	1	0	0	2	พอใช้

จากตาราง5 แสดงว่าพฤติกรรมความช่วยเหลือรวมทุกด้าน ของนักเรียนปกติที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ก่อนทำการทดลอง มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 0 อยู่ในระดับปรับปรุง และ ค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 0 อยู่ในระดับปรับปรุง และหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ค่ามัธยฐานเท่ากับ 1 อยู่ในระดับพอใช้ และค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 2 อยู่ในระดับพอใช้

ตาราง 6 เปรียบเทียบค่ามัธยฐานที่คำนวณได้ของพฤติกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนปกติ
ที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน
กับเกณฑ์ระดับดี

คนที่	ความถี่หลังใช้ชุด	ค่ามัธยฐานกำหนดไว้ระดับดี	เครื่องหมาย		P-Value	
			+	-		
1	0	3 มากกว่าหรือเท่ากับ		-	110	
2	1			-		
3	1			-		
4	2			-		
5	1			-		
6	1			-		
7	8			+		
8	11			+		
9	20			+		
10	45			+		
11	54					-
12	2			+		
13	27			+		
14	19					-
15	1					-
16	0					-
17	1					-
18	1					-
19	1					-
20	5			+		
21	0					-
22	0					-
23	0					-

ตาราง 6 (ต่อ)

คนที่	ความถี่หลังใช้ชุด	ค่ามัธยฐานกำหนดไว้ระดับดี	เครื่องหมาย		P-Value
			+	-	
24	1			-	
25	3		+		
26	0			-	
Mdn	1	≥ 3	9	17	
IQR	0				

จากตาราง 6 แสดงว่าคะแนนมัธยฐานของพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการให้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน สูงกว่าค่ามัธยฐานที่กำหนดไว้ในระดับดี (3 ครั้งขึ้นไป) อย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงจัดอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการให้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน อยู่ในระดับดี

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

ตาราง 7 พฤติกรรมความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

คนที่	คะแนนหลังใช้		ผลต่าง ของ คะแนน $D=Y-X$	ลำดับที่ ของ ความ ต่าง	ลำดับตาม เครื่องหมาย		T
	ก่อนใช้	หลังใช้			+	-	
1	0	0	0	4.5	+4.5		98*
2	0	1	1	12	+12		
3	0	1	1	12	+12		
4	0	2	2	16.5	+16.5		
5	0	1	1	12	+12		
6	0	1	1	12	+12		
7	0	8	8	20	+20		
8	0	11	11	21	+21		
9	0	20	20	23	+23		
10	0	45	45	25	+25		
11	2	54	52	26	+26		
12	0	2	2	16.5	+16.5		
13	2	27	25	24	+24		
14	1	19	18	22	+22		
15	0	1	1	12	+12		
16	0	0	0	4.5	+4.5		
17	0	1	1	12	+12		
18	0	0	0	4.5	+4.5		
19	0	1	1	12	+12		
20	0	5	5	19	+19		
21	0	0	0	4.5	+4.5		

ตาราง 7 (ต่อ)

คนที่	คะแนนหลังใช้		ผลต่าง ของ คะแนน D=Y-X	ลำดับที่ ของ ความต่าง	ลำดับตาม เครื่องหมาย		T
	ก่อนใช้	หลังใช้			+	-	
22	0	0	0	4.5	+4.5		
23	0	0	0	4.5	+4.5		
24	0	0	0	4.5	+4.5		
25	0	3	3	18	+18		
26	0	0	0	4.5	+4.5		
Mdn					1		
IQR					8		
					351	0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่าพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการให้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนสูงกว่าค่ามัธยฐานที่กำหนดไว้ในระดับดี (3 ครั้งขึ้นไป) สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการให้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียน
ปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของ
นักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนอยู่ในระดับดี
2. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นเด็กนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 ที่เรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนวัดหนัง จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาจากการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือ และชุดส่งเสริมทักษะ
การช่วยเหลือเพื่อน ซึ่งประกอบไปด้วย หนังสือนิทานจำนวน 10 เล่ม โครงเรื่องสถานการณ์ที่ใช้
แสดงบทบาทสมมุติ จำนวน 10 เรื่อง แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 10 แผน

ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัย One Group Pretest – Posttest Design ที่ได้ดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือก่อนทำการทดลอง (Pretest) กับเด็กนักเรียนปกติที่เรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ระดับปัญญาอ่อนเรียนได้) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 5 วัน แล้วจึงดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง ใช้เวลาในการสอน 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 120 นาที รวมทั้งสิ้น 10 ครั้ง ระหว่างวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 ถึง 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 เมื่อเสร็จสิ้นการสอนแล้วทำการสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือหลังการทดลอง (Posttest) เป็นเวลา 5 วันโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมช่วยเหลือฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการสอนแล้วนำคะแนนที่ได้จากการสังเกตมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อตรวจสอบสมมติฐานโดยวิธีทางสถิติต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน อยู่ในระดับดี
2. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน สูงขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ซึ่งมีทั้งหมด 4 ด้าน และจำแนกนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่นั่งใกล้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทั้งหมด 8 คนและกลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่นั่งไกลออกไปจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

กลุ่มที่ 1 พฤติกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนปกติที่นั่งใกล้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการวิจัยของแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมการช่วยเหลือนอกห้องเรียน นักเรียนในกลุ่มที่นั่งใกล้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนทำการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนไม่เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือ หลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่นั่งใกล้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักเรียนเหล่านี้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง

สติปัญญา เช่นในเรื่อง การเข้าแถว การตีมนม การถอดรองเท้า จึงทำให้นักเรียนเหล่านี้มีโอกาสที่จะให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้มากกว่าเพื่อนคนอื่นๆที่อยู่ไกลออกไป และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาก่อนจะเข้ามาเรียนในชั้นเรียนร่วม จะได้รับการฝึกและเตรียมความพร้อมมาก่อนการเข้าในชั้นเรียนร่วม เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และสามารถช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดจึงทำให้ไม่มีเรื่องที่ต้องให้การช่วยเหลือไม่มากเท่าที่ควร

2. ด้านพฤติกรรมความช่วยเหลือในห้องเรียน พบว่า นักเรียนในกลุ่มที่นั่งใกล้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนทำการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนไม่เกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือ หลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่นั่งใกล้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักเรียนเหล่านี้มีความใกล้ชิดกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มากกว่านักเรียนกลุ่มที่นั่งไกลออกไปจึงทำให้นักเรียนในกลุ่มนี้มีโอกาสที่จะได้ให้ความช่วยเหลือได้ง่ายกว่านักเรียนในกลุ่มที่นั่งไกลออกไป

3. ด้านพฤติกรรมความช่วยเหลือในเรื่องกิจกรรมการเรียน พบว่า นักเรียนในกลุ่มที่นั่งใกล้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนทำการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนเกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือ 1 ครั้ง 2 คน และ 2 ครั้ง 1 คน และไม่เกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือ 5 คน หลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่นั่งใกล้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือเพิ่มขึ้น 7 คน มีพฤติกรรมความช่วยเหลือเพิ่มขึ้น 37 ครั้ง 1 คน 29 ครั้ง 1 คน 18 ครั้ง 1 คน 11 ครั้ง 1 คน 8 ครั้ง 1 คน 6 ครั้ง 1 คน และ 5 ครั้ง 1 คน เนื่องจากนักเรียนเหล่านี้ นั่งใกล้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจึงมีโอกาสให้การช่วยเหลือได้มากกว่านักเรียนที่นั่งไกลออกไป และในเรื่องกิจกรรมการเรียนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้นเรียนไม่ทันเพื่อนคนอื่นๆ หรือบางครั้งครูสอนเร็ว หรือพูดเป็นภาษาอังกฤษจึงทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่รู้เรื่อง นักเรียนปกติที่นั่งอยู่ใกล้ จึงมีโอกาสให้การช่วยเหลือเพื่อนได้มากในเรื่องต่างๆ และประกอบกับนักเรียนได้รับความรู้ว่าควรจะช่วยเพื่อนในเรื่องใดบ้าง จึงทำให้นักเรียนปกติรู้ว่าควรจะช่วยเหลือในเรื่องใดบ้าง จึงมีการช่วยเหลือที่เพิ่มมากขึ้น

4. ด้านพฤติกรรมอื่นๆ ที่มีลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ พบว่า นักเรียนในกลุ่มที่นั่งใกล้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนทำการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนเกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือ 1 ครั้ง 2 คน และไม่เกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือ 6 คน หลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่นั่งใกล้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดพฤติกรรมความช่วยเหลือเพิ่มขึ้น 4 คน มีพฤติกรรมความช่วยเหลือเพิ่มขึ้น 5 ครั้ง 1 คน 4 ครั้ง 1 คน และ 2 ครั้ง 1 คน เนื่องจากนักเรียนเหล่านี้ นั่งใกล้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจึงมีโอกาสให้การช่วยเหลือได้มากกว่านักเรียนที่นั่งไกลออกไป และ ประกอบกับนักเรียนได้รับความรู้ว่าควรจะช่วยเพื่อน จึงทำให้ทราบว่าควรช่วยในเรื่องใดบ้าง จึงทำให้มีการช่วยเหลือที่เพิ่มมากขึ้น

กลุ่มที่ 2 พฤติกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนปกติที่นั่งไกลนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการวิจัยของแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมการช่วยเหลือนอกห้องเรียน พบว่า นักเรียนในกลุ่มที่นั่งไกลจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนทำการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนไม่เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือ หลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน นักเรียนที่นั่งไกลเกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือเพิ่มขึ้น เนื่องจากจังหวะในการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยกันจึงทำให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือเพิ่มขึ้น เช่น ระหว่างการเดินทางไปเรียนวิชาอื่นๆ ที่นอกห้องเรียน หรือช่วงเวลาพักดื่มนม เป็นต้น

2. ด้านพฤติกรรมการช่วยเหลือในห้องเรียน พบว่า นักเรียนในกลุ่มที่นั่งไกลจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนทำการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนไม่เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือ และหลังจากใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน นักเรียนที่นั่งไกลก็ไม่เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือเพิ่มขึ้น เนื่องจากลักษณะการจัดสภาพห้องเรียนไม่เอื้อต่อการให้ความช่วยเหลือของนักเรียนในกลุ่มนี้จึงทำให้นักเรียนในกลุ่มที่นั่งไกลจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจึงยากต่อการไปให้ความช่วยเหลือ

3. ด้านพฤติกรรมการช่วยเหลือกิจกรรมการเรียน พบว่า นักเรียนในกลุ่มที่นั่งไกลจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนทำการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนไม่เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนไม่เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือ เนื่องจากลักษณะของการจัดที่นั่งในชั้นเรียนและลักษณะการสอนของครูนั้น ทำให้นักเรียนที่นั่งไกลออกไป มีโอกาสน้อยที่จะเข้าไปช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจึงทำให้ไม่สามารถเข้ามาทำการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้

4. ด้านพฤติกรรมอื่นๆ ที่มีลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ พบว่า นักเรียนที่นั่งไกลจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนทำการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนไม่เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนไม่เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือ เนื่องจากลักษณะของการจัดสภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการช่วยเหลือ

2. พฤติกรรมการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือนั้นประกอบไปด้วยวิธีการสอนและสื่อที่ใช้ในการสอน ได้แก่ หนังสือนิทาน โครงสถานการณ์ เรื่องที่ใช้แสดงบทบาทสมมติ และแผนการสอน มาประกอบกันเป็นสื่อในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งลำดับขั้นตอนในการสอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นอธิบาย เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ถึงสถานการณ์ที่ควรช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในเรื่องต่างๆ และวิธีการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาซึ่งในขั้นนี้จะใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้ ซึ่งหนังสือนิทานนั้นจะเป็นตัวช่วยในการกระตุ้นความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนเนื่องจากหนังสือนิทานมีรูปภาพที่สวยงาม ดูแล้วสบายตา ในการดำเนินเรื่องมีการทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน มีการใช้ประโยค ที่ง่ายต่อการเข้าใจ โดยเฉพาะเนื้อเรื่องที่นำมาแต่งเป็นนิทานล้วนเป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันของนักเรียนจึงทำให้เด็กเกิดความสนใจติดตามเรื่อง

2. ขั้นการสาธิต เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ต้องการจะฝึกให้ดูเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับนักเรียนปกติสามารถเข้าใจวิธีการเพื่อนำไปฝึกปฏิบัติ ซึ่งในขั้นนี้ได้ขออาสาสมัครนักเรียนออกมาทำการสาธิตขั้นตอนการช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ดู

3. ขั้นการฝึกปฏิบัติทักษะโดยผลัดเปลี่ยนบทบาท เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในสถานการณ์จำลอง โดยให้นักเรียนจับคู่กันแล้วให้นักเรียนเลือกโดยให้นักเรียนคนหนึ่งเป็นผู้ให้การช่วยเหลือ (นักเรียนปกติ) และอีกคนหนึ่งเป็นผู้รับการช่วยเหลือ (นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) ซึ่งให้นักเรียนได้ทำการฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือตามตัวอย่างที่นำเสนอในขั้นสาธิตเมื่อนักเรียนฝึกปฏิบัติจนครบทุกสถานการณ์แล้วให้ผลัดเปลี่ยนกันฝึก

4. ขั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนมาอภิปรายร่วมกันระหว่างนักเรียนด้วยกันถึงวิธีการช่วยเหลือที่ทำการได้ฝึกไป

5. ขั้นปฏิบัติซ้ำอีกครั้ง เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติกิจกรรมการช่วยเหลือซ้ำโดยไม่ได้รับการชี้แนะจากครู ซึ่งในขั้นนี้ครูจะให้นักเรียนจับกลุ่มและครูกำหนดสถานการณ์จำลองขึ้นมาเพื่อให้นักเรียนทดลองแก้ไขปัญหาจากในเรื่องที่ได้รับการฝึกไปในต้นชั่วโมง โดยให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันคิดแก้ปัญหาในสถานการณ์จำลองที่ครูกำหนดให้และเมื่อนักเรียนคิดวิธีในการแก้ปัญหาได้ก็ให้ออกมานำเสนอหน้าห้องในรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ

จะเห็นได้ว่าจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ซึ่งได้นำแนวการสอนของทินดอลและเกอริย์ร่วมกับเทคนิคการชี้แนะ เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ ความจำและความเข้าใจในเรื่องการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพราะจากการนำแนวคิดทั้งสองมารวมมีแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เป็นระบบและอีกวิธีการดำเนินกิจกรรมมีความชัดเจน มีการเสนอตัวแบบในรูปแบบต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแบนเดรา (Bandera. 1977) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการเลียนแบบทั้งสิ่งแวดล้อมและตัวผู้เรียนมีความสำคัญเท่าๆ กันคนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราเสมอ การเรียนรู้จึงเกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

ผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมซึ่งต่างมีอิทธิพลต่อกันและกันพฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้ โดยการสังเกต (Observation Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งตัวแบบ ไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น แต่อาจเป็นตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือหนังสือต่างๆ ก็ได้ ในการจัดกิจกรรม นักเรียนได้เห็นและอีกทั้งมีการให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเองทั้งนี้ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ กล่าวว่าการที่นักเรียนได้แสดงออกด้วยตนเอง ได้ทำงานร่วมกันได้ร่วมกันแก้ปัญหาต่างๆ เป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และได้รับความรู้ เพิ่มขึ้น กล่าวคือควรให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) ซึ่งสอดคล้องกับผลการ ทดลองของ ระวังวรรณ คำสม (2542: 94-99) ได้ศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม โดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน วัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่ เหมาะสม นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีความสามารถในการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 จากการนำชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อนมาใช้เพื่อ ส่งเสริมให้เด็กปกติมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและเกิดการยอมรับ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนพิเศษได้สัมผัสกับสังคมปกติได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการปฏิสัมพันธ์นั้นจะต้องเป็น การแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างเหมาะสมในลักษณะของความเป็นมิตร มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน มีการ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ผดุง อารยะวิญญู (2542: 201) กล่าวว่า องค์ประกอบ การจัดการเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องมีการทำงานประสานและร่วมมือกันอย่างดีของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องเช่น ครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพ รวมทั้งบุคลากรในโรงเรียนตลอดจนเพื่อนนักเรียน จะต้องมีความเข้าใจและยอมรับด้วยจึงจะทำให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการวิจัยใน ครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดการศึกษาพิเศษให้กับเด็กทุกคนทุกครั้ง สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมให้เด็กทั่วไปได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ถูกต้องกับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งมีหลักปฏิบัติ ที่ถูกต้องกับคนที่มีความต้องการพิเศษ

2. ควรมีการติดตามผลของพฤติกรรมความช่วยเหลือเพื่อนของนักเรียนที่ได้รับการฝึกชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ภายหลังจากสิ้นสุดการทดลอง เพื่อศึกษาว่านักเรียนปกติปฏิบัติตนกับเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีการเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด

3. ครูควรทำความคุ้นเคยกับนักเรียนก่อนทำการสอนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

4. ควรให้นักเรียนทุกคนร่วมในการทำกิจกรรมทุกครั้ง และในการสอนครูจะต้องสอนตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้

5. ควรให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้มีปฏิสัมพันธ์กันโดยการสลับที่นั่งกัน เพื่อให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญากับนักเรียนปกติเกิดการเข้าใจเรียนรู้กัน ทำให้สามารถช่วยเหลือกันได้ดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรให้ความรู้แก่นักเรียนปกติในเรื่องนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มขึ้นเพื่อให้ นักเรียนปกติได้มีความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. ควรเพิ่มเวลาในการทดลองเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการปรับทัศนคติของนักเรียนปกติ

3. ควรมีการนำชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ไปทดลองใช้การให้ความช่วยเหลือกับนักเรียนพิเศษประเภทอื่นๆ เช่น นักเรียนออทิสติก นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น

4. ควรมีการพัฒนาชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน ในลักษณะความบกพร่องในด้านอื่นๆ เช่น บกพร่องทางการได้ยิน บกพร่องทางการเห็น พิการทางร่างกายและสุขภาพ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2543). คู่มือการจัดการเรียนร่วมในระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กันยา จันทรีใจวงศ์. (2546). การศึกษาการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกยูร วงศ์ก่อม. (2548). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ชนาสร นิมนวล. (2549). การศึกษาการยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนร่วมในระดับปฐมวัยขอโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ณพาลี อินทสุต. (2546). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กออทิสติกในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- คณนุช ตันมณี. (2546). ออทิสติกไทยฝันให้ไกลไปให้ถึง. กรุงเทพฯ: เซเปียน.
- ดารณี ธนะภูมิ. (2542). การสอนเด็กปัญญาอ่อน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สมใจการพิมพ์
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2533). สถิตินอนพาราเมตริก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นุชรีย์ เศษวิภา. (2545). การพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมด้านการอ่านของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พฤษะวัน. (2538). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เบญจา ชลธาร์นนท์. (2548). รวบรวมบทความวิชาการทางการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- ประกฤติ พูลพัฒน์. (2546). การเรียนร่วมชั้นของเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อกรุงเทพ.

- ผดุง อารยะวิญญู. (2533). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ เทรตตั้ง.
- . (2541). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พี เอ แอน พรีนติ้ง.
- . (2542). *การเรียนรู้ระหว่างเด็กปกติ กับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- . (2542). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- . (2546). *วิธีการสอนเด็กออทิสติก. (เอกสารประกอบการสอน)*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรวิวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. (2540). *ดนตรีกับการส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้*. เอกสารประกอบการอบรม. กรุงเทพฯ: สถาบันโฟรเบล.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). *วิจัยเชิงปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาธิต.
- ระวีวรรณ คำสม. (2542). *ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2543). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- . (2538). *“เทคนิคการวัดความสนใจ” 30 ปี การวัดผล มศว : ความเกี่ยวพันทางจิต*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วันเพ็ญ สมภพรุ่งโรจน์. (2547). *การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการเผชิญอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานโดยใช้การฝึกอบรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาริ ถิระจิตร. (2545). *การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรียา นิยมธรรม. (2541). *การเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.

- ศรียา นิยมธรรม; และคณะ. (2546). *การศึกษาพิเศษ. โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์*
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ:
 พัฒนาศึกษา.
- (2547). *การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง. (2548). *เด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. พัทลุง: ม.ป.พ.
- สมโภชน์ เขียมสุภาษิต. (2541). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม = Theories and*
techniques in behavior modification. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- (2549). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. (2549). *จิตวิทยาสังคม:ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุทิสลา ลิ้มสกุล.(2550). *การประยุกต์การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาความสามารถ*
ที่ปรับเหมาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วม:
พหุกรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา มั่นคงเศรษฐวิทย์. (2540). *หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
 ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพันธ์วิดี ไวยรูป. (2540). *การศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น*
ที่เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติระดับอนุบาล. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุรินทร์ ยอดคำแปง. (2542). *การเรียนร่วมชั้นระหว่างเด็กปกติกับเด็กพิเศษ*. นครราชสีมา:
 สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *การสังเคราะห์งาน*
ด้านการจัดจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมี
คุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่ง
 สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *กรอบการดำเนินงานการจัดการศึกษา*
สำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
 แห่งชาติ.

- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2543). *การศึกษาพิเศษ : องค์ความรู้และกระบวนการทัศน์*.
กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2547). *งานนโยบายด้านการเรียนร่วม:โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อุบล เล่นวารี. (2542). *การบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- อุไรวรรณ กิมเฮง. (2551). *การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้โดยใช้ชุดนิทานคณิตศาสตร์*. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณพร เนียมสุวรรณ. (2549). *การเตรียมความพร้อมในการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ระบบกลางของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่6โรงเรียนลาดวินิตบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Bakker Joep T.A; & Bosman, Ann M.T. (2003). *Self Image and peer Acceptance of Dutch Students in Regular and Special Education Learning Disability Quarterly 26*. (winter): 5-4.
- Bandura, Albert. (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey: prentice.
- Blanchard M. Donna. (1991, July). Improving Attitudes and social Interactions Between Non-handicapped Young children and their peers with handicapping Conditions. *Dissertation Abstracts Intonation*. 12(3): 3-4.
- Brady, M.P., McEvoy, M.A., Wehby, J.; & Ellis, D. (1987). *Using peers as trainers To increase an autistic child 's social interaction Exceptional Child*. 34, 213-219.
- Breen, C., Haring, T., Pitts-Conway, V.; & Gaylord – Ross. (1985). The training and generalization of social interaction during b at two job sites in the natural environment. *Journal of the Association for Persons with Severe Handicaps*. 10, 41-50.
- Coutinho Martha J. Repp, Alan C. (1999). *Inclusion: The Integration of Student with Disabilities*. Belmont, CA: Wadsworth Pub. CO.
- Enly, s. (1986). *Peer Tutoring A Guide for School Psychologists*. Ohio: The National Association of School Psychologists.

- Kauffman, M.J.; other. (1975). *M.B. Mainstreaming: Toward and Application of The Construct, Focus on Exceptional Children*. Bostob: The Council for Exceptional Children.
- Leslie C. (1999). Perceptions of social behavior and peer acceptance in kindergarten. *Journal of Research in childhood Education*. 14(Fall/ Wint): 68-77.
- Milton J.S.; Paul M.Mcteer.; & James J.Corbet. (1997). *Introduction to Statistics*. Boston: McGraw – Hil.
- Nelson, L.J.; & Klutas, k. (2000). The distinctiveness effect in social interaction : Creation of self- fulfilling prophecy. *Personality Social Psychology Bulletin*. 26, 126 – 135.
- Norwichi, Elizabeth A. (2003). A Meta – Analysis of the Social Competence of Children with Learning Disabilities Compared to Classmates of Low and A verage to High Achievement. *Learning Disabilities Quarterly* 26. (summer): 171-188.
- Odom ,S.L., Kohler ,F.W.; & Strain , P.S. (1987). *Teaching strategies for promoting Social interaction skill*. Pittsburgh, PA: Early Childhood Research Institute, University of Pittsburgh.
- Pollard, N.L. (1998). Development of social interaction skills in preschool children with autism : A review of the literature. *Child ar Behavior Therapy*. 20, 1-16.
- Roeyers, H. (1996). The influence of nonhandicapped peers on the social interactions of children with a pervasive development disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*. 26, 303-320.
- Schulz, J.B.; & C.D. Carpenter. (1995). *Mainstreaming Exceptional Students: A Guide for Classroom Teachers*. Boston: Allyn and Bacon.
- Stoltz, P.G. (2000). What is AQ. *Research Communication International*. 1-3.
- Wolfberg , P.J.; & Schuler, A.L. (1999). *Fostering peer interaction, imaginative play and spontaneous language in children with a child Language Teaching and Therapy*. 15, 41-42.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร

ตำแหน่งปัจจุบัน : ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรประจำสาขาวิชา การวิจัย

พฤติกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาโทภาคปกติและภาคพิเศษ

วุฒิการศึกษา : ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ : แบบสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือ

ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจิดต์ อภินันท์รักต์

ตำแหน่งปัจจุบัน : ข้าราชการบำนาญ ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง การศึกษาพิเศษ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ : แบบสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือ

ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

3. อาจารย์ สุจิตรา สุขเกษม

ตำแหน่งปัจจุบัน : นักวิชาการการศึกษา 7 สถาบันราชานุกูล

ประวัติการศึกษา : ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ : แบบสังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือ

ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือเพื่อน

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของ
แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือ

ตาราง 8 การประเมินความเที่ยงตรงของแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือ

หัวข้อเรื่อง	รายการพฤติกรรม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. พฤติกรรมการช่วยเหลือเรื่องการเข้าแถว	<p>- นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ไปเข้าแถวเมื่อถึงเวลาเข้าแถว</p> <p>- นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ยืนเข้าแถวถูกต้อง</p> <p>- นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเมื่อเข้าแถวไม่อยู่ในระเบียบ</p>	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
2. พฤติกรรมการช่วยเหลือเรื่องการถอดรองเท้าและ การเก็บรองเท้าให้เข้าที่ก่อนเข้าห้องเรียน	<p>- นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ถอดรองเท้าก่อนเข้าห้องเรียน</p> <p>- นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้วางรองเท้าให้เป็นระเบียบ</p> <p>- นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้เก็บรองเท้าให้ถูกต้อง</p>	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้

หัวข้อเรื่อง	รายการพฤติกรรม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
4. พฤติกรรมการช่วยเหลือเรื่องการส่งงานที่ได้รับมอบหมาย	- นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ส่งงานที่ได้รับมอบหมาย - นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ส่งงานให้ถูกต้องตามวิชานั้นๆ	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
5. พฤติกรรมการช่วยเหลือเรื่องการใช้อุปกรณ์การเรียน	- นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้เก็บอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้แล้วให้เรียบร้อย - นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้หยิบอุปกรณ์การเรียนของตนเองวางให้พร้อมที่จะใช้งาน	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
6. พฤติกรรมการช่วยเหลือเรื่องการเตือนเมื่อทำเสียงหรือส่งเสียงรบกวนในชั้นเรียน	- นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดเมื่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาส่งเสียงหรือทำเสียงดังรบกวนชั้นเรียนในขณะที่ครูกำลังทำการสอน - นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้สนใจการเรียนไม่ทำเสียงรบกวนเพื่อน	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้

หัวข้อเรื่อง	รายการพฤติกรรม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
8. พฤติกรรมการช่วยเหลือเรื่องการแนะนำให้เพื่อนตั้งใจเรียน (เวลาครูสอน)	- นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดเตือนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ฟังครูพูดในขณะที่ครูทำการสอน - นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดเพื่อช่วยเตือนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่ให้งานอื่นในขณะที่ครูสอน	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
9. พฤติกรรมการช่วยเหลือเรื่องการกระตุ้นเตือนเมื่อเพื่อนทำงานล่าช้า	- นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดเพื่อช่วยเตือนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด - นักเรียนปกติชี้แนะโดยใช้ท่าทางหรือคำพูดเพื่อช่วยเตือนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้สนใจงานที่ทำอยู่	+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้
10. พฤติกรรมอื่นๆที่มีลักษณะของการให้ความช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา		+ 1	+ 1	+ 1	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือ

แบบส่งเขตพฤติกรรมกรรมการช่วยเหลือ

ชื่อผู้ส่งเขต.....การส่งเขตครั้งที่.....

วัน เดือน ปี ที่ส่งเขต..... ช่วงเวลาที่ส่งเขต.....

เรื่อง	รายการ พฤติกรรม	รายการบันทึก																												หมายเหตุ		
		เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																														
1.พฤติกรรมกรร ช่วยเหลือเรื่อง การเข้าแถว	การใช้คำพูด	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																														
	พูดชวน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
1.1.นักเรียนปกติ	พูดเตือน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	พูดบอก / บอกให้ทำ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
ความบกพร่อง ทางสติปัญญา	การใช้ท่าทาง	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																														
	ชี้ให้ดู	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
ให้ไปเข้าแถว เมื่อถึงเวลาเข้า แถว	ทำให้อุเป็น ตัวอย่าง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	พาไป / นำไป	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
อื่น ๆ		เลขที่นักเรียน / รายการพฤติกรรม																														
		1																												16		
		2																												17		
		3																												18		
		4																												19		
		5																												20		
		6																												21		
		7																												22		
		8																												23		
		9																												24		
		10																												25		
		11																												26		
		12																												27		
		13																												28		
		14																												29		
15																												30				

เรื่อง	รายการ พฤติกรรม	รายการบันทึก																														หมายเหตุ		
		เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																																
1. พฤติกรรมการช่วยเหลือเรื่อง การเข้าแถว 1.2 นักเรียนมักดี ใช้คำพูด หรือ ทำทงแก่ นักเรียนที่มี ความบกพร่องทางสติปัญญา ให้ยิ้มเข้าแถวให้ ถูกที่	การใช้คำพูด	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
	พูดบอก	ความถี่																																
	พูดเตือน	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
		ความถี่																																
	บอกให้ทำ	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
		ความถี่																																
	การใช้ท่าทาง	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																																
	ชี้ให้ดู	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
		ความถี่																																
	ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
		ความถี่																																
	พาไป / นำไป	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
		ความถี่																																
	อื่นๆ	เลขที่นักเรียน / รายการพฤติกรรม																																
		1																														16		
	2																														17			
	3																														18			
	4																														19			
	5																														20			
	6																														21			
	7																														22			
	8																														23			
	9																														24			
	10																														25			
	11																														26			
	12																														27			
	13																														28			
	14																														29			
	15																														30			

เรื่อง	รายการ พฤติกรรม	รายการบันทึก																														หมายเหตุ	
		เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																															
1.พฤติกรรมกรร ช่วยเหลือเรื่ องการชำแ ว	การใส่คำพูด	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	พูดบอก	ความถี่																															
1.3นักเรียนปกติ ใช้คำพูด หรือ ท่าทางแก่ นักเรียนที่มี	พูดเตือน	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	ความถี่																																
ความบกพร่อง ทางสติปัญญา เมื่อชำแ วไม่ อยู่ในระเบียบ แถว	บอกให้ทำ	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	ความถี่																																
	การจับทำทาง	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																															
ชี้ให้ดู	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
	ความถี่																																
ทำให้ดูเป็น ตัวอย่าง	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
	ความถี่																																
ละกิดเตือน	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
	ความถี่																																
อื่น ๆ	เลขที่นักเรียน / รายการพฤติกรรม																																
	1																														16		
	2																														17		
	3																														18		
	4																														19		
	5																														20		
	6																														21		
	7																														22		
	8																														23		
	9																														24		
	10																														25		
	11																														26		
	12																														27		
	13																														28		
	14																														29		
	15																														30		

เรื่อง	รายการ พฤติกรรม	รายการบันทึก																														หมายเหตุ
		เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																														
2.พฤติกรรม การช่วยเหลือ เรื่อง การถอด รองเท้าและการ เก็บรองเท้าให้ เข้าที่ก่อนเข้า ห้องเรียน	การใช้คำพูด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	พูดชวน																															
รองเท้าและการ เก็บรองเท้าให้ เข้าที่ก่อนเข้า ห้องเรียน	พูดเตือน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	พูดบอก/ บอกให้ทำ																															
2.3นักเรียนปกติ ใช้คำพูด หรือ ท่าทางแก่ นักเรียนที่มี ความบกพร่อง ทางสติปัญญา	การใช้ท่าทาง	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																														
	ชี้ให้ดู	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
ให้วางรองเท้าให้ เก็บรองเท้าให้ ถูกที่	ทำให้งดเป็น ตัวอย่าง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	พาไป / นำไป																															
อื่นๆ	1	เลขที่นักเรียน / รายการพฤติกรรม																														
	2	16																														
	3	17																														
	4	18																														
	5	19																														
	6	20																														
	7	21																														
	8	22																														
	9	23																														
	10	24																														
	11	25																														
	12	26																														
	13	27																														
	14	28																														
	15	29																														

เรื่อง	รายการ พฤติกรรม	รายการบันทึก																														หมายเหตุ		
		เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																																
4.พฤติกรรมกร ช่วยเหลือเรื่อง การส่งงานที่ ได้รับมอบหมาย 4.1นักเรียนปกติ ใช้คำพูด หรือ ท่าทางแก่ นักเรียนที่มี ความบกพร่อง ทางสติปัญญา ให้ส่งงานที่ ได้รับมอบหมาย	การใช้คำพูด	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																																
	พูดชวน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
		ความถี่																																
	พูดเตือน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
		ความถี่																																
	พูดบอก/ บอกให้ทำ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
		ความถี่																																
	การใช้ท่าทาง	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																																
	ชี้ให้ดู	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
		ความถี่																																
	ทำให้อุบัติ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
		ความถี่																																
	พาไป / นำไป	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
		ความถี่																																
	อื่นๆ	เลขที่นักเรียน / รายการพฤติกรรม																																
	1	16																																
	2	17																																
	3	18																																
	4	19																																
	5	20																																
	6	21																																
	7	22																																
	8	23																																
	9	24																																
	10	25																																
	11	26																																
	12	27																																
	13	28																																
	14	29																																
	15	30																																

เรื่อง	รายการ พฤติกรรม	รายการบันทึก																														หมายเหตุ
		เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																														
5.พฤติกรรมกร ช่วยเหลือเรื่อง การใช้อุปกรณ์ การเรียน	การใช้คำพูด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	พูดชวน	เลขที่นักเรียน	ความถี่																													
5.1นักเรียนปกติ ใช้คำพูด หรือ ท่าทางแก่ นักเรียนที่มี ความบกพร่อง ทางสติปัญญา ให้เก็บอุปกรณ์ ต่างที่ใช้แล้วให้ เรียบร้อย	พูดเตือน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	พูดบอก / บอกให้ทำ	เลขที่นักเรียน	ความถี่																													
	การใช้ท่าทาง	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																														
	ชี้ให้ดู	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	ทำให้อุปกรณ์ ต่างอยู่ ห่างไป / นำไป	เลขที่นักเรียน	ความถี่																													
	อื่นๆ	เลขที่นักเรียน / รายการพฤติกรรม																														
	1	16																														
	2	17																														
	3	18																														
	4	19																														
	5	20																														
	6	21																														
	7	22																														
	8	23																														
	9	24																														
	10	25																														
	11	26																														
	12	27																														
	13	28																														
	14	29																														
	15	30																														

เรื่อง	รายการ พฤติกรรม	รายการบันทึก																												หมายเหตุ				
		เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																																
6.พฤติกรรมกร ช่วยเหลือเรื่อง การเดินเมื่อทำ เสียงหรือส่ง เสียงรบกวนใน ชั้นเรียน	การใช้คำพูด	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
	พูดเตือน	ความถี่																																
	พูดบอก/ บอกให้ทำ	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
		ความถี่																																
		เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
		ความถี่																																
6.1นักเรียนปกติ ใช้ท่าทางหรือ คำพูดเตือน ไม่ให้นักเรียนที่ มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา ส่งเสียงหรือทำ เสียงดังรบกวน ชั้นเรียนใน ขณะที่ครูกำลัง ทำการสอน	การใช้ท่าทาง	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																																
	สะกิดเตือน	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
		ความถี่																																
		เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
		ความถี่																																
		เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
	ความถี่																																	
อื่นๆ		เลขที่นักเรียน / รายการพฤติกรรม																																
		1																												16				
		2																												17				
		3																												18				
		4																												19				
		5																												20				
		6																												21				
		7																												22				
		8																												23				
		9																												24				
		10																												25				
		11																												26				
		12																												27				
		13																												28				
		14																												29				
	15																												30					

เรื่อง	รายการ พฤติกรรม	รายการบันทึก																														หมายเหตุ	
		เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																															
6.พฤติกรรมกร ช่วยเหลือเรื่อง การเตือนเมื่อทำ เสียงหรือส่ง เสียงรบกวนใน ชั้นเรียน	การใช้คำพูด	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																															
	พูดเตือน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
		ความถี่																															
		พูดบอก / บอกไม่ทำ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
		ความถี่																															
		เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	ความถี่																																
6.2นักเรียนปกติ ขึ้นโต๊ะโดยใช้ ท่าทางหรือ คำพูดให้ นักเรียนที่มี ความบกพร่อง ทางสติปัญญา สนใจกรเรียน ไม่ทำเสียง รบกวนเพื่อน	การใช้ท่าทาง	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																															
	สะกิดเตือน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
		ความถี่																															
		ทำให้อูเป็น ตัวอย่าง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
		ความถี่																															
		เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	ความถี่																																
อื่น ๆ	เลขที่นักเรียน / รายการพฤติกรรม																																
	1	16																															
	2	17																															
	3	18																															
	4	19																															
	5	20																															
	6	21																															
	7	22																															
	8	23																															
	9	24																															
	10	25																															
	11	26																															
	12	27																															
	13	28																															
	14	29																															
15	30																																

เรื่อง	รายการ พฤติกรรม	รายการบันทึก																														หมายเหตุ
		เลขที่นักเรียน / ความดีของกรรข่วยเหลือ																														
7.พฤติกรรมกรรข่วยเหลือเรื่อง การช่วยอธิบาย ขยายความหรือ สอนงานเมื่อ นักเรียนที่มี ความบกพร่อง	การใช้คำพูด	เลขที่นักเรียน / ความดีของกรรข่วยเหลือ																														
	พูดอธิบาย/ ขยายความ	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
ทางสติปัญญา ไม่เข้าใจหรือทำ ไม่ได้	ความดี	เลขที่นักเรียน / ความดีของกรรข่วยเหลือ																														
	ขยายความหรือ สอนงานเมื่อ นักเรียนที่มี ความบกพร่อง	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
7.1นักเรียนปกติ ใช้ทำทางหรือ คำพูดอธิบาย ขยายความ คำสั่งให้ นักเรียนที่มี ความบกพร่อง ทางสติปัญญาฟัง	การให้ทำทาง	เลขที่นักเรียน / ความดีของกรรข่วยเหลือ																														
	ชี้ให้ดู	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
ทำให้อุปกรณ์ ตัวอย่าง	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	ความดี	เลขที่นักเรียน / ความดีของกรรข่วยเหลือ																														
อื่นๆ	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	ความดี	เลขที่นักเรียน / ความดีของกรรข่วยเหลือ																														
	อื่นๆ	เลขที่นักเรียน / รายการพฤติกรรม																														
	1	16																														
	2	17																														
	3	18																														
	4	19																														
	5	20																														
	6	21																														
	7	22																														
	8	23																														
	9	24																														
	10	25																														
	11	26																														
	12	27																														
	13	28																														
	14	29																														
15	30																															

เรื่อง	รายการ พฤติกรรม	รายการบันทึก																														หมายเหตุ
		เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																														
7. พฤติกรรมการช่วยเหลือเรื่อง การช่วยอธิบาย ขยายความหรือ ตกลงงานเมื่อ นักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา ไม่เข้าใจหรือทำไม่ได้ 7.2 นักเรียนปกติใช้ท่าทาง หรือคำพูด อธิบายให้ นักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา เข้าใจในสิ่งที่ทำไม่ได้หรือไม่ เข้าใจ	การใช้คำพูด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	พูดอธิบาย/ขยายความ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	ความถี่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	ความถี่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
การทำท่าทาง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
ชี้ให้ดู	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
ความถี่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
ทำให้อธิบาย	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
ความถี่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
ความถี่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
ความถี่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
อื่นๆ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
1	16																															
2	17																															
3	18																															
4	19																															
5	20																															
6	21																															
7	22																															
8	23																															
9	24																															
10	25																															
11	26																															
12	27																															
13	28																															
14	29																															
15	30																															
		32																														

เรื่อง	รายการ พฤติกรรม	รายการบันทึก																														หมายเหตุ		
		เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																																
9. พฤติกรรมการ ช่วยเหลือเรื่อง การกระตุนเตือน เมื่อเพื่อน ทำงานล่าช้า 9.1 นักเรียน ปกติใช้ท่าทาง หรือคำพูดเตือน นักเรียนที่มี ความบกพร่อง ทางสติปัญญา ให้ทำงานได้เสร็จ	การใช้คำพูด	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																																
	พูดชวน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
	ความถี่																																	
	พูดเตือน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
	ความถี่																																	
	พูดบอก / บอกให้ทำ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
	ความถี่																																	
	การใช้ท่าทาง	เลขที่นักเรียน / ความถี่ของการช่วยเหลือ																																
	ชี้ให้ดู	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
	ความถี่																																	
	สะกิด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
	ความถี่																																	
	เลขที่นักเรียน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
	ความถี่																																	
อื่นๆ		เลขที่นักเรียน / รายการพฤติกรรม																																
	1	16																																
	2	17																																
	3	18																																
	4	19																																
	5	20																																
	6	21																																
	7	22																																
	8	23																																
	9	24																																
	10	25																																
	11	26																																
	12	27																																
	13	28																																
	14	29																																
	15	30																																

เรื่อง	เลขที่นักเรียน / รายการพฤติกรรม			หมายเหตุ
	1			
10. พฤติกรรมอื่นที่ไม่ได้ลักษณะ ของการให้ความช่วยเหลือ เพื่อนนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา		16		
		17		
		18		
		19		
		20		
		21		
		22		
		23		
		24		
		25		
		26		
		27		
		28		
		29		
		30		

ภาคผนวก ง

ตัวอย่าง ชุดส่งเสริมทักษะในการช่วยเหลือเพื่อน

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
จากการใช้ชุดส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือ (แผนการสอนที่10 เสร็จก่อนกัน)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	ประเมินผล	หมายเหตุ
นักเรียนสามารถบอกปัญหาและวิธีการช่วยเหลือกระตุ้นเตือนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกี่ยวกับเรื่องสนใจสิ่งอื่นนอกเหนืองานที่ทำอยู่หรือไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย ถูกต้อง	การสนใจสิ่งอื่นนอกเหนืองานที่ทำอยู่หรือไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย	<u>ขั้นนำ</u> (3 นาที) ครูสนทนาทักทายและทบทวนปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ช่วยกันสรุปเมื่อครั้งที่1โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบและครูเขียนคำตอบบนกระดานแล้วให้นักเรียนอ่านพร้อมๆกัน <u>ขั้นสอน</u> ขั้นที่1 ขั้นอธิบาย (15 นาที) 1.ครูชี้แจงถึงการทำกิจกรรมในวันนี้ คือให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วอ่านนิทาน และให้ช่วยกันหาว่านิทานที่ได้อ่านตรงกับปัญหาเรื่องใดบนกระดาน 2.ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 7 คน และแจกนิทานให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคนละ1เล่มครูอ่านนำทีละหน้าแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆกัน จากนั้นครูอธิบายแต่ละหน้าจนครบทุกหน้า	นิทานเรื่องเสร็จหรือยัง	นักเรียนสามารถบอกปัญหาและวิธีการช่วยเหลือกระตุ้นเตือนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในเรื่องสนใจสิ่งอื่นนอกเหนืองานที่ทำอยู่หรือไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย ได้ 4ใน5ครั้ง	

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	ประเมินผล	หมายเหตุ
		<p>3. ครูถามนักเรียนว่าปัญหาของนิทานเรื่องที่เราอ่านไปตรงกับปัญหาข้อใดจากที่ช่วยกันสรุปบนกระดาน</p> <p>4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหาปัญหาย่อยที่เกิดขึ้นในนิทานว่าเกิดอะไรขึ้นกับตัวละคร คือ เอ็ม ให้นักเรียนตอบทีละกลุ่มว่ามีปัญหาย่อยอะไรบ้าง และวิธีการช่วยเหลือแต่ละปัญหาในนิทานว่าเป็นอย่างไร ครูเขียนสิ่งที่นักเรียนตอบบนกระดานแล้วให้นักเรียนอ่าน</p> <p>5. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดวิธีการช่วยเหลือว่าถ้าเป็นนักเรียนจะช่วยเหลือเพื่อนอย่างไรนอกเหนือจากวิธีในนิทาน และครูเขียนคำตอบของแต่ละกลุ่มลงบนกระดาน ดังตัวอย่างปัญหาที่1 สนใจอย่างอื่นไม่ยอมทำงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตะไหล่แล้วพูดว่า “รีบทำ” - พูดว่า “รีบทำงานให้เสร็จ” <p>ปัญหาที่2 ไม่ยอมทำงาน</p>			

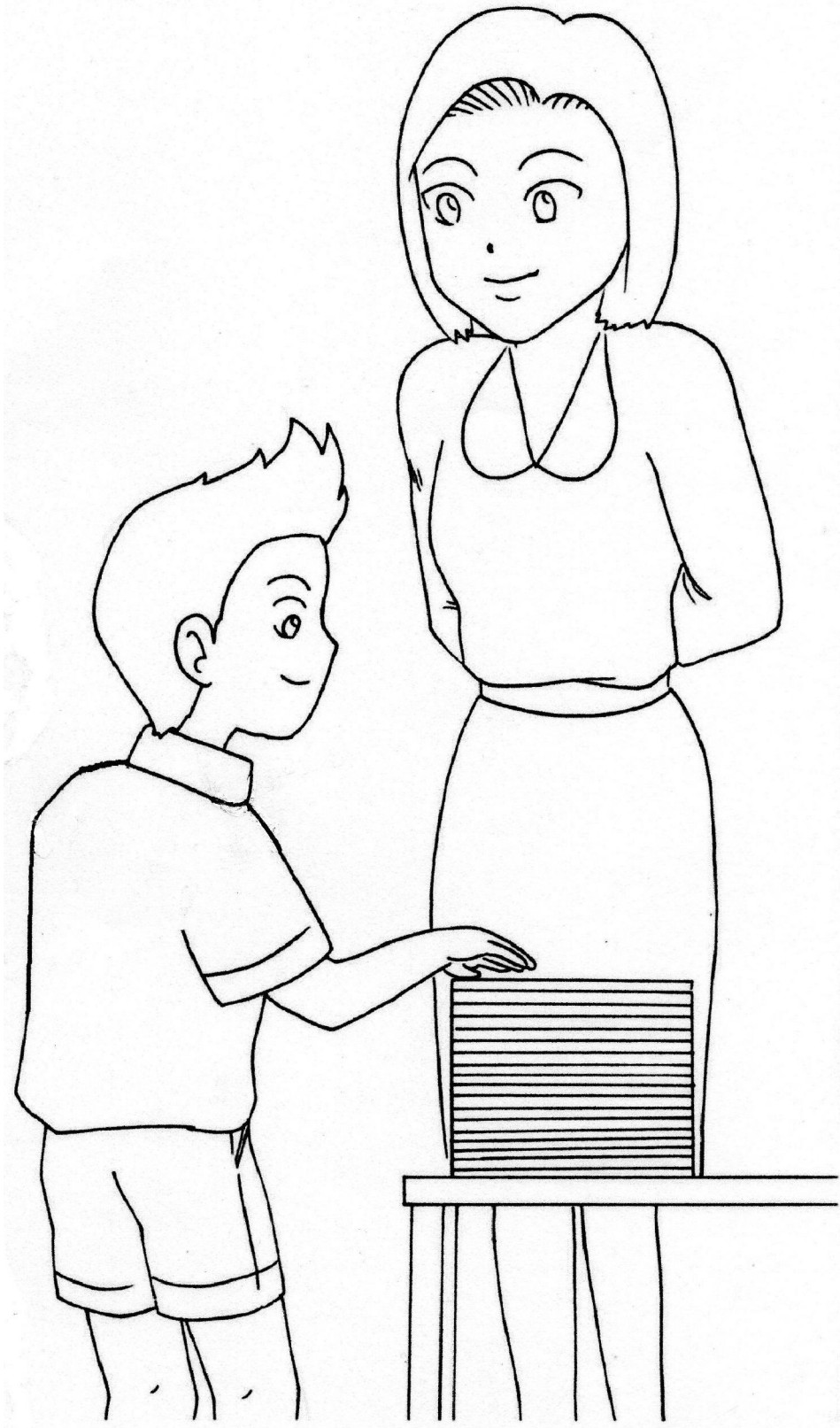
จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	ประเมินผล	หมายเหตุ
		<p>-พูดบอกว่า “ทำงานสิ” <u>ขั้นที่2 สาทิต (10 นาที)</u></p> <p>1.ครูชี้แจงนักเรียนว่าครูจะให้ให้นักเรียนสาธิตวิธีการ เตือนเพื่อน โดยครูจะขอตัวแทนนักเรียนออกมา4 คน ให้นักเรียนจับคู่กันแล้วให้ตัวแทนนักเรียน แบ่งเป็น 2 กลุ่มแล้วให้นักเรียนเลือกว่ากลุ่มไหน จะทำการสาธิตแบบในนิทานและกลุ่มไหนจะ สาธิตแบบที่นักเรียนคิด</p> <p>2.ครูถามนักเรียนทั้งห้องว่าปัญหาย่อยที่1 คืออะไร (นักเรียนตอบว่า ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย) แล้ววิธีการช่วยเหลือแบบในนิทานและแบบที่ นักเรียนคิด คืออะไร ให้นักเรียนอ่านวิธีการ ช่วยเหลือบนกระดานพร้อมๆกัน</p> <p>3.นักเรียนทำการสาธิตให้เพื่อนดูที่ละปัญหา</p> <p>4.ปัญหาย่อยที่2ทำเช่นเดียวกับวิธีในข้อ2และข้อ 3 แต่เปลี่ยนผู้สาธิต</p>			

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	ประเมินผล	หมายเหตุ
		<p><u>ขั้นที่ 3 การฝึกปฏิบัติทักษะโดยผลัดเปลี่ยนบทบาท</u> (10 นาที)</p> <p>1. ให้นักเรียนทั้งห้องจับคู่กันเพื่อฝึกปฏิบัติการกระตุ้นเตือนการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามแบบที่ทำการสาธิต ในขั้นที่ 2 (ขั้นสาธิต) โดยให้ปฏิบัติที่ละปัญหา</p> <p>2. ครูแจกป้ายบอกชื่อ เอ และ เอ็ม เพื่อให้รู้ว่าใครเป็นผู้ฝึกให้การช่วยเหลือและใครเป็นผู้รับการช่วยเหลือ</p> <p>3. ให้นักเรียนแต่ละคู่เลือกกันเองว่าใครจะเป็นผู้ฝึกให้การช่วยเหลือ(เอ)ก่อน และอีกคนหนึ่งเป็นผู้รับการช่วยเหลือ(เอ็ม)เมื่อฝึกปฏิบัติเสร็จแล้วจนครบทุกปัญหาย่อยให้นักเรียนเปลี่ยนป้ายชื่อของแต่ละคู่และเริ่มฝึกใหม่จนครบทั้ง3ปัญหาย่อย</p> <p><u>ขั้นที่ 4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ</u> (5 นาที)</p> <p>ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงเรื่องการฝึกที่ผ่านมาถึงข้อดีและข้อเสียในการช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหา</p>	ป้ายบอกชื่อเอ็มและเอ		

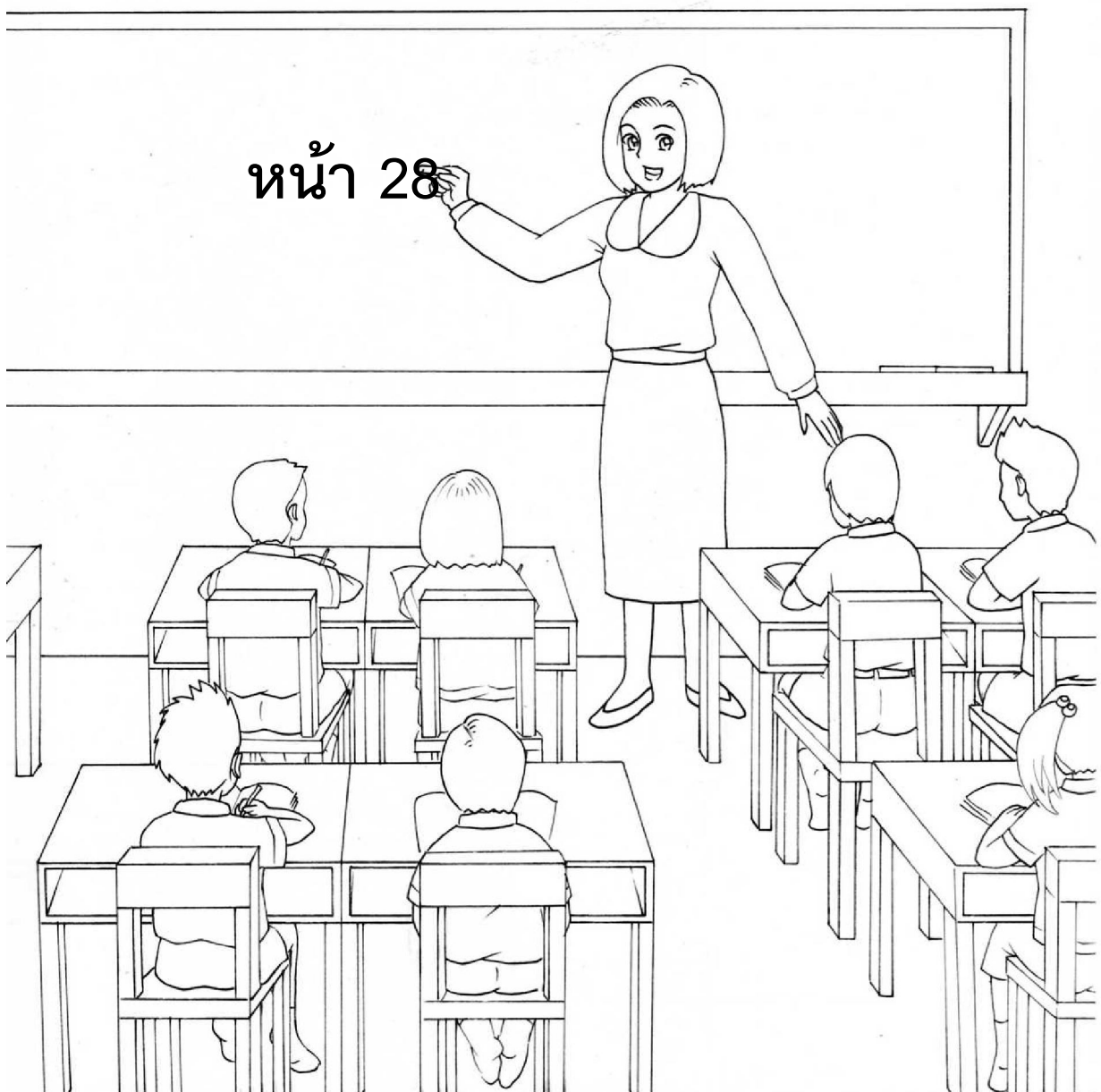
จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	ประเมินผล	หมายเหตุ
		<p><u>ชั้นที่ 5 ปฏิบัติทำอีกครั้ง (25 นาที)</u></p> <p>1.ครูติดบัตรสถานการณ์บนกระดาน ครูอ่านนำ แล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อมๆกัน และครูอธิบายจนนักเรียนเข้าใจวิธีทำ</p> <p>2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ7คน เล่นบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดและเตรียมการแสดงโดยนำข้อความจากหนังสือนิทานที่อ่านไปแล้วมาเป็นแนวทางในการแสดงบทบาทสมมติ (10นาที)</p> <p>3.นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมติที่ละกลุ่ม(กลุ่มละ3นาที)</p> <p><u>ชั้นที่ 6 สรุป (5 นาที)</u></p> <p>1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงปัญหาและวิธีการเตือนเพื่อนที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว</p>	บัตรสถานการณ์		

ตัวอย่างหนังสือนิทาน

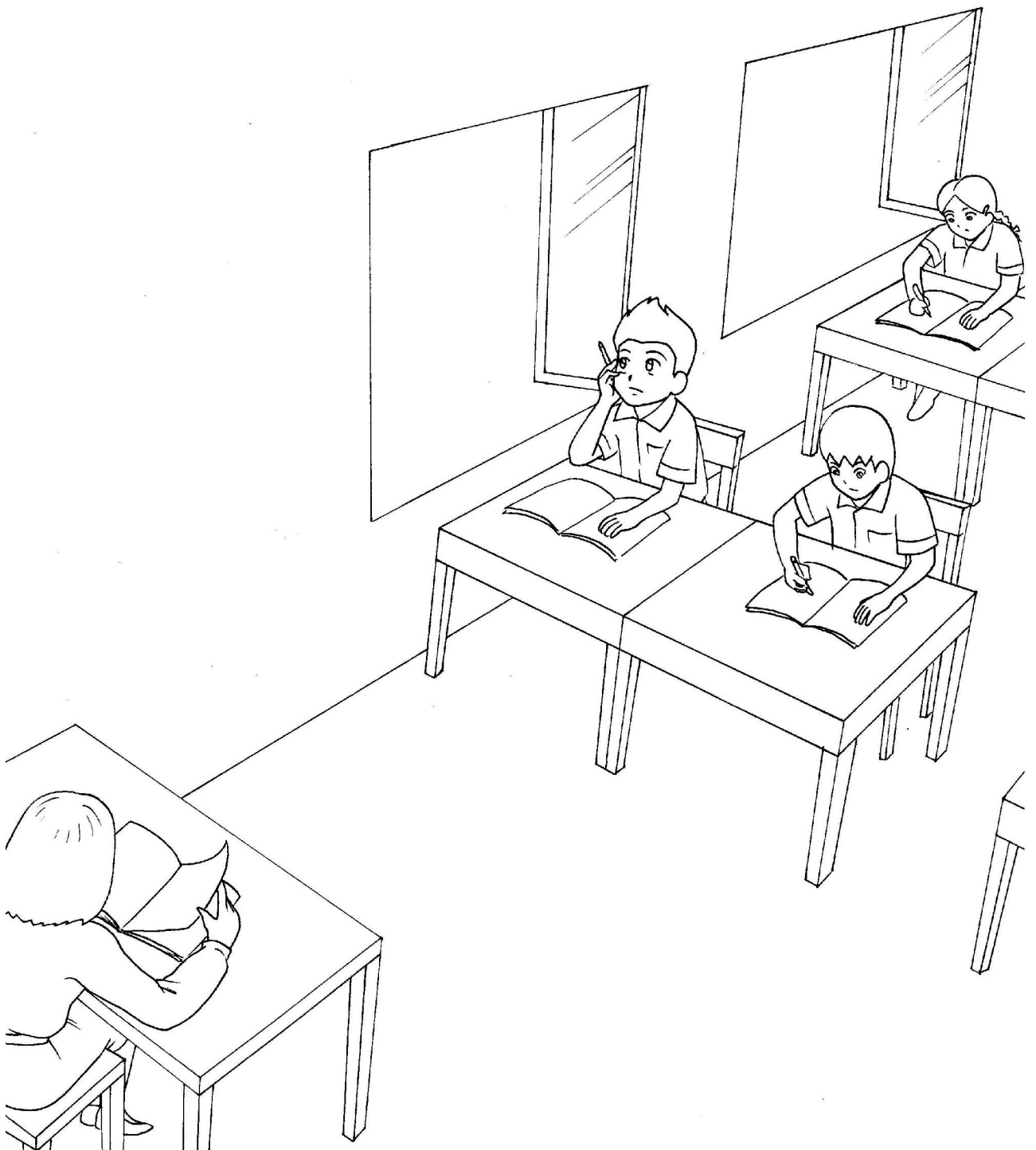
เสร็จหรือยัง ?

ในช่วงโมงคณิตศาสตร์ ครูนิตกำลังสอนวิธีการลบเลขให้อ เอ็มและเพื่อน ๆ คนอื่นฟัง ครูนิตสั่งว่า “ให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดหน้า 28 ใครทำเสร็จแล้วให้เดินมาส่งที่โต๊ะของครูนะคะ”

นักเรียนทุกคนต่างนั่งทำงานอย่างตั้งใจเว้นเอ็ม
เอ็มนั่งมองไปที่นอกหน้าต่างต่าง เพราะเอ็มชอบของที่
เคลื่อนไหว แต่หนังสือไม่เคลื่อนไหว

เอเห็นเอ็มไม่ทำงาน เอจึงพูดว่า “เอ็มทำแบบฝึกหัดสิ เดี่ยวไม่เสร็จ” แต่เอ็มไม่ได้ยิน เอ็มยังมองที่นอกหน้าต่างต่อไป

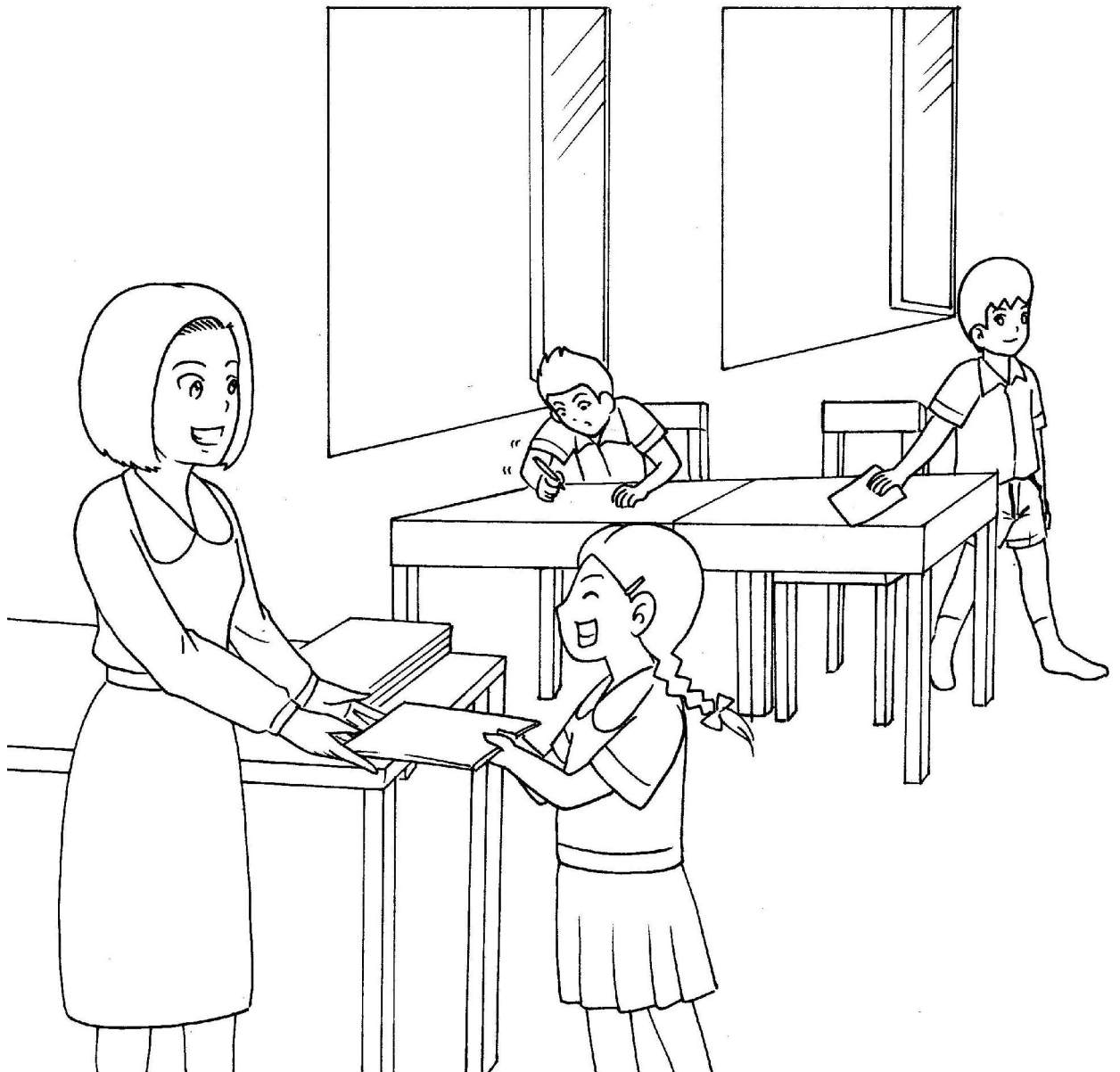

เออยากให้อើมทำแบบฝึกหัดให้เสร็จ ครูจะ
ได้ไม่ทำโทษ เอจึงเอามือแตะที่ไหล่เอ้อมพร้อม
ชี้ที่หนังสือ แล้วพูดว่า “เอ้อมทำงานให้เสร็จสิ”

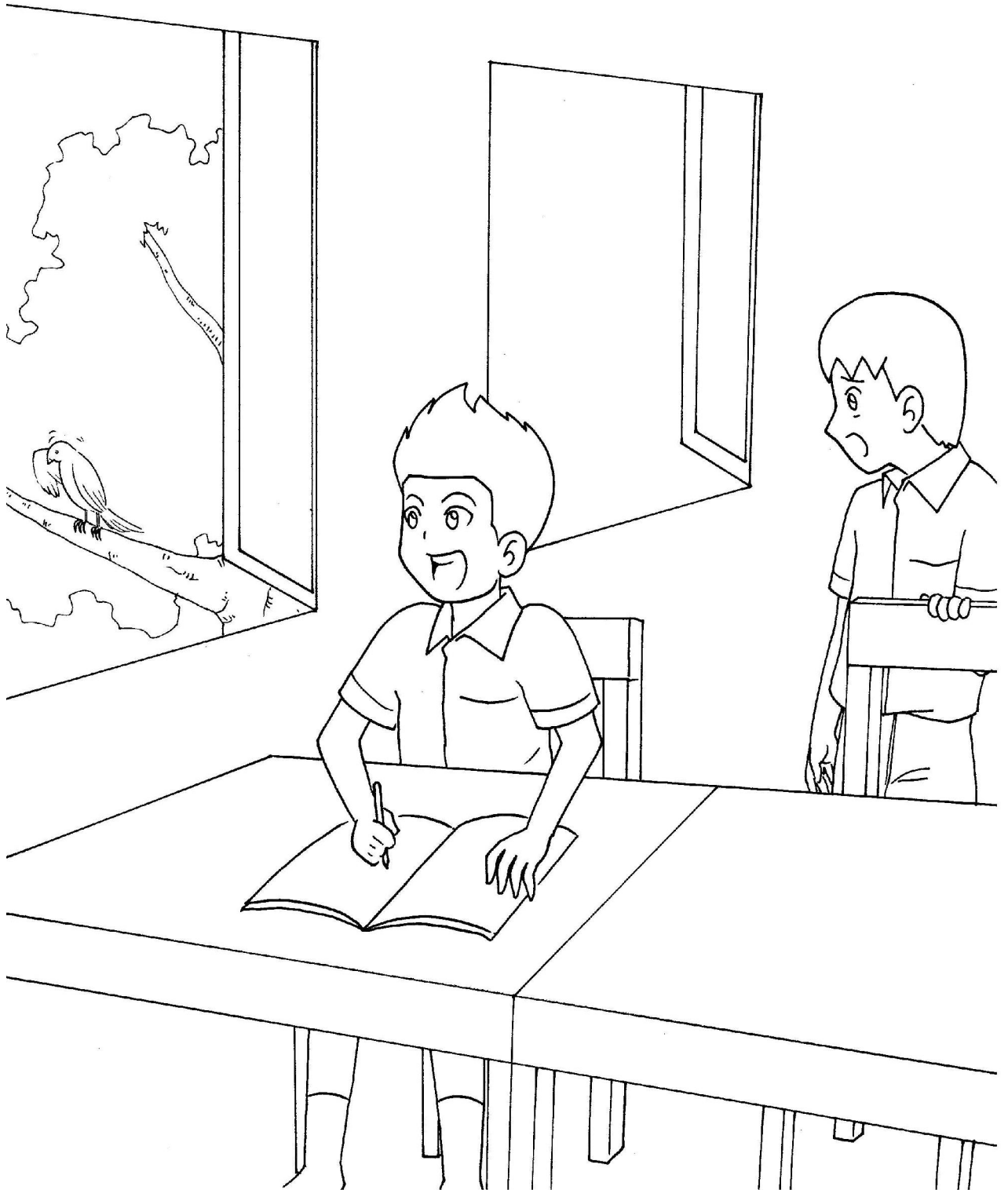

“ฮือ” เอ็มตอบ แล้วทำแบบฝึกหัดต่อไป
ส่วนเอ เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จก็นำสมุด
แบบฝึกหัดไปส่งครูที่โต๊ะครู

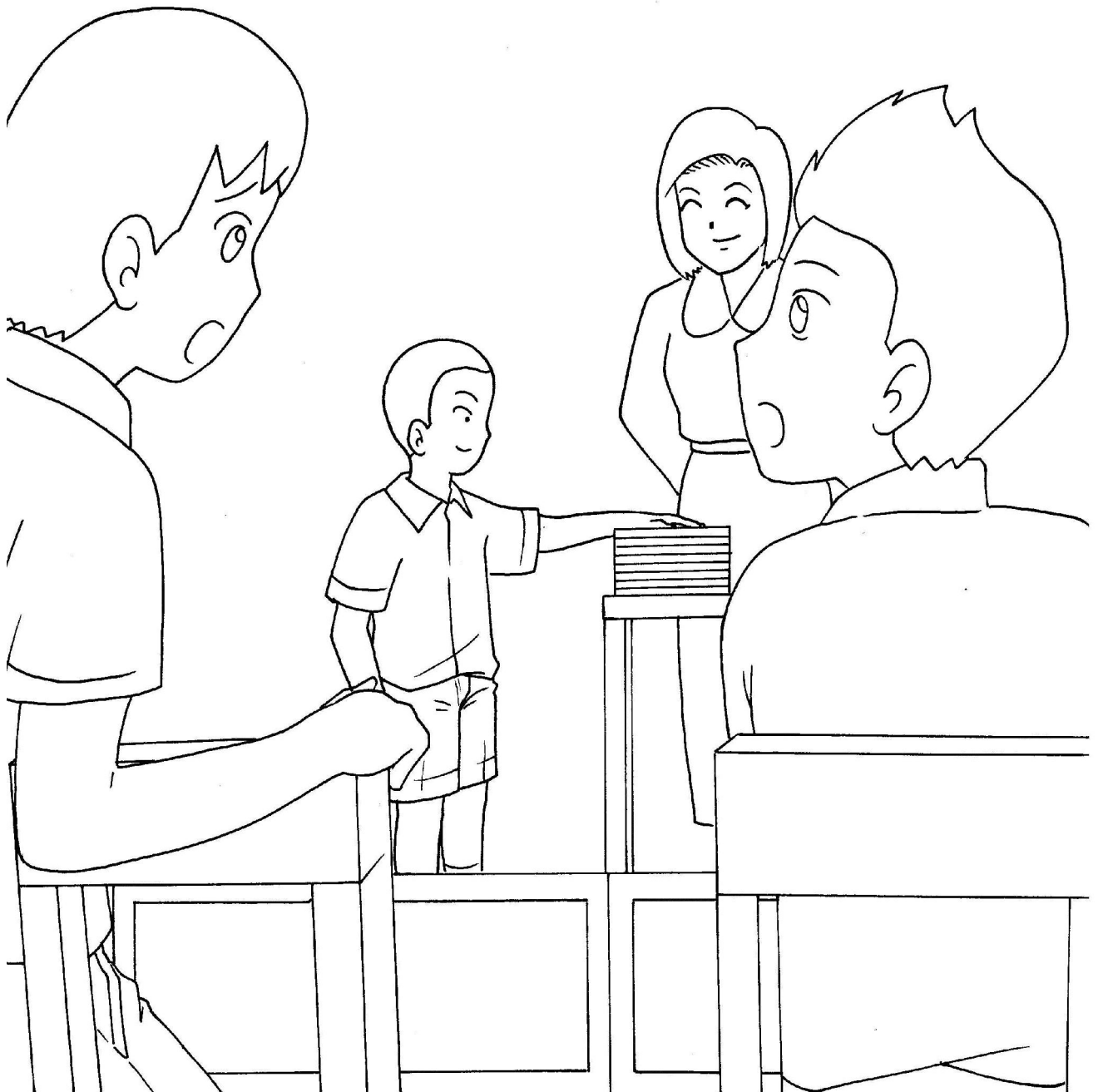

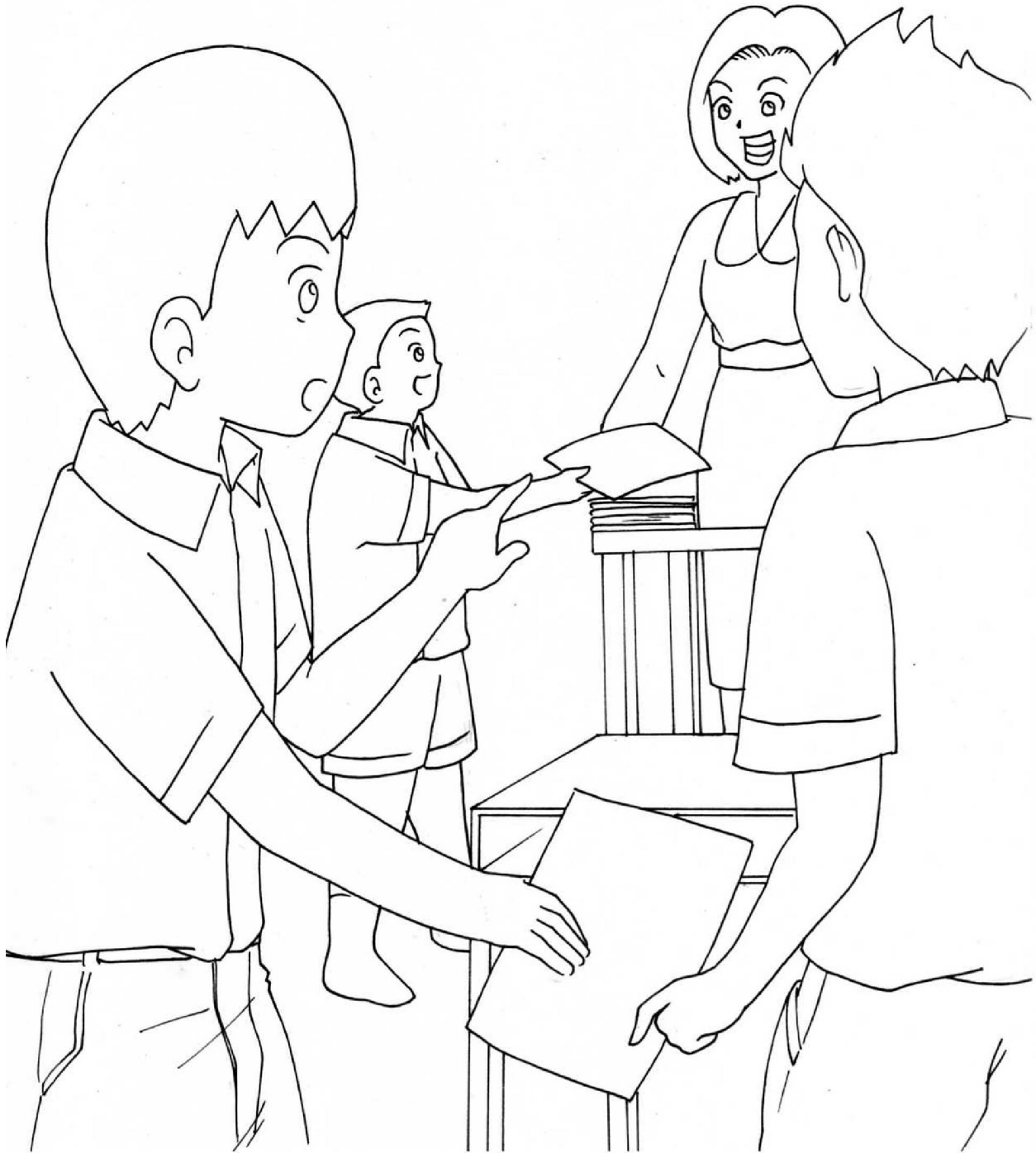
เมื่อเอเดินกลับมาที่โต๊ะ เอ็มกำลังนั่งมองนก
ที่เกาะอยู่ที่หน้าต่าง เพราะเอ็มชอบนกมาก

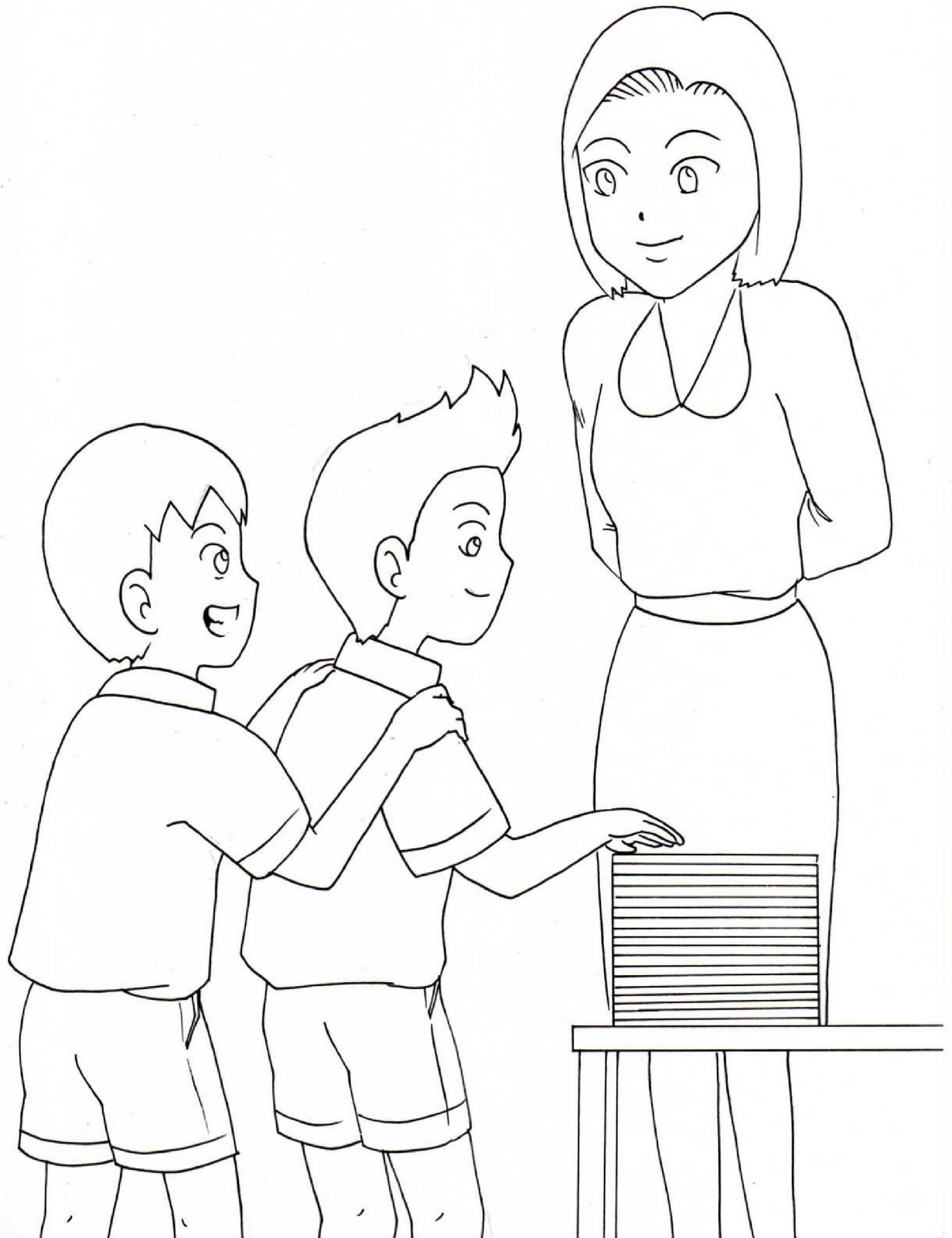
เอถามเอ็มว่า “มองอะไร ทำไมไม่เอางานไป
ส่งครูอีกล่ะ” เอ็มหั้นมามองเอแล้วหั้นกลับไป
มองข้างนอกอีก

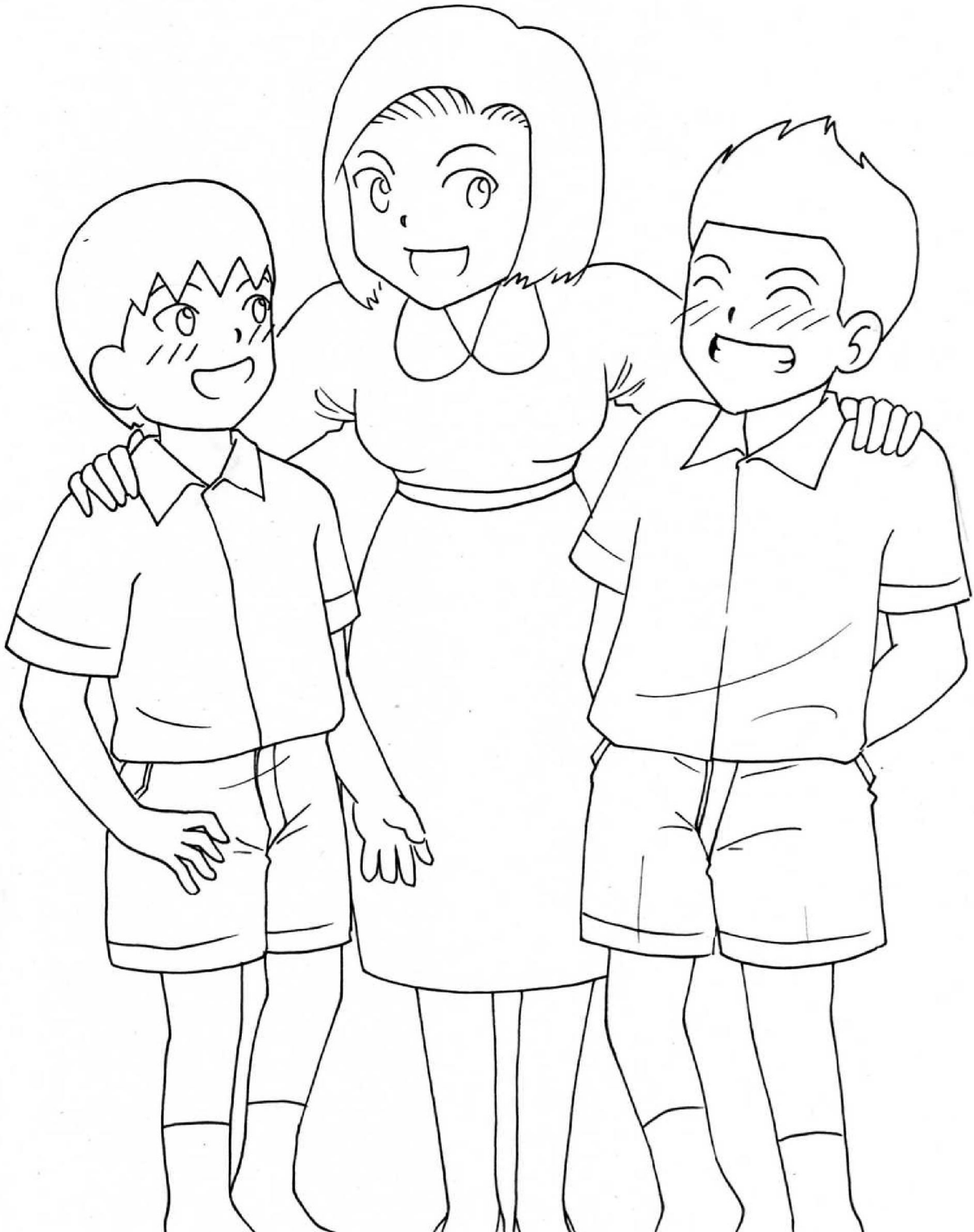
“เอ็ม เองานไปส่งครูนะ” เอพูด พร้อมทั้ง
หยิบแบบฝึกหัดใส่มือเอ็ม แล้วชี้ไปที่โต๊ะครู

เอ็มเดินไปส่งงานที่โต๊ะครูโดยมีเอเดินไปด้วย

ครูนิดชม “เอ้มว่าเป็นเด็กดีทำงานส่งทันเวลา” และชม
เอว่า “เอเป็นเด็กดีที่คอยช่วยครูดูแลเพื่อน”

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ถ้านักเรียนเห็น
เพื่อนไม่ทำงาน หรือ สนใจอย่างอื่นใน
เวลาทำงาน นักเรียนควรช่วยเตือนเพื่อน
ให้ทำงานให้เสร็จ

นักเรียนเคยช่วยเตือนเพื่อนไหม บอกครูที่

เคยบ่อย ๆ

เคยบ้าง

ไม่เคยเลย

ตัวอย่างโครงเรื่องสถานการณ์จำลอง

บัตรสถานการณ์

ในชั่วโมงคณิตศาสตร์หลังจากที่ครูอธิบายเรื่องการลบเลขให้นักเรียนฟังเสร็จแล้ว ครูสั่งให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหน้า 28 ส่งท้ายชั่วโมง เด็กๆ ทุกคนตั้งใจทำงาน แต่เอ็มไม่ทำงานที่ครูสั่ง นั่งมองนกที่หน้าต่าง เพื่อนๆ จะช่วยเอ็มอย่างไรดี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	พระพงษ์ จิตะฐาน
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 14 เดือน กันยายน พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	กรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	768 ถ.จรัญสนิทวงศ์ บางพลัด กรุงเทพฯ 10700

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2548	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาการศึกษาพิเศษ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2553	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ